

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 61

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer: BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Steenbergstraat 32 - 2000 Antwerpen 1

UITREIKING VAN DE TWEEJAARLIJKSE PRIJS VOOR FOLKLORE VAN DE STAD ALVERINGEM

12 september 1993 was voor het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" een bijzondere dag. 46 mensen uit de Antwerpse 4de wijk reisden toen naar de Westhoek om de folkloreprijs van het gemeentebestuur van het Westvlaamse Alveringem in ontvangst te nemen.

Vooreerst brachten zij een bezoek ten huize van Jack Verstappen, de auteur van het boek "Parochie van Plezier". Jack tracteerde het hele gezelschap op een aperitiefje of een frisdrankje. Langs deze weg houden wij eraan Jack onze dank over te maken voor deze verrassing.

Van daaruit trokken de Sint-Andriezenaren naar het openluchtmuseum "Bachten de Kupe" waar de goede tijd van het oude dorp in de herinnering werd gebracht. Ze bewonderden o.m. een schuur uit 1749, een boerenhuis van 1650, een wagenkot uit 1762, een landhuis uit de 16de eeuw en een koestal uit de 18de eeuw. Boterhammen met boerenpaté of streekaas werden gegeten in de herberg "t Oud Wethuys".

De plechtige uitreiking van de folkloreprijs begon om 15 uur in het Parochiecentrum van Alveringem. Na een welkomstwoord van burgemeester Quaghebeur werd een diareeks getoond over Alveringem en zijn deelgemeenten. Mevrouw Georgette Broeders, stichteres van de prijs, leidde de letterkundige

Uitreiking van de folkloreprijs en de ereschaal door mevr. Broeders(l.) en burgemester Quaghebeur (r.)

Elie Balduck in, die het juryrapport kwam voorlezen.

Uit de handen van de burgemeester kregen de voorzitter en de secretaris van ons comité het ereplakket van de gemeente Alveringem en de ereschaal van Georgette Broeders. Het College van Burgemeester en Schepenen van de stad Antwerpen werd tijdens de uitreiking van de prijs vertegenwoordigd door mevrouw Van Summeren, wetenschappelijk medewerker op het gebied van volkskunde.

Aan deze hoofdprijs was tevens een geldsom van 10.000 fr. verbonden, die ons comité ontving als beloning voor 18 jaren inzet op het terrein van historiek en folklore in de Antwerpse 4de wijk. De plechtigheid werd besloten met een receptie ons aangeboden door het gemeentebestuur van Alveringem. Zij die het wensten konden genieten van Alveringemse specialiteiten, zoals de

zoetmondjes, de suikerkoeken en de "butterblomtjes". Het blonde "Snoekbier" smaakte daar uitstekend bij.

De notaris uit de heemkundige kring "De Linde" uit Olen sprak in naam van de vijf winnende verenigingen een dankwoord uit. Via dit artikel willen ook wij onze gemeente dank uitbrengen aan mevrouw Broeders en aan het gemeentebestuur van Alveringem. Het slotwoord van schepen Wackenier maakte een einde aan deze onvergetelijke dag.

Die avond reden onze comitémensen enthousiast richting Sint-Andries om op de ingeslagen weg verder te werken.

De leden van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" wensen alle lezers een gelukkig 1994 !

Antwerpen '93

Culturele hoofdstad van Europa

Hoe bekeken kunstenaars Sint-Andries in '93 ?

Ook de Sint-Andrieswijk werd tijdens het cultureel jaar te Antwerpen vaak in de schijnwerpers geplaatst. Een volledig overzicht hiervan geven is onmogelijk. Toch trachten we door een korte terugblik U een idee te geven hoe het Sint-Andrieskwartier getoond werd in Antwerpen '93.

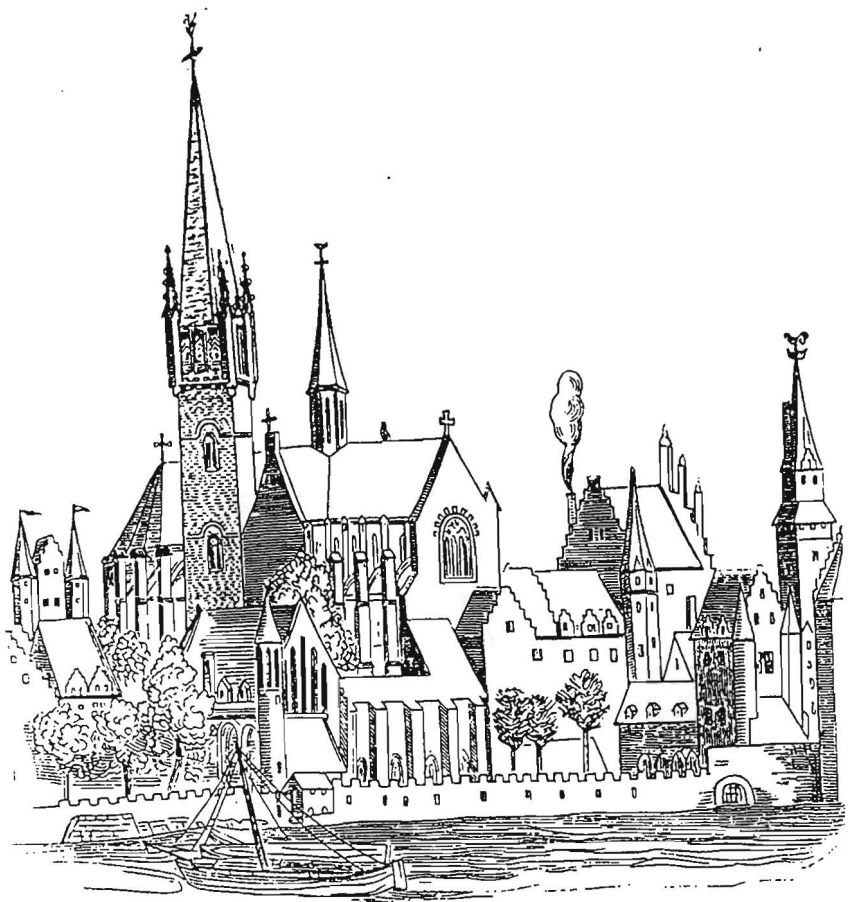
Naast de door de vzw Antwerpen '93 ingerichte wandeling door de Oude Stad, die ons leidde naar het Pastoor Visschersplein en de Pompstraat, hebben vele andere verenigingen hun wandelingen doorheen de 4de wijk laten passeren. Zo verschenen vier stadsroutes onder de naam "Stap voor stap door de gouden eeuw". Schepen G. Decorte coördineerde vier wandelingen rond Rubens, Plantijn, koophandel en armenzorg. Alle kwamen door Sint-Andries. Ook cabaretier Geert Hoste liep "Antwerpen onder de voet" en wel in de Steenhouwersvest en op de Sint-Jansvliet.

Tijdens de kindvriendelijke ontmoetingsdag van KWB onder de titel "Koekestad '93" bakten kinderen Zotte Rik-koekjes en bezochten geïnteresseerden belangrijke plaatsen in het Sint-Andrieskwartier. Kinderen dansten rond de wijkreus.

Ook de zoektochten doorkruisten onze wijk. Zo zagen we groepen mensen van Kugrako (Blitz Service), van KBG arrondissement Antwerpen, van Misyna en van het Sint-Annacollege.

Aan de historische tentoonstelling "Dossier Antwerpen" in het Koninklijk Paleis werd door de vzw "Parbleu" uit de Verbrande Entrepotstraat meegewerkt. In de tentoonstelling "Antwerpen, het verhaal van een metropool" in het Hessenhuis trof ons de "Chapelle Ardente" met op de kroonlijst acht allegorische vrouwenfiguren, gemaakt door Erasmus Quellin in opdracht van het stadsbestuur t.g.v. de rouwplechtigheid in de kathedraal n.a.v. het overlijden van koning Filips IV. Quellin had zijn atelier in de Happaertstraat. Van deze kunstenaar bewonderden we ook de allegorische figuur "Pax" van het theater

opgericht op de Grote Markt t.g.v. de afkondiging van de Vrede van Munster in 1648. Van de in de Steenhouwersvest geboren Cornelis Floris zagen we "Frans van Anjou, hertog van Brabant, betreedt de Sint-Michielsabdij aan het einde van zijn Blijde Inkomst

ST-MICHIELSABDIJ IN 1500

te Antwerpen op 19 februari 1582". De atlas "Theatrum Orbis Terrarum" van Abraham Ortelius maakte op ons een diepe indruk. Ortelius had zijn atelier in de Kloosterstraat.

De expo "Oude Stadsgezichten" in het Vleeshuis toonde een olieverfschilderij van de Sint-Michielsabdij van Ph. van Bree uit 1830.

De schilders van de Sint-Lucasgilde uit Wilrijk lieten in hun herfsttentoonstelling de Sint-Andriestoren zien van A. Maes en het interieur van onze parochiekerk van P. Peelman. Deze laatste schilderde ook de Korte Ridderstraat, net als zijn collega W. Presburg.

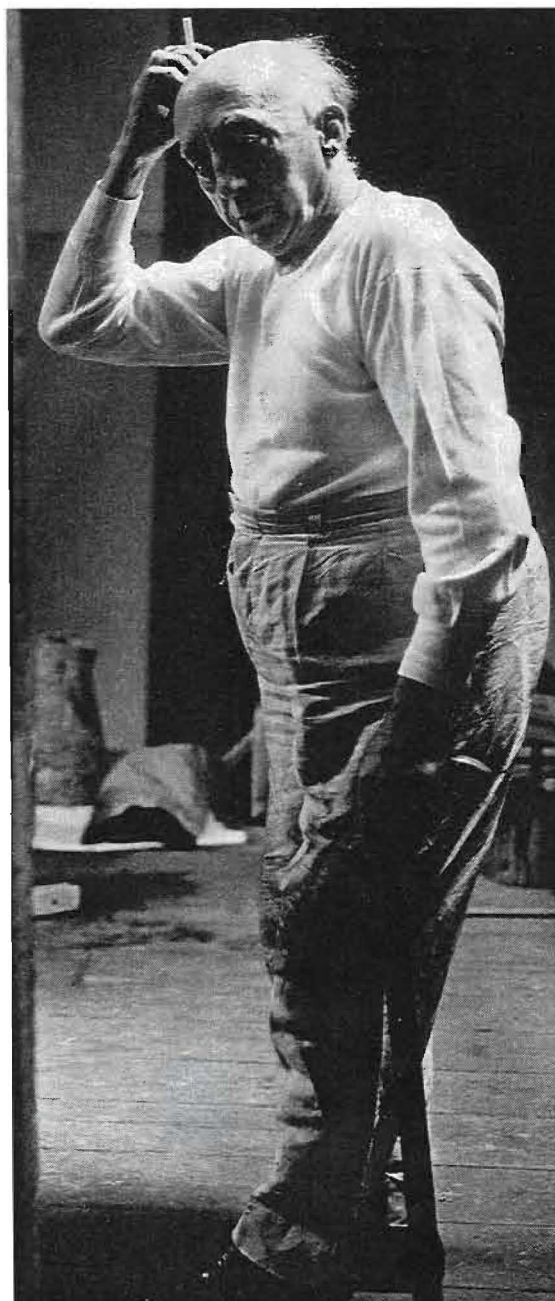
Het AWW presenteerde in de tentoonstelling "Het beeld van een stad" twee olieverfschilderijen over onze wijk : "Oever" van Regnier De Herde en "Antwerpen, stad aan de stroom" van Lode Sebregts.

Zowel in de AMVC-expo "Het bordeel van Ika Loch" als in de expo "Antwerpen 1920, kruispunt van Europese culturen" in het districtshuis van Borgerhout kwam de Antwerpse avant-garde aan bod in figuren als Floris Jaspers en Paul Joostens. Beiden werkten in ateliers die gelegen waren in onze wijk.

In de fotografische tentoonstellingen scoorde weer de Korte Riddersstraat veel punten. Zowel Filip Tas in de al eerder in dit tijdschrift geprezen AMVC-expo "De poëzie van een stad" als de tentoonstelling "Antwerpen, vroeger en nu" van Fnac lieten deze straat door de bezoekers bewonderen. De fotokring van ATB De Natuurvrienden liet in het Stedelijk Informatiecentrum te Hoboken een detail zien van het huis Rijke Beuckelaerstraat 9. In de expo "Antwerpen in evolutie, een fotografische visie" in de Stadsschouwburg werd het schrille contrast getoond tussen twee gevels in de Bredestraat, die van de meesterwoning "De Cleyne Halve Maene" in Louis Philippe stijl, die grondig gerestaureerd werd, en de vervallen gevel van het huis "Ghulden Roose" aan de hoek met de Happaertstraat. Ook Carabang liet zich niet onbetuigd. In de Lange Riddersstraat 58 werd een tentoonstelling opgezet onder de leiding van costumière Marleen Van Duyse. Folkloristische personages uit het Sint-Andrieskwartier werden door wijkbewoners in een nieuw kleedje gestoken, zoals Janneke de Zolderzeiker en Lange Sander. Kinderen van de wijkschool boetseerden dier-tjes uit klei als hommage aan Jacques Kets, stichter van de Zoo en rasechte Sint-Andriezenaar. De werkstukken werden tentoongesteld in een decor waarvan Jerome Maeckelberghs het concept bedacht.

Tenslotte het theater. Op het Conscienceplein had in september de evocatie "Een droom van een stad" plaats waarin "de man die zijn volk leerde lezen" samen met de personages uit zijn werken (Trien, Jan, blinde Rosa, baas Ganzendonck en Houten Clara) en zo'n 80 figuranten terugblikte op de geschiedenis van Antwerpen. Dit was een organisatie van "Kerk in de Stad" onder de leiding van Herman De Pooter. Conscience werd geboren in de Pompstraat.

De dichter Tony Rombouts las in zijn theaterprogramma "Antwerpen met taal getekend" twee gedichten voor,

Floris Jaspers

die betrekking hebben op mensen die leefden in ons Sint-Andrieskwartier : "Rubens op de Groenplaats, mijmerend" en "Theodoor Van Rijswijck, op zijn plaats".

Tot zover deze terugblik op Sint-Andries tijdens het cultureel jaar. U merkt het, beste lezer, van gebrek aan belangstelling hadden we in onze wijk niet te klagen!

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

* Multatulitheater, Lange Vlierstraat 5 : "Gene man in mijn kot" (Françoise Dorin) elke vrijdag en zaterdag om 20.30 u. tot en met 12 februari.
Zondagmatinee te 15 u. : 16 januari en 6 februari.

* Augustijnertheater, IJzerenwaag 6 : "Het leven is een feest !" (Alfonso Paso) op 26 en 27 februari en op 4 en 5 maart te 20.15 u.

* Noordteater, Steenhouwersvest 16 : "Kijk en sterf" (Edward Taylor), van 8 januari tot en met 13 februari te 20.30 u., elke vrijdag en zaterdag. Eén zondagavondvoorstelling op 16 januari, alle andere zondagen matinee om 15u.

Wist ge ... ?

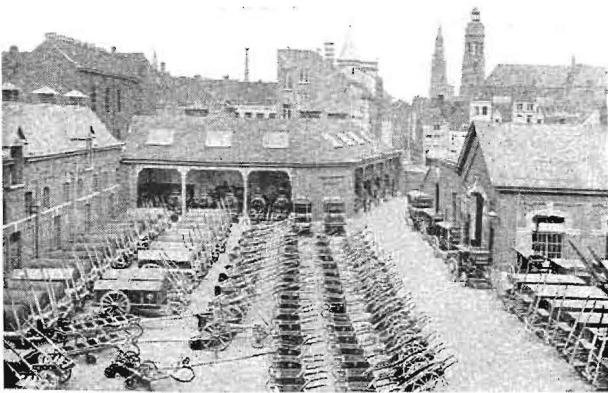
- ◆ dat de wandeling "425 jaar Zuidkasteel" een groot succes kende ?

We telden 82 enthousiaste deelnemers. Zij die niet in de gelegenheid waren mee op te stappen en toch geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van het Zuidkasteel kunnen de door André Meulemans geschreven brochure nog kopen aan de prijs van 100 fr. bij IJssalon Van Hecke, Nationalestr. 88 op de weekdagen tussen 11u en 18u. Langs deze weg willen we stadsgids André Meulemans bedanken voor de inzet gedurende de twee wandeldagen.

- ◆ dat op 5 februari het Wijkcultureel Centrum "De Pacht" haar deuren opent aan de Sint-Andriesplaats ? Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" toont dan een expo over de geschiedenis van de stadsreiniging te Antwerpen en doet mee aan de openingsoptocht met de groep "Klerken van Mintjens".

- ◆ dat het dit jaar precies 100 jaar geleden is dat schepen John Wilms werd geboren ? Hij is de schrijver van het beroemde boek "De Parochie van Miserie". Zijn gedenksteen staat in de Kloosterstraat.

Het "hoofdlokaal", St.-Andriesplaats (1888)

- ◆ dat Jack Verstappen zijn boek "De Parochie van Plezier" op de Boekenbeurs signeerde bij de stand van uitgeverij "De Koofschep" ? Het boek is nog te koop in Café Multatuli, Lange Vlierstraat 7-9 en in IJssalon Van Hecke, Nationalestraat 88. De prijs is 400 fr. Ook in de boekhandel "De Lege Spiegel", Korte Doornikstraat 1.
- ◆ dat wijkbewoner Ronny Cuyt de rol speelde van Rikske, de zoon van Netje, in het VTM-feuilleton "Moeder, waarom leven wij ?" naar de roman van Lode Zielens, die geboren werd in de Pompstraat 17 ? Ronny is de zoon van Vic Cuyt, de organisator van de Jan zonder Vrees-volksspelen. Het comité wenst Ronny proficiat !

Foto John Wilms en koning Boudewijn in gesprek op 27 maart 1963

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 62

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer: BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Steenbergstraat 32 - 2000 Antwerpen 1

16de FOLKLORESTOET DOOR HET SINT-ANDRIESKWARTIER ZONDAG 27 MAART 1994 OM 15 UUR.

Op zondag 27 maart gaat de 16de stoet door de straten van de Parochie van Miserie. De optocht wordt officieel geopend door het Antwerps Korps van Stadstrommelaars onder de leiding van tamboer-majoor J. Bocklam.

De 4de wijk anno 1900 toont zich weer in al haar facetten. Naast een melkkar die getrokken wordt door een hond en omringd wordt door een groep melkmeisjes, treffen we er ook de mezenvangers aan, de vismarkt van toen, de lotelingen, de dokwerkers en zakkennaaiers, de gasontstekers, de verpleegsters van Constance Teichmann, de gouden jubilarissen, voorafgegaan door familie en vrienden van de burgerij en gevolgd door hun dienstmeisjes, leursters en leurders, orgeldraaiers van de wijk en Prins Ludo van "Lange Wapper".

De vier thema's van 1994 zijn :

- 1) 100 jaar John Wilms, n.a.v. de honderste verjaardag van de geboorte van de schrijver van het boek "Parochie van Miserie", uitgewerkt door theater Multatuli onder de regie van Guido Maeremans.
- 2) 1 jaar Parochie van Plezier, uitgebeeld door de auteur van dit boek, Jack Verstappen. De voorpagina wordt voorgesteld naar een idee van Nico Parassiadis.
- 3) Een 100-jarige in de Kloosterstraat. Zij wordt op 29 maart - twee dagen na de stoet - precies een eeuw oud. Na de optocht wordt haar een serenade gebracht.
- 4) "Op de dool", een oproep aan allen die de drugs en aanverwante produkten een halt willen toeroepen door "V.I.P.", en muziekgroep uit de Sint-Andrieswijk.

De geschiedenis van de stadsreiniging wordt uitgebeeld in een vierluik :

- a) de Klerken van Mintjens toen de pachter Mintjens zijn in dienst zijnde dames sierlijke bewegingen liet uitvoeren met hun bezems. Om het stof bijeen te keren maakten ze komma's en om het uit hun bezems te kloppen zetten zij op de straat een punt.
- b) een oude beekar.
- c) "De Mannen van de Pacht" met hun zelfgemaakte liedjes.

d) De lokalen van de stadsreiniging doen binnenkort dienst als cultureel wijkcentrum "De Pacht".

Na verschillende drumbands, harmonies en vendeliersgroepen sluit de wijkreus Zotte Rik de stoet waardig af.

AFFICHETEKENING NICO PARASSIADIS.

Van de affichetekening, gemaakt door wijkbewoner Nico Parassiadis, worden litho's gedrukt. Deze genummerde exemplaren kunnen worden gekocht bij IJssalon Van Hecke, Nationalestraat 88 en bij café Multatuli, Lange Vlierstraat 7-9 tegen de prijs van 250 fr. per stuk. Ze kunnen ook via banknummer 789-5662440-83 besteld worden.

Historiek

VERDWENEN GANGEN EN STEEGJES IN BOEKSTEEG/NATIONALESTRAAT

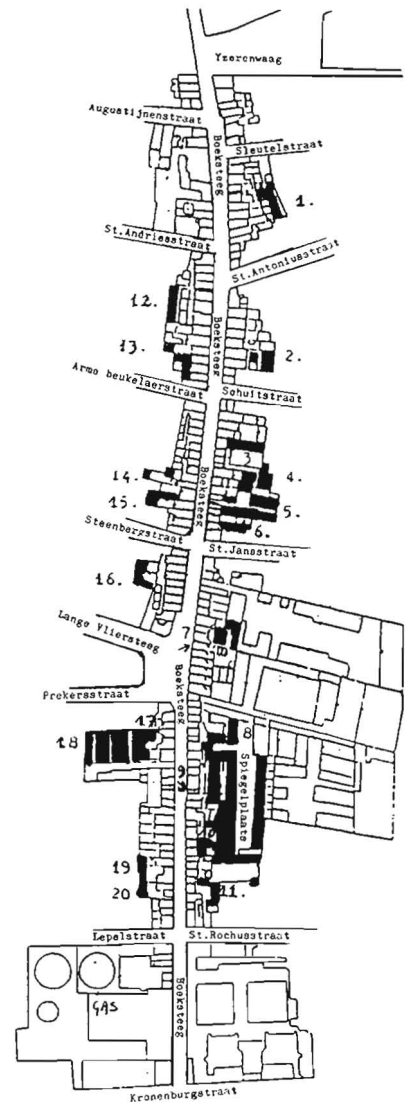
DEEL 7 : Een tweede lijst van 17 gangen
+ een situeringsplan.

10. HANENGANG : 1875
tussen Aalmoezenier- en
St.-Rochusstraat
ca achter nrs. 143/145
een 8-tal huisjes en vóór Spiegelplaats
11. NEUZEGANG : 1875
(zonder N) tussen Aalmoezenier- en
St.-Rochusstraat
ca achter nrs. 149/151
een 8-tal huisjes
12. LAMMEKENSANG : 1875
tussen St.-Andries- en Franckenstraat
ca achter nrs. 68/70
1815/1819 een naamloze gang
met 5 huisjes
13. GULDEN POORT : 1875
tussen St.-Andries- en Franckenstraat
ca achter nrs. 74/76
een 8-tal huisjes
14. STERRENGANG : 1875
tussen Francken- en Steenbergstraat
ca achter nrs. 92/94
een 3-tal huisjes
15. STOKERIJGANG : 1875
tussen Francken- en Steenbergstraat
ca achter nrs 96/98
vermoedelijk gebouwd op gronden
van stokerij Meeus
reeds vermeld in 1842 en ook wel
eens POLLEPELENGANG genoemd
een 3-tal huisjes
16. HAMARTGANG : 1875
tussen Steenberg- en Lange Vlierstr.
ca achter nrs. 104/106/108
reeds vermeld in 1852
een 4-tal huisjes
17. KRAAIWAGENGANG : 1875
tussen Preker- en Willem Lepelstraat
ca achter nr. 118
reeds vermeld in 1815/1819
een 4-tal huisjes
18. NIEUWE CITE : 1875
tussen Preker- en Willem Lepelstraat
ca achter nrs 120 tot en met 126
hier woonden in 1875 30 gezinnen in
25 huisjes samen goed voor 125
bewoners
19. AZIJNHOF : 1875
tussen Preker- en Willem Lepelstraat

1. Jodengang
2. Krijgsmannengang
3. Godshuis
4. Kapiteinspoort
5. Kroonengang
6. Draaiersgang
7. Naam on-bekend
8. Spiegelplaats
9. Klokkengang
10. Hanengang
11. Neuzegang
12. Lammekensgang
13. Gulden Poort
14. Sterrengang
15. Stokerijgang
16. Hamartgang
17. Kraaiwagengang
18. Nieuwe Cité
19. Azijnhof
20. Neuzengang

BRON : Verwerking kadastrale
documenten

Boeksteeg 1875.
(E. SYMENS)

ca achter nrs. 140/142
reeds vermeld in 1842
een 4-tal huisjes

20. NEUZENGANG : 1875
(met letter N) tussen Preker- en Willem Lepelstraat
ca achter nrs. 144/146
reeds vermeld in 1842
slechts een 2-tal huisjes

- Volgen nog 6 gangen waarvan we geen situering of
plaats vonden :
21. BLEKEGANG : reeds vermeld in 1779
22. KOORDENGANG : reeds vermeld in 1779
23. POORTJE : vermeld in 1852
24. GOEDE POORT : vermeld in 1852 hiermede wordt
vermoedelijk Gulden Poort bedoeld (zie nr. 13)
25. TREFTENGANG : vermeld in 1852
26. BARBIERSGANG : gelegen tussen St. Andries- en
Franckenstraat.

DE ZWARTE MARJAN

1994 : Antwerpen 50 jaar bevrijde stad.

1792 : Bezetting van Antwerpen door de Franse soldaten

Volgens schrijver Jozef Buerbaum was de eigenares van de afspanning "Het wapen van Oostenrijk" in de St.-Antoniusstraat de weduwe Steenackers, bijgenaamd de "Zwarte Marjan". Zij had een zware lichaamsbouw, was groot van gestalte en had pikzwart haar.

In 1792 heerste er enige ongerustheid in Antwerpen omdat geruchten de ronde deden dat de Fransen Antwerpen zouden binnenvallen. De Sansculotten die aangevoerd werden door generaal Verrières deden op Kerstdag 1792 hun intocht in Antwerpen en ook in het Sint-Andrieskwartier. De generaal, bijgenaamd "Bult Verrières" vestigde zich in de refugie van de St.-Bernardusabdij die gelegen was aan de Oever waar thans het rusthuis "Den Eeckhof" is. De soldaten werden in groepjes ondergebracht bij de burgers van Antwerpen, dus ook in "Het wapen van Oostenrijk" bij Zwarte Marjan.

Omdat één van de Sansculotten een aanslag had gepleegd op Marten, een zoon van Zwarte Marjan, was deze laatste naar generaal Verrières gestapt om een onderzoek te eisen. De generaal kwam in hoogst eigen persoon naar de afspanning om aan dit verzoek te voldoen. Toen hij daar aankwam was hij zeer verontwaardigd over het uithangbord waarop de naam "Het wapen van Oostenrijk" prijkte. De Oostenrijkers waren immers aartsvijanden van de Franse staat. Generaal Verrières eiste onmiddellijk de verwijdering van dit bord, wat de Zwarte Marjan pertinent weigerde. Toen beval de generaal enkele van zijn soldaten het uithangbord te verwijderen. Al spoedig werd het nodige materiaal bijeengebracht om dit werk uit te voeren : ladders, hamers, breekijzers, enz...

Terwijl de Sansculotten op hun wankelende ladders aan 't kloppen en breken waren, had binnenin de afspanning Zwarte Marjan de grootste moeite om haar zonen in bedwang te houden. Buiten bleef iedere voorbijganger nieuwsgierig staan kijken hoe de Fransen probeerden het uithangbord te verwijderen. Dit bleek geen gemakkelijke klus te zijn, want na een uur gehamer en geklopping hing het bord nog altijd stevig aan de muur. De republikeinen wilden het opgeven, maar de wrede generaal wilde niet toegeven. Hij zou alleen maar tevreden zijn indien het bord voor zijn

voeten lag. Na een paar vruchteloze pogingen van de Fransen begon het bord aan éne kant toch een beetje los te komen. Met hevig geweld werkten de soldaten verder en hun arbeid werd beloond want het bord was aan één zijde losgekomen. Met vereende krachten werd nu aan de andere kant gehamerd. Daar de ladder niet groot genoeg was stond één van de Sansculotten op de bovenste trede. Na enige tijd vloog het uithangbord uit de muur en de soldaat wilde het tegenhouden. Maar het bord was veel te zwaar voor de man. Het gevolg was dat man en bord naar beneden vielen. De Fransman kwam met zijn hoofd terecht op één van de ijzeren bouten die in het bord zaten en bleef roerloos met een gekloven schedel liggen. De bult Verrières bekommerde zich niet om de ongelukkige. De generaal keerde tevreden naar de refugie terug. De gewonde werd de afspanning binnengedragen maar daar kon geen enkele hulp meer baten. De man stierf in de armen van Zwarte Marjan.

Bult Verrières, hoofd der Sansculotten, op een hoog paard gezeten tijdens de intocht van Antwerpen.

Tekening van Roffiaen.

THEATERAGENDA.

- Multatulitheater, Lange Vlierstraat 5.

- van 24 febr. tot 9 april : "Tedere banden" van Leloh Belon

- Van 15 april tot einde juni : "Vader gaat op stap" van Simon Mos

Elke donderdag, vrijdag en zaterdag om 20.30 u.

Reservatie : tel. 231 68 14 elke woensdag, donderdag, vrijdag en zaterdag van 15 u. tot 18.30 u. (Fax op hetzelfde nummer gedurende 24 uur)

- Augustijntheater, IJzerenwaag 6.

"Bravo Arthur" blijspel van Bernard Glade.

Zaterdag 16 en zondag 17 april. Ook op vrijdag 22 en zaterdag 23 april te 20.15 u.

Reservatie : tel. 541 00 13 of 440 33 49

- Noordteater, Steenhoudersvest 16.

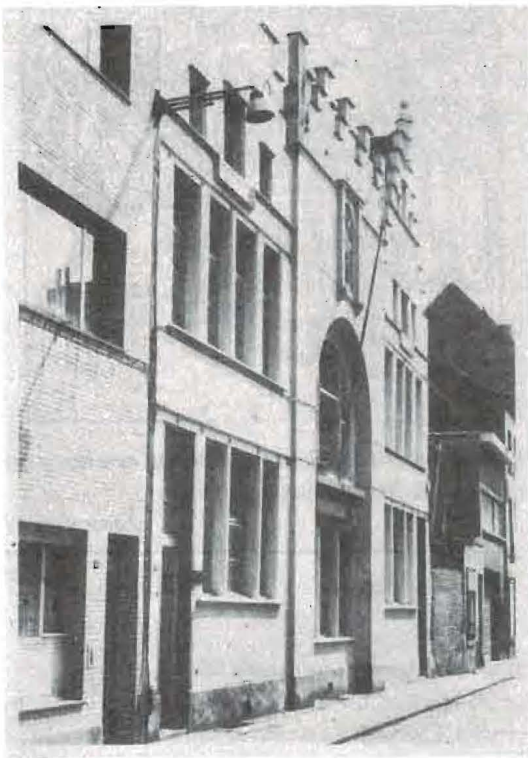
- Van 26 februari tot 3 april : "Vlinders zijn vrij" van Leonard Gersche. Elke vrijdag en zaterdag te 20.30 u. Zondag matinee om 15 u.

- Van 16 april tot 5 juni : "Spiegeleieren en omelet" muzikaal spektakel van Rudy Soetewey. Elke vrijdag en zaterdag te 20.30 u. Eén enkele zondagavondvoorstelling op 24 april te 20.30 u. Andere zondagen matinee om 15 u.

Tel. 231 20 08

Wist ge ...?

- dat op zondag 27 maart a.s. te 13.30 u. het kunstwerk "De Kracht van Vrouwen" van Geert Van Acker zal onthuld worden door schepen Wellens in de Aalmoezenierstraat? Deze straat staat symbool voor de pioniersjaren van KAV, een vereniging die ijvert om de rechten van arbeidervrouwen te garanderen. U wordt door KAV uitgenodigd op een stemmige receptie in de ACW-foyer "De Stroming", Aalmoezenierstraat 12. Voor de kinderen is er een ballonwedstrijd.
- dat de verste koper van het boek "De Parochie van Plezier" van Jack Verstappen in Bretagne woont? Het is een inwonster van Carantec, dat op 80 km van Brest ligt, in de buurt van Morlaix. Het boek is nog steeds te koop bij IJssalon Van Hecke, Nationalestraat 88 en bij café Multatuli, Lange Vlierstraat 7-9. Ook in de boekhandel "De Lege Spiegel", Korte Doornikstraat 1.
- dat in de inkomhal van het verzorgings- en rusthuis "De Gulden Lelie", Schoytestraat 19, een ingekaderde foto hangt aan de linkerwand? Deze gift werd geschonken door het comité "Sint-Andriesskwartier herleeft" aan het OCMW en stelt de Leliepoort voor die vroeger op deze plaats stond.
- dat tijdens de graafwerken in de Steenhouwersvest een oven werd blootgelegd? Volgens archeologen duidt dit op de aanwezigheid van pottenbakkers in deze buurt. Op de plaats waar de oven werd gevonden bouwt de sociale woningbouwmaatschappij "De Goede Woning" woon- en winkelruimtes.
- dat het dit jaar 180 jaar geleden is dat bouwmeester Cornelis Floris werd geboren in het pand "Den Grooten Donderclood" op de hoek van de Korte Riddersstraat? Hij werkte o.a. mee aan de bouw van het Antwerpse stadhuis.

Het afgebroken rusthuis "Koehler" in de Schoytestraat 17-19

Huis "DEN GROOTEN DONDERCLOOT"
Steenhouwersvest 82
Foto : DOMINIQUE JANSSEN

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 63

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer: BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Steenbergstraat 32 - 2000 Antwerpen 1

RONDLEIDINGEN IN HET EUGEN VAN MIEGHEM-MUSEUM KORTE RIDDERSTRAAT 2 23 EN 30 OKTOBER 1994 TE 14 UUR.

Schilder en tekenaar Eugene Van Mieghem beeldde vooral figuren van de arbeiderswereld uit, dokwerkers, cafélopers, schippers en zakkennaaiers die niet op de tram mochten omdat ze "stonken". Lode Baeckelmans gaf Karel Van Isacker de raad illustraties van Van Mieghem te gebruiken voor zijn boek "De Antwerpse Dokwerker".

Pol De Mont, conservator van het Museum voor Schone Kunsten, en schrijver Willem Elsschot waardeerden het werk van de schilder. Van Mieghem werd geboren in een café, leefde bij het gewone volk en heeft Antwerpen nooit verlaten. Sommige van zijn werken zijn unieke sociale documenten omdat zij situaties uitbeelden die anders totaal verdwenen zouden zijn geweest. De grote havenstaking van 1907 heeft hem sterk aangegrepen. Tekeningen of pastels over de havenactiviteiten verkocht hij tegen lagere prijzen aan gewone mensen.

Op 24 maart 1993 werd op het gelijkvloers van een fraai gerestaureerd pand uit de 16de eeuw in de Korte Ridders-

Eugeen Van Mieghem. Foto AMVC

straat nr. 2 het Eugene Van Mieghem-museum geopend. Het museum brengt een vrij volledig beeld van het werk van de schilder : alle periodes zijn vertegenwoordigd. Foto's, brieven en allerlei documenten zorgen voor een boeiende kennismaking met de kunstenaar. De belangstelling van Van Mieghem voor de haven kwam uiteraard mede door het beroep van zijn vader. Deze was bevrachter van binnenschepen. De schilder bracht dan ook een eerbetoon aan de haven : de dokwerkers, de zakkennaaiers, de jeneverleursters, de natiebazen en de havenpagaders.

In het museum is ook te zien hoe de kunstenaar nagenoeg alles gebruikte om zich artistiek uit te leven : de achterkant van menu's en doodsbrieven kwamen hier zelfs voor in aanmerking.

Conservator Erwin Joos riep de Stichting Eugene Van Mieghem in leven. Tijdens het Antwerpse Cultuurjaar telde men al 250 leden.

PRAKTISCH :

- Gelieve vooraf in te schrijven met vermelding van de gekozen datum.
- De eerste 25 ingeschrevenen kunnen deelnemen.
- De prijs voor de rondleiding bedraagt 100 Fr. per persoon. Hierin is een poster inbegrepen. U kan inschrijven door overschrijving via rekeningnummer 789-5662440-83 of rechtstreeks bij IJssalon Van Hecke, Nationalestraat 88 tussen 11 u. en 18 u., behalve op zondag.

Deze tekst werd tijdens de 16de folklorestoet in het Sint-Andrieskwartier uitgedeeld aan de toeschouwers. Het boek "De Parochie van Plezier" werd voorgesteld op een wagen. Het boek is nog steeds te koop in Café Multatuli, Lange Vlierstraat 7-9 vanaf 14 u. (behalve op zondag en maandag). De prijs is 400 Fr.

AUTEUR JACK VERSTAPPEN (Foto : Mon Huysmans)

Iets over de PEER van het Sint-Andrieskwartier

Ik moet u iets vertellen over de Peer, "Don Pedro" uit het Sint-Andrieskwartier, een markeerder aan de dokken.

Hij zou vroeger apotheker geweest zijn en zelfs zeven jaar lang kamerdienaar van de Paus.

Daar moest hij altijd latijn klappen, maar dat bleek hem geen bezwaar. Hij diende Zijne Heiligheid altijd op dezelfde stereotiepe manier te wekken :

- *Uwe Heiligheid moet opstaan, het is vier uur en de zon schijnt reeds aan de blauwe hemel.* -

Waarop Zijne Heiligheid steeds antwoordde :

- *Ik wist het al, Don Pedro, God heeft het mij al gezegd!* -

Maar Don Pedro kreeg na al die jaren heimwee naar het Sint-Andrieskwartier.

Hij zong op een middel om ontslagen te worden en eens toen de Paus hem weer antwoordde:

- *Ik wist het al, Don Pedro, God heeft het mij al gezegd.* - flapte Peer er uit :

- *Dan heeft God u fameus beet gehad, want het is pas half twee en het regent dat het giet!* -

Op staande voet werd hij ontslagen.

In het Sint-Andrieskwartier was Don Pedro een vaste klant van Marieke, een poezelige dame die haar beste tijd al lang voorbij wist maar toch nog apertijtelijk voorkwam. Marieke had voldoende ondervinding om de mannen diepverborgen dingen voor te spiegelen, zodat ze telkens weer de weg kwamen naar haar kamerke.

Op een keer was Don Pedro bij haar verschenen in bedenkelijke toestand. Goedhartig als ze was had ze hem zonder complimenten op haar bed gelegd om er zijn roes uit te slapen en was zij zelf de buurt ingetrokken om boodschappen te doen.

Toen ze terugkwam bleek haar zonderlinge bezoeker verdwenen, maar, o schande, het bed, haar werkbank zoals zij het noemde, was kletsnat! En dat van een volwassen man die latijn kon spreken!

De volgende morgen, toen zij haar straatdeur opentrok, tuimelde een bijeengebonden matras naar binnen, waarop een groot blad papier met een in rode inkt geschreven tekst :

Marieke, gij die uw kost verdient

En op uw rug moet liggen,

Aanvaard als dank en hulde

Dees matras, nog droog en schoon.

Misschien zult gij dan aan mij denken

Telkens gij u nedervlijt

Tot spijt van wie 't benijdt!

(Uit het volksboek "**DE LAATSTE KEIZER**" van Jack Verstappen uit 1973)

DE ZWARTE MARJAN

Deel 2 : De begrafenis

Op donderdag 24 januari 1793 stierf generaal Claude Verrières op 41 jarige leeftijd. Hij was advocaat van beroep en lichamelijk gehandicapt. De Antwerpenaren gaven hem daarom de bijnaam "den Bult". Het officieel bericht luidde dat hij overleden was door een beroerte of door een hartaderbreuk. In de loop van vrijdagmiddag werden door de Franse soldaten plakaten aangebracht waarop het overlijden van de grote generaal aangekondigd werd. Daarin stond ook vermeld dat de begrafenis van deze leider 's zaterdags zou plaats vinden. Omstreeks 14 uur reed op die zaterdag een prachtige lijkwagen met daarvoor 4 paarden de stad binnen door de poort van Berchem. Op dat ogenblik klonken de klokken van de Onze-Lieve-Vrouwekerk over de ganse stad.

Toen de lijkwagen op de Oever aankwam was het drie uur in de namiddag en kon de lijkstoet vertrekken. Het stoffelijk overschot van de generaal werd op een praalbaar gelegd en door Franse officieren gedragen. Er werd een wandeling door de stad gemaakt en na een aantal straten begon de duisternis te vallen. Men keerde terug naar het refugiehuis op de Oever. De dag nadien op zondag 27 januari had de eigenlijke begrafenis plaats.

Plebaan Seerwaert had van de republikeinen opdracht gekregen om drie uur lang de klokken van de kathedraal te luiden en de geestelijken waren verplicht met brandende fakkels mee op te stappen in de rouwstoet. Het was tevens de wens van Verrières dat hij zou begraven worden in het hoogkoor van de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Het lijk lag op een praalbaar in generaalsuniform en werd door 4 officieren gedragen. Toen zij buiten kwamen begonnen kanonnen te doezelen. Achter de praalbaar gingen 4 andere officieren die de doodskest droegen die bekleed was met wit satijn. Daarachter kwamen de overige officieren en een hoop slordige Sansculotten die een laatste hulde aan hun generaal brachten. De Fransen hadden 10 Fr. per persoon uitgelooft aan de burgers die mee zouden opstappen in de lijkstoet. Het was dus vanzelfsprekend dat er een hoop armoezaaiers meeding. Maar de beloofde som werd niet in geld uitbetaald maar in assignaten. In die tijd kostte een brood 10 centen, dus voor die arme mensen waren die papieren een enorme schat. Maar achteraf bleek dat die assignaten geen waarde hadden. Zodat op de dag van de begrafenis een groot aantal mensen mee opstapte in de lijkstoet die via de Hoogstraat op de Grote Markt vóór het stadhuis aan de Vrijheidsboom halt hield. Dan ging men langs de Melkmarkt en Eiermarkt verder. Men wandelde straat in straat uit en toen om 15 uur de klokken van de kerk ophielden met luiden was men

nog niet ter plaatse.

Het was intussen al 17 uur geworden en de duisternis was gevallen. Daar in die tijd de straten nog niet verlicht waren, was het geen gemakkelijke opdracht om het lijk van den Bult in die omstandigheden rond te dragen. Uiteindelijk om 18 uur kwamen de eerste republikeinen de kerk binnen waar het kapittel nog steeds stond te wachten.

De praalbaar met de generaal werd de prachtig versierde kerk binnengedragen en het orgel begon te spelen totdat men in het hoogkoor aangekomen was. Dan kon de lijkplechtigheid beginnen die door de aanwezigen zeer oneerbiedig gevold werd. Om 19 uur werd het stoffelijk overschot in de kist gelegd en een viertal Sansculotten moesten de zware arduinen steen met het nodige materiaal oplichten zodat de kist in de grafkelder kon verdwijnen. Eén der geestelijken sprak nog enkele Latijnse woorden en de grafkelder kon terug gesloten worden. Dit was het moment dat een paar soldaten, die buiten stonden, een salvo losten zodat de bewoners van Antwerpen wisten dat den Bult begraven was. Daarna begonnen de klokken van de kerk terug te luiden en een half uur later - het was ondertussen 20 uur geworden - was alles afgelopen. Antwerpen was van de gevreesde generaal bevrijd.

Bron : "Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries" door Jozef Buerbaum.

Tekening : ROFFIAEN

Wist ge ...?

- dat onze 16de stoet veel bijval kende? Dat merkten we aan de enthousiaste reacties van heel wat toeschouwers. Langs deze weg danken we onze milde steuners. Zonder hun hulp zou deze folkloreebeurtenis niet kunnen doorgaan.
- dat burgemeester Cools op 23 april het Cultureel Wijkcentrum Sint-Andries officieel opende? Het comité was in de openingsoptocht vertegenwoordigd door de "Klerken van Mintjens" en presenteerde in de foyer een tentoonstelling over de geschiedenis van de Stadsreiniging.

- Twee dagen na onze folklorestoet werd Maria Coenen uit de Kloosterstraat 143 honderd jaar. Ze kwam uit een gezin van 18 kinderen. Met haar man Jozef Thys verhuurde ze paarden en koetsen bij feestelijkheden. De Stadstrommelaars brachten haar een muzikale serenade en tamboer-majoor Boecklam droeg een gelegenheidsgedicht voor. Van ons bestuur kreeg Maria hartelijke felicitaties en bloemen. Ook burgemeester Cools kwam haar geluk wensen.

Maria COENEN

- Antwerpen viert dit jaar 50 jaar bevrijding. Een reden voor ons om terug te denken aan Lode Zielens, de schrijver die ons 50 jaar geleden ontviel door het oorlogsgeweld. Een gedenkplaat herinnert ons hieraan op de gevel van de woning Pompstraat 17.

LODE ZIELENS (foto AMVC).

- dat literator Gust Van Brussel in zijn dichtbundel "Antwerpen, mijn lief" ook een gedicht wijdde aan onze Scheldekaai? Uit deze mijmering klinkt zowel melancholie als vreugde. We leren deze veelzijdige literator kennen als een weemoedige maar dankbare dichter. Het voorwoord van de bundel werd geschreven door Gaston Durnez, inwoner van het Sint-Andrieskwartier.

GASTON DURNEZ (foto : Mon Huysmans).

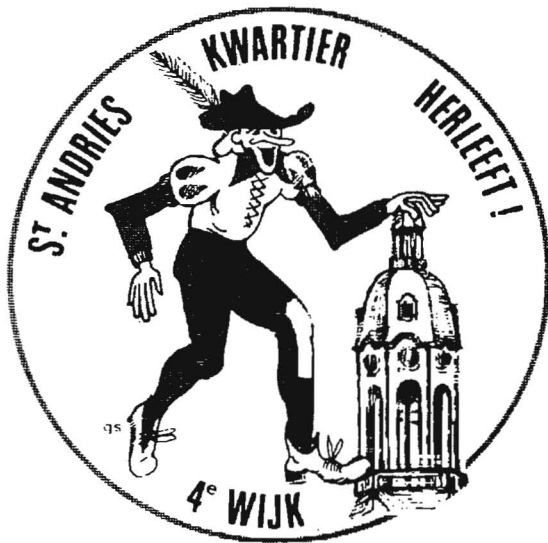

Graaf van Egmontstraat 40, 2000 Antwerpen - Tel. 03/248.45.69

Restauraties Inlijstingen & Kunstwerken
TENTOONSTELLING
BACOB - Nationalestraat 124.

"ETSEN-SCHILDERIJEN-ANTIIEK TIN"
van 1/11/1994 tot 31/01/1995

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 64

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

20 JAAR SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT !

JUBILEUMBUFFET OP 3 FEBRUARI IN ZAAL "MULTATULI"

Lange Vlierstraat 7-9

Deuren : 19.30 u. Aanvang : 20 u.

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" viert in 1995 haar vierde lustrum. Het past dan ook dat we onze sympathisanten van binnen en van buiten de 4de wijk viermaal uitnodigen om deel te nemen aan onze geplande jubileumactiviteiten. Een feestelijk koud buffet, een overzichtstentoonstelling van 20 jaar inzet voor een hernieuwde aandacht voor folklore, historiek en cultuur in het Sint-Andrieskwartier, een speciaal voor het jubileum uitgestippelde wandeling door de wijk en een heus theaterstuk, gebracht door onze eigen mensen.

Voor elk van deze activiteiten ontvangt U nieuws via ons driemaandelijks tijdschrift.

Eerst nodigen wij U uit op het feestelijk koud buffet dat doorgaat op vrijdag 3 februari a.s. in de zaal van het Multatuli-café, Lange Vlierstraat 7-9. Bij het binnenkomen wordt U een gedetailleerde tekst overhandigd die een historisch overzicht biedt van 20 jaar comitéwerking.

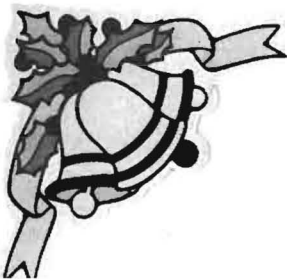
Tussen de gerechten door worden dia's geprojecteerd in overvloeiing met aangepaste commentaar en muziek op de achtergrond.

KOUD BUFFET
Tomaat gevuld met zeevruchten
Scampi-brochette
Gevulde eitjes met ansjovis
Gegarneerde zalmforel
Gebraden kippeboutjes
Pâté van de chef
Roastbeef
Varkensgebraad
Hespenrolletjes met asperges
Aardappelsla
Noedelsla met hesp

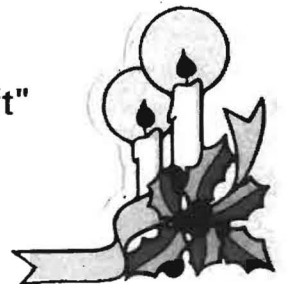
Dank zij de financiële steun van het jubilerend comité wordt U dit heerlijk buffet aangeboden aan de speciale prijs van 600 Fr. per persoon. Hierin sausen, seizoensgroenten, broodjes, koffie en een halve fles wijn per persoon begrepen. U kan inschrijven voor dit heerlijk festijn bij IJssalon Van Hecke, Nationalestraat 88 tussen 11 u. en 18 u. (behalve op zondag).

U kan ook bestellen via onze bankrekening op nummer 789-5662440-83 met vermelding "koud buffet".

We verwachten U !

De leden van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 1995 !

LODE ZIELENS

schrijver met groot hart

Laat mij nu het schone, onverwachte moment weer voor de geest roepen.

"Excuseer, mijnheer, is deze stoel vrij?" Ik keek op van mijn kop slappe eikelkoffie en boorde mijn blikken in deze van een vriendelijk man, waarin ik tot grote verrassing - en waarom het verbloemen, tot grote vreugde - de romanschrijver Lode Zielens herkende.

Midden 1943, in het buffet van het Centraal-Station te Antwerpen.

Hij, zeer gereserveerd, ik niet vrijmoedig. Het duurde wel een poos vooraleer één van ons beiden - hij of ik - een woord rept over de mensen, die aanschoven voor een pint fluitjesbier. Dan werd ruimte geschapen voor een los woord en wederwoord en toen Zielens opstapte naar de trein, kwam een handje te pas en de nietszeggende zin bij dergelijke toevallige ontmoetingen gebruikt: "Is me zeer aangenaam geweest. Tot ziens misschien?" Ik zocht dit "tot ziens misschien" zelf te realiseren. Had ik tijd en gelegenheid, dan ging ik naar het station, rond de tijd dat ik vermoedde Zielens te ontmoeten. Midden de oorlogsjaren moest men geen aandacht schenken aan de uurrooster aankomst en vertrek. Alle treinen waren laat tot in den treure, zodat er steeds tijd te over bleek voor een oponthoud in de gelagzaal.

Zo, en in die omgeving, ontmoette ik af en toe Lode Zielens, voor wie mijn bewondering groot was. Omdat hij het kantjesvolk lief had en het in zijn boeken gestalte gaf, dezelfde arme drommels mij bekend in mijn prille jeugd.

De auteur had het proletariaat in onze letterkunde geïntroduceerd. Zelf een volksjongen uit het Sint Andriesskwartier, de "Parochie van Miserie", had hij de juiste toon gevonden om de karige vreugden en, meer nog, de ellende te beschrijven van de armsten onder de armen, in

Lode Zielens

de buurt waar hij geboren was, datzelfde volk dat ook ik van binnen en van buiten kende en waarmee ik mij persoonlijk nauw verwant voelde.

Onze sporadische gesprekken leerden mij dat Zielens open oog had niet alleen voor onze eigen én de internationale literatuur, maar dat zijn interesse eveneens ging naar de zijbanen, naar de grisaille. Eens vertelde hij over eigen werk. In zijn geest wroette de opzet tot het schrijven van een trilogie, een wijdvertakt verhaal uit de Antwerpse financiemiddens. Bij dergelijke momenten kwam een blos van spanning de diepte van zijn ogen onderlijnen. Het zou en moest een roman wor-

den als kroon op zijn oeuvre.

Deze trilogie werd jammer genoeg nooit voltooid. Slechts de eerste twee delen "Mensen als wij" en "Alles wordt betaald" waren omzeggens klaar wanneer op 24 november 1944 een Duitse bominslag een einde stelde aan het leven van een hoogstaand en talentrijk mens.

Hij was 43. Veel werden wij toen armer.

Intussen was reeds lang aan mijn kennismaking met Lode Zielens een einde gekomen. Einde 1943, toen ik hals over kop uit Antwerpen was gevlucht omdat de Gestapo me op de hielen zat. Zonder van iemand afscheid te kunnen nemen.

Vanuit Averbode, gaande in de richting van hogergenoemd dorp, komt men de Blauberg langs, thans een riante vlek midden groen en bos, destijds afgezonderd en bevolkt door arme sloebbers.

"Want," zei Claes, "ik herinner mij dat een dochter van mijn vaders nicht met ene Verstappen van de Blauberg was gehuwd."

Omdat ik van de Blauberg kennelijk geen weet had, werd het onderwerp niet meer aangeroerd. Ook later niet, wanneer ik de schrijver ontmoette in zijn geboortestreek, meestal tijdens een of andere gebeurtenis in Averbode of Sichem.

door Jack Verstappen

THEATERAGENDA VAN DE 4de WIJK

* Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5 elke donderdag, vrijdag en zaterdag te 20.30 u. : "Binnen en buiten schatje" van Derek Benfield in een vertaling van Guido Maeremans. Tot 28 januari.

Vanaf 16 februari tot en met 2 april : "We hebben gewonnen" van John Godber.

* Augustijnertheater, IJzerenwaag 6 zaterdag 14, zondag 15, vrijdag 20 en zaterdag 21 januari "De nacht van de 16de januari" van Ayn Rand.

Op zaterdag 25 en zondag 26 februari en vrijdag 3 en zaterdag 4 maart "Teibele en haar demon" van Isaac B. Singer.

* Noordteater, Steenhouwersvest 16 viert evenals "Sint-Andriesskwartier herleeft" het 20-jarig bestaan. Daarom drukken we hier een repetitiefoto af van hun tweede productie in dit jubileumseizoen "Hoe het groeide" van Rick Abbott.

Van 7 januari tot en met 12 februari "Bravo Arthur" van Bernard Slade. Van 4 maart tot en met 9 april : "Turks bad" van Nell Dunn.

DE ZWARTE MARJAN

Deel 3 : De opruiming

De begrafenis van generaal Verrières was 's zondags nog maar net achter de rug toen maandagavond de koster van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in "Het wapen van Oostenrijk" aanwezig was. Toen iedereen naar huis was had hij een ernstig gesprek met Zwarte Marjan. Hij overtuigde haar ervan dat de aanwezigheid van het lijk van den Bult in de Onze-Lieve-Vrouwekerk een ontheiliging betekende die niet langer kon blijven duren. Zij besloten het lijk te ontgraven en het te laten verdwijnen in de Schelde. Dit zou maandagnacht nog gebeuren met de medewerking van Katrien, de meid van de kanunnik. Precies om 1 uur begaf Zwarte Marjan zich naar de kerk. Daar ontmoette zij de meid en samen gingen ze de kerk binnen waar de koster op hen wachtte. Hij vroeg aan Katrien of ze de zak bij zich had waarin zij het lijk zouden steken. Samen begaven zij zich naar het graf waar zij eerst de grafsteen verwijderden. Toen zij daarna de grote arduinen steen hadden weggeschoven zagen zij de kist staan waarin het stoffelijk overschot van de generaal lag. Zwarte Marjan stelde voor om de kist met het lijk in de zak te steken en die in de Schelde te gooien. Zij handelden zeer snel omdat zich een vreselijke lijkgeur in de kerk verspreidde. Zij sloten het graf terug en niemand kon merken wat er gebeurd was. Toen zij naar de Schelde wilden gaan waren de straten zo onveilig

door de nachtwakers, dat zij genoodzaakt waren de kist naar het nabije huis van de kanunnik te dragen. Daar werd de zak in de kelder gelegd. De volgende nacht kwam Marinus, de zoon van Zwarte Marjan, samen met de koster naar het huis van de kanunnik om het tweede gedeelte van hun plan uit te voeren. Katrien had hen naar de kelder geleid en daar besloot Marinus het lijk uit de kist te halen, daar hij vreesde dat de kist zou bovendrijven. Die opgave bleek niet zo eenvoudig omdat hij alleen over een hamer beschikte waarmee hij de kist kon openen die dichtgeschroefd was. Na verschillende ferme klappen met de hamer, spatte de kist uit elkaar en was het lijk op de grond getuimeld. De vreselijke geur was bijna onuitstaanbaar. Daarom moest er vlug gehandeld worden. Met de hulp van Katrien die de zak openhield, stak Marinus er niet alleen het lijk in, maar ook nog een steen die zeker vijftien kilogram woog. De overblijfselen van de kist werden in de kelder verbrand. Daarna gingen Marinus en de koster een bootje zoeken waarmee zij het lijk zouden vervoeren om het in het midden van de Schelde te gooien. Een half uur nadien stonden zij terug voor het huis van de kanunnik waar zij door Katrien werden binnengelaten. Nu kwam het voornaamste gedeelte van hun opdracht, namelijk de zak naar het bootje dragen. De koster ging voorop om op de nachtwakers te letten en Marinus

volgde hem met het lijk op de schouders. Zij kwamen zonder problemen bij het bootje waarin de zak werd gelegd. Het was koud op de Schelde doch daar merkten de beide mannen niets van, omdat zij snel met de riemen roeiden om in het midden van de rivier te geraken. Daar werd de zak met het lijk en de zware steen in het water gegooid. De generaal was voor de tweede maal begraven. Deze keer niet in de Onze-Lieve-Vrouwekerk, maar in de "kabeljauwskelder" zoals men in die tijd het diepe water van de Schelde noemde. De koster en Marinus keerden te-

vreden terug. De kerk was verlost van het monster dat daar begraven lag.

Bron : "Zwarte Marjan", de heldin van Sint-Andries" door Jozef Buerbaum.

TENTOONSTELLINGEN IN HET CULTUREEL WIJKCENTRUM SINT-ANDRIES

(Sint-Andriesplaats 24)

* Tot 11 januari : "Korte Riddersstraat", met een bijdrage van fotografe Dominique Janssen.

* Van 13 januari tot en met 9 april : "Schrijvers uit de 4de wijk" met aandacht voor Hendrik Conscience, Lode Zielens, Domien Sleenckx en Jack Verstappen.

Beide tentoonstellingen zijn geopend tussen 11 u. en 16 u. van maandag tot vrijdag.

Het zijn organisaties van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft".

Wist ge ... ?

- dat de rondleidingen in het Eugeen Van Mieghem-museum van 23 en 30 oktober ll. heel

Eugeen Van Mieghem : "Zakkennaaster"

boeiend waren ? 35 mensen luisterden naar de interessante uiteenzetting van conservator Erwin Joos, die wij langs deze weg van harte danken voor de bereidwilligheid.

- dat de verste koper van het boek "De Parochie van Plezier" van Jack Verstappen niet meer de dame uit Carantec in Bretagne is ? We ontvingen een brief vanuit Scottsdale (Arizona) in de USA waarin mevr. Pescatore enthousiast reageert na lezing van dit boek.
- dat "Sint-Andrieskwartier herleeft" meewerkte aan de openingstentoonstelling van het Rust- en Verzorgingscentrum "De Gulden Lelie" ? Op vrijdag 8 juli werd dit vernieuwde complex in de Schoytestraat 17-19 officieel gehuldigd.
- dat het comité aanwezig was tijdens de aanbidding van de Mini-Zoo in de Antwerpse Miniaturstad op 13 juni ll. ? De eerste directeur van de dierentuin woonde in de Kloosterstraat.

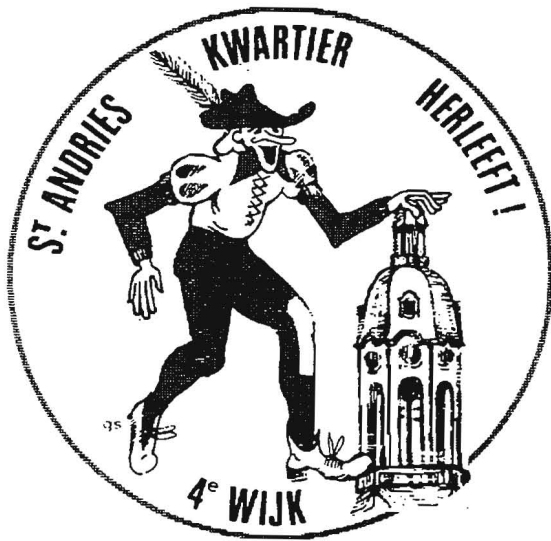
- dat wijkbewoner Vic Cuyt voor de 25ste keer zijn Jan zonder Vrees-volksspelen organiseerde tijdens de maand augustus ? Langs deze weg wenst heel het comité hem proficiat !

Victor Cuyt

- dat "Sint-Andrieskwartier herleeft" zal deelnemen aan de Semini-viering van de groep Aksie op zaterdag 25 maart a.s. ? Het vruchtbaarheids-symbool Semini is uitgebeeld in een bas-reliëf boven de enige nog bestaande poort van de oude burcht "Het Steen". Vrouwen gingen er een kindje afsmecken.
- dat op 22 oktober onze ex-voorzitter Louis Schippers overleed ? Hij was de vroegere uitbater van café "Liberty" en bestuurde de F.C. Duvels van Miserie. Wij bieden zijn echtgenote en zijn kinderen en kleinkinderen onze blijken van deelneming aan.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 65

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

JUBILEUMTENTONSTELLING 20 JAAR "SINT-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT"

Van 21 mei tot en met 27 mei gaat in het Cultureel Wijkcentrum Sint-Andries onze jubileumtentoonstelling door. Van 11 u. tot en met 16 u. kan U de expo bezoeken in de grote zaal van het centrum, Sint-Andriesplaats 24. Op Hemelvaartdag (25 mei) is het centrum gesloten.

Reeds 20 jaar probeert het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" de folklore, de cultuur en de historiek in de 4de wijk terug aandacht te geven

- door het werk van schrijvers uit de wijk dichterbij de buurtbewoners te brengen.
- door informatie aan de inwoners van de wijk te geven over het leven van beroemde Sint-Andriezenaren.
- door het bekend maken van merkwaardige gebeurtenissen uit het leven van volksfiguren uit de Parochie van Misericordie.
- door gegevens door te spelen aan de wijkbewoners over belangrijke gebouwen uit het Sint-Andrieskwartier.

Wij proberen deze doelstellingen te realiseren door

- het uitgeven van een driemaandelijks tijdschrift.
- door het organiseren van vertelavonden.
- door het samenstellen van 8 rally's door het Sint-Andrieskwartier.
- door het opzetten van folkloristische stoeten.
- door het bouwen van de wijkreus.
- door het spelen van toneelstukken die het leven van mensen uit de Sint-Andrieswijk evoceren.
- door het samenstellen van tentoonstellingen die al deze aspecten exposeren.
- door het organiseren van geleide bezoeken aan de musea van de wijk.
- door het uitstippelen van geleide wandelingen door de buurt.

Tekening : Nico Parassiadis

Reden genoeg om eens een kijkje te komen nemen in onze jubileumexpo !
Wij verwachten U !

HENRI WIJNEN, OPERAZANGER, CABARETIER EN KUNSTSCHILDER

Ter gelegenheid van de tentoonstelling die Henri Wijnen organiseerde in de Prekerstraat brachten wij een bezoek aan deze veelzijdige wijkbewoner. We werden verwelkomd op de tonen

Henri Wijnen

van "Ik hou van Holland", een lied dat tijdens de oorlogsjaren in Parijs werd opgenomen. Henri werd toen begeleid door de echtgenoot van Rina Ketty.

Wijnen werd geboren in Sint-Joseph, een gehucht tussen Beerse en Rijkevorsel. Zijn ouders hadden een bakkerij. Hij had vier broers en twee zusters. Henri voelde veel voor tekenen en schilderen. Op een dag zag de heer Van Gestel, een jurylid uit de academie van Turnhout, van Henri een schilderijtje hangen. Hij bood hem een job als letterschilder aan en raadde hem aan academielessen te volgen. Hij kwam meteen terecht in het derde jaar. Wijnen heeft in de academie van Turnhout twee eerste prijzen behaald. Toen in het letterschildersbedrijf een

staking uitbrak, ging Henri in Antwerpen als huis schilder het interieur van een café schilderen. Met de muziek van de platen zong hij enthousiast mee. Zijn favoriete lied was "Song of song". Op een dag vroeg een klant hem om zich te melden bij directeurs Apers van Koninklijk Muziekconservatorium. Hoewel Wijnen vier jaar te oud was, werd hij toch aangenomen. Na vier jaren studie zong hij reeds aan de Vlaamse Opera en als bariton in de artiestenmissen in de Carolus Borromeuskerk. Later stapte Henri over naar het cabaret. Hij trad op in de Ancienne Belgique, in de Hippodroom en nog in vele andere theaters, samen met René Bertal, Nand Buyl, Louise Lausanne en Lia Lee. In de Atlantic zong hij tijdens de eindejaarsperiode het beroemde kerstlied "Minuit chrétien".

In 1948 gaf hij het zingen op en wijdde zich terug aan zijn eerste passie : het schilderen. Hij maakte eigen composities en bewerkte gekende meesters zoals Verlat, Rubens, De Braeckeleeer en Teniers. Nu, op zijn 88ste, stelt hij ze ten toon. Proficiat, Henri !

NACHT VAN DE NEUS

Op 23 september viert KWB de 50ste verjaardag. Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" werkt aan de feestviering mee door het organiseren van een uitgestippeld wandeltraject dat 's namiddags te wandelen is door de Sint-Andrieswijk.

Ook schrijven we i.s.m. KWB een café-chantant-wedstrijd "Jack Verstappen" uit als eerbetoon aan de auteur van het boek "De Parochie van Plezier" n.a.v. zijn 80ste verjaardag. Verstappen schreef trouwens twee boeken over café-chantants. Het wedstrijdreglement en het deelnameformulier liggen vanaf 15 mei tot en met 8 september in het KWB-secretariaat, Nationalestraat 111, voorbouw 2de verdieping, tijdens de werkuren en in het Multatulie-café, Lange Vlierstraat 7-9, vanaf 14 uur (behalve op zondag en maandag). Het Multatulie-café is in de maand juli gesloten.

DE ZWARTE MARJAN

Deel 4 : De aankomst van de edelvrouwen

Midden in de nacht werd er driemaal na elkaar op de zware poort van de afspanning "Het wapen van Oostenrijk" geklopt. Het was de onderpastoor van Sint-Andries vergezeld van twee vrouwen. Hij durfde hier zo laat in de nacht nog aan te kloppen omdat Zwarte Marjan zijn moeder was. Marinus deed de poort voorzichtig open en was verbaasd dat Jozef, zijn broer, voor hem stond met twee vrouwen. De onderpastoor vroeg aan Marinus om zijn moeder te wekken daar hij een speciaal verzoek had. De twee vrouwen waren een Franse edelvrouw en haar dochter. Jozef vroeg aan Zwarte Marjan om deze uitwijkelingen onder haar bescherming te nemen, omdat de echtgenoot van de vrouw in Parijs onder het mes van de guillotine gedood werd. Het was een gevaarlijke opdracht omdat er de vorige avond vier republikeinen ingekwartierd waren. Er werd voorgesteld dat de vrouwen zich zo nederig mogelijk zouden kleden zodat de soldaten niet konden vermoeden dat er twee edelen schuil gingen onder de Antwerpse klederdracht. De vrouwen mochten geen woord spreken in het bijzijn van de Sansculotten. Het gebruik van de Franse taal zou natuurlijk noodlottige gevolgen hebben. Er was echter nog een moeilijkheid, de dames waren in het bezit van een mahoniehouten kistje waarin een fortuin zat. Het had een waarde van twee miljoen gulden. Zwarte Marjan en Marinus vonden het heel gewaagd om zo'n schat in "Het wapen van Oostenrijk" te bewaren, temeer omdat die vier republikeinen niet te vertrouwen waren en er uitzagen als echte boeven. Waar kon het kistje bewaard worden zodat het gevrijwaard was van diefstal? Er werd koortsachtig naar een oplossing gezocht die Marinus na een tijd gevonden had. Hij stelde voor om een gat in de muur te kappen en het kistje daarin te leggen. Het gat moest daarna dichtgemetseld worden zodat de muur in zijn vorige toestand teruggebracht werd. Wie kon er dan nog vermoeden dat tussen die stenen een schat verborgen lag van twee miljoen gulden? Het was bijna drie uur in de nacht toen de onderpastoor van St.-Andries de afspanning verliet. Hij had geen enkel vermoeden dat de republikei-

nen alles gehoord hadden. Toen deze het geklop op de poort hoorden waren zij op hun hoede. Het moest wel iets belangrijk zijn: al die voetstappen midden in de nacht en een gesprek tussen mannen en vrouwen waarvan het grootste gedeelte in het Frans gevoerd werd. Inderdaad, Marinus had er niet aan gedacht dat de kamer die hij de twee vluchtelingen gaf, vroeger één grote ruimte vormde met de kamer van de soldaten. Door middel van een houten afsluiting had men er nu twee kamers van gemaakt. Zo kwam het dat de Sansculotten het gesprek woord voor woord verstaan hadden. Toen alles stil werd in het vertrek naast hen overlegden zij met elkaar om het kistje diezelfde nacht nog te kunnen bemachtigen, vóór het in de muur gemetseld zou worden. Zij moesten echter van het plan afzien daar hun kamer vergrendeld was.

Wordt vervolgd.

"Zwarte Marjan en Marinus waren zeer geschrokken toen bleek dat het kistje zoveel waarde had."

Tekening : ROFFIAN

5 JAAR DIENSTENCENTRUM DE OEVER

Het is reeds 5 jaar geleden dat het OCMW van Antwerpen in het hartje van het Sint-Andrieskwartier, vlakbij de Voetgangerstunnel, zijn dienstencentrum DE OEVER opende.

Het moderne complex, met zijn prachtige grote ontmoetingsruimte voor 60-plussers, biedt de volgende mogelijkheden : warme maaltijden, badgelegenheid, kapsalon, pedicure en administratieve hulp. Bovendien worden de bezoekers vergast op een aantal animatieve en recreatieve activiteiten.

Al wie in de schaduw van de Sint-Andrieskerk of in de omgeving van de Vrijdagmarkt, de Voetgangerstunnel, of de Linkeroever, woont is er van harte welkom. Elke werkdag tussen 10 en 17.30 uur staan de deuren wagenwijd open voor wie er op uit is wat verpozing of sociaal contact te zoeken. Op de W.E. en de feestdagen van 13 tot 16.30 uur.

Tegen zeer democratische prijzen kan lekker gegeten en gedronken worden in het hart van de buurt, in ... het D.C. DE OEVER.

Wie even kennis wil maken met dit aantrekkelijk dienstencentrum, kan op woensdag 21 juni terecht vanaf 11.00 uur. Die dag wordt er feest gevierd. Feest om het 5 jarig bestaan. De bezoekers kunnen via een fototentoonstelling of een rondleiding kennis maken met de werking. Vervolgens wordt een aperitief aangeboden, die leidt naar een feestmaaltijd tegen 160 Bfr. Voor de maaltijd moet wel op voorhand ingeschreven worden ; of ter plaatse, of op het telefoonnummer 224.07.62 en dit voor 19 juni. Aan sfeer zal het ook niet ontbreken, maar laat dat nog een verrassing blijven.

Wij zullen U graag begroeten op 21 juni in het dienstencentrum DE OEVER Korte Ridderstraat 12 2000 Antwerpen.

Wees onze gast, als 60-plusser bent U van harte uitgenodigd.

De Directie.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- Noordteater, Steenhouwersvest 16 : "Piaf", een evocatie van Pam Gems, elke vrijdag en zaterdag te 20.30 u. tot 11 juni.
- Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5 : "We hebben gewonnen" van John Godber, in een bewerking van Guido Maeremans, elke donderdag, vrijdag en zaterdag te 20.30 u. tot 3 juni.
- Augustijnertheater, IJzerenwaag 6 : "Dwazen" van Neil Simon op 7, 8, 13 en 14 oktober te 20.15 u. (zondag te 15u).

Dit tijdschrift wordt gratis bedeed in het Sint-Andrieskwartier. Wenst U het op naam te ontvangen, dan kan dit door storting van 150 fr. per jaar, op rekeningnummer **789-5662440-83**.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 66

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

WANDELINGEN

"MARKANTE EN FOLKLORISTISCHE FIGUREN IN HET SINT-ANDRIESKWARTIER"

Zaterdag 30 september te 14 u.

Vertrek : Multatuli, Lange Vlierstraat 7-9.

Zondag 1 Oktober te 14 u.

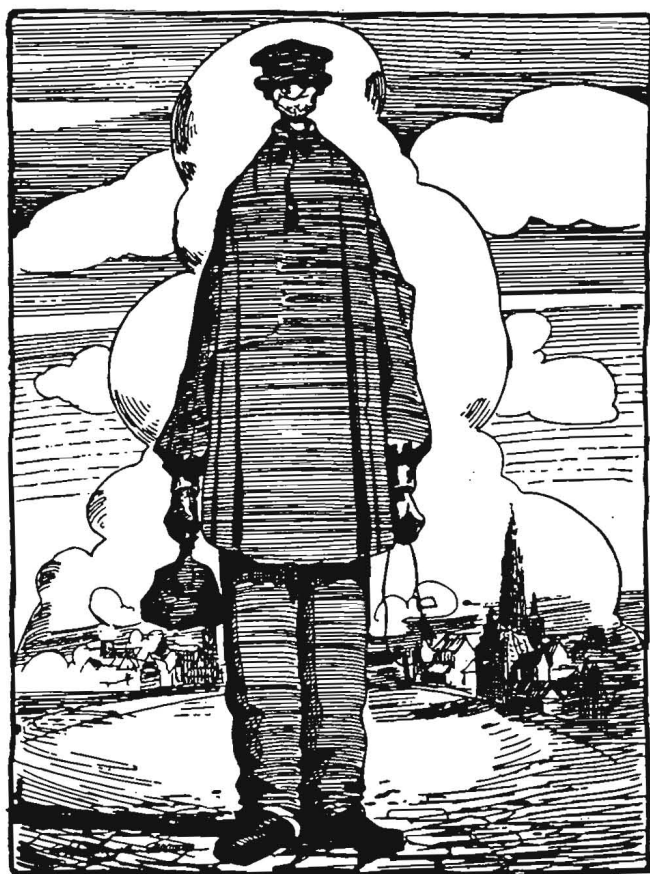
Vertrek : Wijkhuis, Sint-Andriesstraat 7.

Na de Sint-Andrieswandelingen, de Consciencewandeling, de Constance Teichmannwandeling, de Lode Zielenswandeling en de Oranjewandeling is stadsgids André Meulemans er weer in geslaagd een unieke verzameling waardevolle documentatie bijeen te brengen in een leerrijke en toch prettige wandelroute.

Tijdens deze wandeling vertelt André over markante figuren uit het Sint-Andrieskwartier zoals o.a. Max Rooses, de familie Francken, Jan De Laet, ridder Happaert, Erasmus Quellin II, Jean-Etienne Werbrouck, Jef Van Hoof, Lieven Gevaert, Abraham Ortelius, Pieter Pauwel Rubens, Joos Van Craesbeeck, Karel Verlat, Piet Verhaert, John Wilms, Theodoor Van Rijswijck, Edward Keurvels, Hendrik Conscience, Lode Zielens, Domien Sleenckx, Jan Pen, Floris Jaspers, Karel Candael, Victor Driessens, Jacob Fugger, Karel Van den Oever, Cornelis en Frans Floris, Jan Denucé, Petrus Visschers en Edward Coremans.

Maar ook de folkloristische figuren komen aan bod tijdens deze wandeling. Zo vertelt André sappige anecdotes over o.a. Zatte Nel, Blinde Mus, de Kop en Suske Fries, het Grootste Broodje, Jef en Piet Janssens, Drieske de Nijper, Jef Diels, Lange Sander, Zotte Rik, Mie Citroen, Mie Trotinet, Frans de Neus, Janneke de Zolderzeiker, Piet Van Schoor, Frans Van Kets, Guillaume Wolry, Jan met zijn stekken, Laguerre, baron Scheerdijck, Stien Matot, Op Karlientje met zijn klarinet en Koperen Lo.

Wie aan deze wandeling wil deelnemen moet wel vooraf inschrijven. U kan dit doen bij IJssalon Van Hecke,

LANGE SANDER

Tekening : GASTON SCHUERMANS

Nationalestraat 88 tussen 11 u. en 18 u. behalve op zondag. U kan ook storten via rekeningnummer 789-5662440-83 met vermelding van Uw keuzedag. De prijs is 150 fr., waar ook twee boterhammen met kop en kaas en koffie begrepen is.

Al de bijeengezochte documentatie werd door André Meulemans samengebracht in een zeer lijvige brochure die van mooie illustraties is voorzien. De prijs voor de wandelaars is 200 fr. Later wordt ze verkocht tegen 250 fr.

HENDRIK CONSCIENCE

Eén der bekendste, ja beroemdste in het Sint-Andrieskwartier geboren figuren is ongetwijfeld Hendrik Conscience, waarvan het geboortehuis met gedenkplaten zich bevindt aan de Pompstraat nr. 30.

In een krant (begin 1900) kan men lezen dat het voorheen een "kruipkot" was maar dat ene Asselberghs, een overtuigd Vlaming, er een modern huis van maakte, wat dit ook moge betekenen in die tijd.

Thans is in dit gebouw het secretariaat gevestigd van de "Stichting Hendrik Conscience" (1982) en bevat het een bescheiden documentatiecentrum en vergaderzaal. Verder wonen er in principe studenten van de in dezelfde straat gelegen Vlaamse Hogeschool.

Met wat verbeeldingskracht kunnen we ons indenken, en dat werd ook gezegd tijdens de officiële inhuldiging op 11 juli 1982 door Minister, Gouverneur en Burgemeester, dat de jonge Hendrik (toen nog Henri) er mogelijk aan de kelder gezeten (nog origineel), luisterde naar de volksverhalen.

Maar lang heeft hij er niet gewoond. Niemand kon toen vermoeden dat de zoon van een Franse inwijkeling uit Besançon, magazijnier op de scheepswerven, en een Vlaamse moeder uit de Kempen, zich zou ontwikkelen tot een voor die tijd beroemde volksschrijver die een honderdtal boeken publiceerde. Nog tijdens zijn leven, wat uniek is, werd voor hem een standbeeld opgericht als dank en waardering door de Vlamingen. Zijn meest beroemde historische roman is "De Leeuw van Vlaanderen" die een grote invloed zou uitoefenen in de Vlaamse ontvoogdingsstrijd.

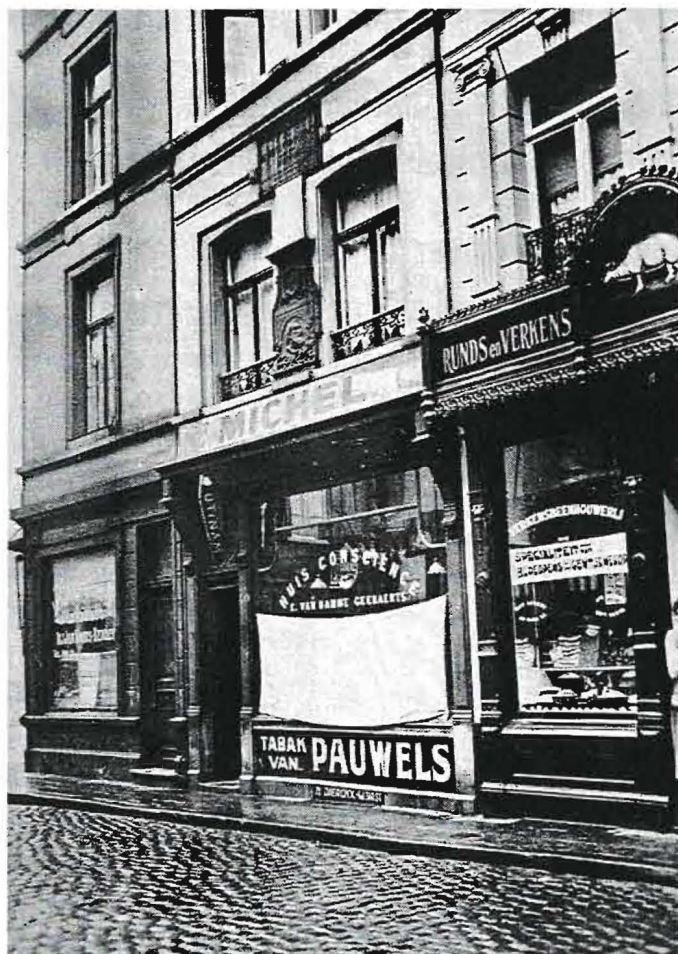
In 1982, op de honderste verjaardag van zijn overlijden, werd door de "Stichting Hendrik Conscience" een programma van grootscheepse

herdenkingen op touw gezet, waarop zelfs koning Boudewijn aanwezig was.

Ook het Sint-Andrieskwartier liet zich niet onbetuigd, getuige o.a. de vele Conscience-panelen langsheen de ganse Nationalestraat.

Wie echter meer wenst te weten over deze belangrijke bewoner van Sint-Andries, leze het standaardwerk van één onzer bestuursleden, nl. de heer Emiel Willekens "Profiel van Hendrik Conscience", uitgeverij De Schutter, Venusstraat 23, 2000 Antwerpen.

A. Schandevyl,
Voorzitter Stichting H. Conscience.

Geboortehuis van H. Conscience
Pompstraat 30

THEATERAGENDA VAN DE 4de WIJK

- Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5, van 15 september tot en met zondag 17 december elke donderdag, vrijdag en zaterdag om 20.30 u. Zondagmatinee om 15 u. op 17 september, 22 oktober, 19 november en 17 december: "De Koppensnelsters" van Guido Maeremans.

- Augustijnertheater, IJzerenwaag 6, op 7, 8, 13 en 14 oktober: "Fools" van Neil Simon in een regie van Luc Brauwars.
- Noordteater, Steenhouwersvest 16, op 1, 2 en 3 september te 20.30 u.: "Turks bad" van Nell Dunn.

DE ZWARTE MARJAN.

Deel 5 : De aanslag

De republikeinen hadden het moment afgewacht om de overval te plegen toen Marten en Lambert naar de Kempen waren om enige zaken te regelen.

Mocht er iets mislopen hadden zij alleen maar rekening te houden met Marinus en Zwarte Marjan. Met spanning werd het uur afgewacht om tot actie over te gaan. Toen de klokken van Onze-Lieve-Vrouwetoren middernacht luidden was het sombere uur aangebroken. De laatste afspraken werden gemaakt. Twee boeven zouden de kamer der edelvrouwen binnendringen. De ene zou de moeder grijpen, de andere de dochter. Zij moesten er vooral voor zorgen dat de vrouwen geen gerucht konden maken. De sergeant van de republikeinen nam het kistje met gereedschap en samen met zijn gezelschap gingen zij blootvoets naar de kamer waar de schat verborgen was. De overige schurken hadden de opdracht gekregen zich in de gang op te stellen met hun geweer. Indien er onraad was moesten zij de persoon die op de gang kwam onschadelijk maken met hun kogels.

Eén van de Sansculotten was een zeer bedreven werktuigkundige, hij moest zonder enig gerucht te maken het slot van de deur vijzen. Iedereen kende zijn taak. Het ogenblik van handelen was aangebroken. Geen één van de republikeinen droeg schoeisel aan de voeten. Vier mannen werden in de gang opgesteld en de drie anderen stonden nu voor de deur van de edelvrouwen. De slotenmaker begon aanstonds de schroeven van het slot los te maken. De sergeant lichtte hem bij met de lantaarn. De eerste twee schroeven leverden geen enkel probleem. Ze waren direct uit het slot verwijderd. De derde schroef daarentegen was door de ouderdom verroest. De draad was uitgesleten. De sergeant werd woedend en nam brutaal de schroevendraaier uit de handen van de slotenmaker. Met al de kracht die hij had draaide hij aan de schroef die na geruime tijd los kwam. Een kwartier later werd de laatste schroef verwijderd. De slotenmaker duwde zachtjes tegen de deur doch deze ging niet open. De toornige sergeant stootte met zijn schouder tegen de deur die openvloog zodat de sergeant zijn evenwicht verloor en met de lantaarn op de grond terecht kwam. Hierdoor werden de edelvrouwen gewekt. Ze begonnen te gillen toen ze in het licht van de lantaarn drie mannen bemerkten. De sergeant plaatste de lantaarn op de grond en snelde naar de bedstede der vrouwen, doch deze waren vlug uit het bed gesprongen. Met snelle bewegingen probeerden zij uit de handen te blijven van de aanvallers. De sergeant hoorde dat er ergens een deur werd geopend en spoedde zich naar de deur. In zijn haast wierp hij de lantaarn om en terzelfdertijd stond er een persoon in het deurgat die dadelijk de republikein aanviel die de jonkvrouw in bedwang hield. De wachters in de gang begonnen te schieten en

"In de kamer van de republikeinen"
Tekening : ROFFIAEN

één van hun kogels trof een schurk in de rug. Na een korte tijd werd het stil in de gang en stormden twee mannen de kamer binnen. Het waren Marten en Lambert die onverwach terug gekomen waren van de Kempen. Marten en Marinus rolden met de boeven over de vloer. Het was een gevecht op leven of dood. Ondertussen bracht Lambert de edelvrouwen naar zijn kamer waar zij veilig waren. Zwarte Marjan was ook naar de kamer van het gebeuren gekomen, maar zij kreeg onmiddellijk de opdracht zich om de jonkvrouwen te bekommeren.

De drie zonen van de waardin hadden de moordenaars met koorden gekneveld. De sergeant had de kans gezien te ontsnappen en verborg zich samen met de wachters van de gang in de stalling waar zij brand veroorzaakten om de zonen van Zwarte Marjan naar buiten te lokken. Hun opzet was gelukt. Samen met de andere voermannen die in de afspanning overnachtten vielen Marten, Marinus en Lambert de Sansculotten aan. De mannen waren gewapend met zwaar beenhouwersgereedschap van Marten. De strijd was snel gestreden. De mannen hadden met hun messen en bijlen de Fransmannen spoedig overmeesterd. Dan begonnen zij wanhopig de brand te blussen en de paarden buiten te drijven. Na een uur was alle gevaar geweken en bleef de schade beperkt tot de stallingen. Vroeg in de morgen werd er aangifte gedaan van de gebeurtenissen van die nacht. De aanvallers van de edelvrouwen werden opgepakt en kregen hun verdiende straf.

wist ge ...?

- dat ons jubileumbuffet een groot succes kende ? 90 enthousiaste wijkbewoners en sympathisanten smulden van de heerlijkheden van traiteur Ivo Reiling.

*Jubileumbuffet
Foto : Mon Huysmans*

- dat onze jubileumactiviteiten reeds driemaal uitgebreid aangekondigd werden in het tijdschrift "De Rode Burcht" ? We danken eindredacteur Maurice Duytschaever hiervoor van harte.
- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" meewerkte aan het wijkfeest dat t.g.v. de openstelling van de tweede fase van het Cultureel Wijkcentrum doorging op 13 mei ? Onze voorzitter nam deel aan het debat met wijkbewoners, beleids mensen en politici over het nut van zo'n centrum voor culturele verenigingen.
- dat in de expo "De trots van Haarlem" die georganiseerd werd n.a.v. het 750-jarig bestaan van deze Nederlandse stad, het boek "Le miroir des menagères" van Pieter Heyns tentoongesteld werd ? Dit boek werd juist 400 jaar geleden uitgegeven. Heyns was de deken van de schoolmeesters en had een school in de Muntstraat nr. 6.
- dat de wandelzoektocht van 23 september t.g.v. 50 jaar KWB door het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" werd samengesteld ? Tijdens de tocht zijn er diavoorstellingen in het Dienstencentrum, Korte Ridderstraat 12, over onze activiteiten en kan men in het Cultureel Wijkcentrum een expo bezoeken over bewoners en gebouwen uit de Rijke Beuckelaerstraat.
- dat de Gazet van Sint-Andries de hele voorpagina wijdde aan een overzicht van 20 jaar Sint-Andrieskwartier herleeft ? We danken Luk Groffy en zijn redactie voor deze blijk van waardering.
- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" meewerkte aan de Seminiviering van de vereniging Aksie ? Voorzitter Herman Wauters uitte zijn bewondering in "Editoriaal" van de Aksie-nieuwsbrief.
- dat wij Jack Verstappen, de schrijver van het boek "De Parochie van Plezier", zullen huldigen op 28 november door het spelen van zijn blijspel "Vader is baas" ? Kaarten kunnen nu reeds besteld worden in voorverkoop aan de prijs van 200 fr. Ons rekeningnummer is 789-5662440-83. Bij voldoende belangstelling spelen we nog een tweede keer op 5 december. Meer informatie hierover in ons volgend nummer.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 67

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytstraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

JACK VERSTAPPEN - AVONDEN

Op 21 en 28 november en op 5 december gaan er Jack Verstappen-avonden door in het Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5, telkens te 20 uur. Hiermee wil het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" de auteur eren n.a.v. zijn 80ste verjaardag.

Op 21 november zijn de plaatsen in het theater voorbehouden aan de vele vrienden van Jack in de Westhoek. Op 28 november is Sint-Andries aan de beurt. Maar wat bleek? Op ons tekstje in het vorig nummer van dit blad kwam zoveel reactie dat wij besloten nog een derde avond te plannen. Deze gaat door op dinsdag 5 december.

In het eerste gedeelte van de avond wordt op een volkse manier hulde gebracht door gedichten van de schrijver voor te dragen, door het zingen van plezierige liedjes uit de Parochie van Miserie en door het bekijken van een dia-montage over het leven en het werk van Jack Verstappen, een reeks van dia's in overvloeiing van muziek en commentaar voorzien.

Aan dit eerste deel werken mee: Paul Van Duren, accordeon, Winand Van den Bergh, volkszanger, het koor van KAV Sint-Andries en natuurlijk alle leden van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft".

Na de pauze wordt het blijspel "Vader is baas" opgevoerd, een werk van Jack Verstappen in de regie van auteur-acteur Knarf Van Pellecom. In de rolverdeling zien we hoofdrolspelers Nico Parassiadés en Martha Meulemans. Ze worden bijgestaan door Gaby Guldix, Seppe Mertens, Leonard De Langh, André Meulemans, Wim Dox en Liesbeth Reijers.

Kaarten voor deze voorstellingen kunnen in voorverkoop besteld worden tegen de prijs van 200 fr. per persoon bij IJssalon Van Hecke, Nationalestraat 88 tussen 11 u. en 18 u. (niet op zondag). U kan ook betalen via ons rekeningnummer 789-5662440-83 met vermelding van "Vader is baas". Voor de voorstelling van 5 december kan U nog inschrijven tot 21 november.

Paul Van Duren en Oswald Lauriks.
Foto : Dominique Janssen

Het koor van KAV Sint-Andries.
Foto : Dominique Janssen

JACK VERSTAPPEN WERD TACHTIG!

Georgette Broeders en Jack Verstappen.
Foto : Dominique Janssen.

Het Multatuli-theater was te klein voor de vele vrienden, familieleden en collega's die de jarige auteur wilden komen feliciteren. Toen Jack als laatste het theater binnenkwam, brak een luid applaus los van de enthousiaste aanwezigen. Toen werd het even stil want er werd een foto-sessie gehouden door de reporter van de Gazet van Antwerpen. Dat zou trouwens een knap artikel met foto opleveren in de krant van dinsdag 5 september. Na het welkomswoord van Guido Smulders bracht de groep "Doffe Ellende" een aandoenlijk lied uit het boek "Volksleven rond Antwerpse café-chantants" van Verstappen. Drie gelegenheidssprekers brachten - elk op hun eigen wijze - hulde aan de 80-jarige schrijver. Herman Vos en wijkbewoner Gaston Durnez vertelden leuke anecdotes over hun vriendschap met Jack. Wegens gezondheidsredenen werd de tekst van Libera Carlier uitgesproken door Frieda Vandenhautte, lid van het comité "Jack Verstappen 80".

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" samen met de dames van de KAV bracht toen het lied "De Wefkes" dat herinnerde aan de tijd toen de vrouwen van de Antwerpse 4de wijk met halfvasten in hun zelfgemaakte kledij door de straten van de Parochie van Miserie flaneerden. In zijn Sint-Andriestijd mocht Jack met zijn ouders naar het café "De Lustige Vrienden" in de Kloosterstraat 114, waar de halfvastenploeg van Mieke Mertens gevestigd was.

De voorzitter van het comité "Jack Verstappen 80" en neef van de auteur sprak toen een "curriculum vitae" uit

onder de titel "Wie is Jack Verstappen?".

Daarna brak het moment aan om Jack letterlijk in de bloemen te zetten. Het lied "24 rozen" van Toon Hermans werd voor de gelegenheid omgezet in "80 rode rozen". Tijdens het zingen van dit lied werden door zes kinderen 80 bloemen aan de jarige gegeven. Eén van de kinderen was het zontje van Nico Parassiadis, die model heeft gestaan voor de tekening van de voorpagina van het boek "De Parochie van Plezier", een boek dat Jack schreef in 1993 toen Antwerpen culturele hoofdstad van Europa was. Hoogtepunt van de huldiging was de overhandiging van het

Liber Amicorum, dat in het diepste geheim, zonder dat Jack ervan wist, was samengesteld. Het boek telde niet minder dan 77 bijdragen. Daaronder waren zowel teksten, tekeningen, etsen en aquarellen. Er was zelfs een beeld bij, maar dat werd omwille van de grootte apart afgegeven. Ook kunstenaar Wim Gaste deed zijn artistieke duit in het zakje.

Het laatste woord werd uiteraard door Jack zelf uitgesproken. Hij benadrukte zijn "roots" in het Sint-Andrieskwartier en dat het zijn wens was zijn 80ste verjaardag in het Multatuli-theater te mogen vieren.

Langs deze weg wensen wij Jack nog vele jaren en nog vele momenten in de wijk van zijn jeugd. We willen ook speciaal Jef Verstappen bedanken voor de uitnodiging om te mogen meewerken aan deze onvergetelijke namid-

Lutje Visterin.
Foto : Dominique Janssen

DE ZWARTE MARJAN.

Deel 6 : Lambert verliefd.

Lambert, de jongste zoon van Zwarte Marjan, voelde zich ten zeerste aangetrokken tot de jonge edelvrouw vanaf de eerste dag dat ze haar intrek had genomen in "Het Wapen van Oostenrijk". Hij besepte heel goed dat het bijna onmogelijk was dat zijn liefde voor de mooie gravin met wederliefde beantwoord zou worden.

Op een zondagavond, toen er weinig volk was in de afspanning, besloot Zwarte Marjan zich terug te trekken in de huiskamer. Zij had de gravin en haar dochter uitgenodigd om samen met haar de avond door te brengen. De edelvrouwen hadden de uitnodiging gretig aangenomen. Het was een prettige afwisseling in hun saai bestaan. Toen Lambert de huiskamer binnentrad, was hij aangenaam verrast de edelvrouwen hier aan te treffen. De jonge gravin schoof dadelijk een stoel naast haar, waarop Lambert maar al te graag plaats nam. Hij bedankte haar met een glimlach waarin al zijn gevoelens voor haar tot uiting kwamen. Even schrok hij. Zou ze iets gemerkt hebben? Misschien wel, Misschien niet.

Er was tussen de edelvrouwen en Zwarte Marjan een diepe vriendschap ontstaan gedurende de tijd dat zij in de afspanning verbleven. Daarom stelde de gravin aan Zwarte Marjan voor hen voortaan bij de voornaam te noemen. Zij heette Christina en haar dochter Maria. Voor Lambert klonk die naam als muziek in de oren.

Er werd die avond gesproken over de algemene toestand in Frankrijk. Zwarte Marjan stelde de gravin voor om ook na de oorlog in de afspanning te verblijven. Christina dacht een tijdje na en vond dat het veiliger voor hen zou zijn om niet naar Frankrijk terug te keren. Lambert kon zijn oren bijna niet geloven. Zou zijn geliefde voor altijd in zijn buurt zijn? Er werd nog wat gesproken over de toestand van de adel in Frankrijk. Lambert kwam tot de bevinding dat hij eerbied had voor edellieden, maar dat zij tenslotte mensen waren zoals hij en zijn familie. Zwarte Marjan beaamde dit en vond dat iedereen die het beste voorheeft met zijn medemens van adel is. "Het welzijn van de mens is evenveel waard dan de mooiste adelbrief"

zei ze, "en dat moet ten alle tijden gerespekteerd worden". Daar ging iedereen mee akkoord. Er werd nog verder gepraat, maar nu in een intiemere sfeer dan voorheen. Lambert had natuurlijk enkel aandacht voor Maria. Voor hem kon de avond niet lang genoeg duren. Doch helaas, de tijd dat men moest gaan slapen brak aan. Lambert nam afscheid van Maria met een blik in zijn ogen die heel veelzeggend was. Zou zij zijn liefde beantwoorden?

Hij durfde het bijna niet te hopen

Bron : "Zwarte Marjan, de heldin van St.-Andries."
door J. Buerbaum.

Zou het waar zijn, dat Lambert verliefd is op de dochter der ongelukkige gravin.
Tekening : ROFFAEN

AQUARELLEN VAN NICO PARASSIADIS.

Tot eind december kan U in het Multatuli-café, Lange Vlierstraat 7 - 9, recent werk van Nico Parassiadis bewonderen. Elke weekdag vanaf 14 uur, behalve op maandag, worden de nieuwe aquarellen tentoongesteld.

wist ge ...?

- dat onze jubileumtentoonstelling een groot succes werd ? Na het welkomgeluid van de Stadstrommelaars sprak François Van Aelst, persattaché van de burgemeester, de openingsrede uit in naam van Leona Detiège, die wegens onverwachte omstandigheden verhinderd was om aanwezig te zijn. Van 21 tot en met 27 mei kwamen vele belangstellenden de expo bezoeken in het Cultureel Wijkcentrum Sint-Andries.

Onze jubileumexpo. - Foto : Mon Huysmans.

- dat het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" het Gildejuweel won tijdens de Rederijkersomwegang van 6 augustus ? We beelden de burgerij en hun dienstmeisjes uit anno 1900. Deze optocht werd i.s.m. de Stad Antwerpen georganiseerd t.g.v. de opening van de Antwerpse Kermisweek.

- dat wij n.a.v. de viering 50 jaar bevrijding van de 2de wereldoorlog de Lode Zielensbrochure in een nieuw jasje staken ? De tekst van André Meulemans werd netjes herwerkt en de foto's werden fijner gekopieerd. Deze brochure herinnert aan de schrijver die ons door het vallen van een V-bom veel te vroeg ontvallen is. Wie ze nog niet heeft, kan ze verkrijgen aan de prijs van 150 fr. via rekeningnummer 789-5662440-83.

14 december 1944 : 22.35 u. : V-bom in de Kronenburgstraat en Kloosterstraat.

- dat foto-industrieel Lieven Gevaert 60 jaar geleden stierf ? Hij had zijn atelier aan de Kleine Markt nr. 1.

- dat het pand "De Ghulde Roose" van 1550 in de Bredestraat nr. 2 gerestaureerd wordt ? Zo wordt één van de oudste trapgeveltjes van Antwerpen gered. De vzw onder voorzitterschap van de heer Wim Pas heeft grootse plannen. Met de feestelijke openstelling wordt een concert gegeven van zestiende-eeuwse muziek, er wordt straattoneel opgevoerd en in de "straatmarkt" worden alle facetten van papier en drukwerk in heden en verleden aanschouwelijk voorgesteld. In ons volgend nummer publiceren wij een artikel over "De Ghulde Roose".

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 68

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer: BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Steenbergstraat 32 - 2000 Antwerpen 1

PRESENTATIE VAN DE ROMAN VAN KNARF VAN PELLECOM TUSSEN DE PLOOIEN

OP DINSDAG 26 MAART TE 20 U. IN HET MULTATULI-THEATER, LANGE VLIERSTRAAT 5.

Zij die de Jack Verstappen-avonden hebben meegemaakt - en dat waren er heel wat - herinneren zich Knarf Van Pellecom die deze voorstellingen telkens inleidde. Hij voerde tevens de regie van het blijspel "Vader is baas". Knarf kwam in 1984 in Antwerpen wonen en schreef zijn televisie-scenario's en zijn toneelstukken boven het Multatuli-café in de Lange Vlierstraat.

Als acteur was hij actief bij Theater Authentiek Antwerpen, de Koninklijke Nederlandse Schouwburg en het Fakkeltheater. Voor televisie schreef hij mee aan de serie "Bex en Blanche" en is hij momenteel bezig aan de televisie-bewerking van zijn toneelstuk "Vermist". Hij schrijft nu een eigen t.v.-serie "In Godsnaam".

Zijn voorlaatste stuk "De Piano" is genomineerd voor de Guido Gezelle-toneelschrijfprijs 1995 en dit jaar wordt zijn stuk "Blauw" opgevoerd in Roemenië. Verschillende Antwerpse theatergezelschappen brachten reeds werk van Knarf op de planken.

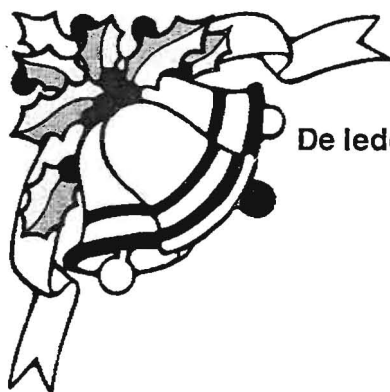
Onlangs werkte hij zijn eerste roman af "Tussen de plooien". Het verhaal gaat over een jonge man met idealen die telkens botst tegen de macht van anderen : in zijn beroep (hij is rijkswachter), thuis (de macht van zijn ouders) en de invloed van de moeder van het meisje met wie hij een relatie heeft. Dit boeiend gegeven werkte Knarf uit tot een vlot lezende roman die geschikt is voor alle lezers.

Nico Parassiadis, die in het blijspel "Vader is baas" van Jack Verstappen de rol speelde van speelgoedfabrikant André Verstappen, zal de kaft illustreren. Verstappen werd bereid gevonden het boek in te leiden tijdens de presentatie van 26 maart in het Multatuli-theater.

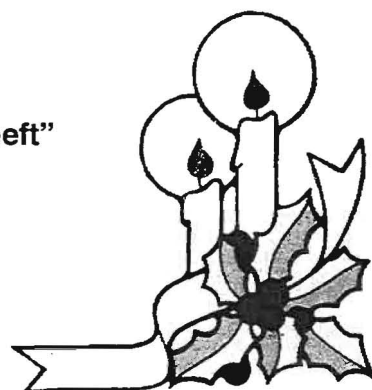
U kan dit boeiend boek in voorverkoop bestellen aan de prijs van 595 fr., als u intekent vóór 12 maart. U kan het boek dan afhalen en laten signeren door de auteur op 26 maart in het theater, Lange Vlierstraat 5. U kan het bedrag storten op rekeningnummer van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" 789-5662440-83. U zal er veel leesplezier aan beleven.

Knarf applaudisseert enthousiast voor de spelers van "Vader is baas".

De leden van het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 1996

JACK VERSTAPPEN - AVONDEN

Op 21 november ging de Jack Verstappen-avond in première in het Multatuli-theater. Familie, vrienden uit de Westhoek en de Antwerpse Kempen vergezelden Jack en echtgenote Georgette. Ook merkten we verschillende collega's van Jack tussen het theaterpubliek, o.m. Gaston Durnez, Her-

man Vos en de weduwe van wijlen Bert Peleman. Na de muzikale opening door de groep Winand werd de dia-montage getoond over het leven en werk van de 80-jarige auteur, samengesteld door Karel Reinehr en van commentaar voorzien door Pierre Van den Bergh. Deze reeks dia's werd in overvloeiing geprojecteerd en met aangepaste muziek opgefleurd. Het applaus in de zaal bewees dat het publiek het enorm apprecieerde. Gedichten van Jack Verstappen werden voorgelezen door Gaby Guldix en Martje Meulemans. Liedjes rond de lotelingen en het dooplied van de wijkreus "Zotte Rik" werden gezongen door het koor van de KAV van Sint-Andries. De haven met zijn dokwerkers en zakkennaaiers was het thema voor de groep Winand waarmee zij het publiek vergastten. Eigen teksten werden begeleid door gitaar en accordeon. Na de pauze werd dan het blijspel "Vader is baas" van Jack Verstappen opgevoerd door mensen

van het Sint-Andrieskwartier. Het door Knarf Van Pellecom geregisseerde toneelstuk werd enthousiast gespeeld door Nico Parassiadis (speelgoedfabrikant André Verstrepen), Martje Meulemans (Francisca), Gaby Guldix (Kato, de buurvrouw), Seppe Mertens (de postbode), Leonard De Langh (Stefan), André Meulemans (Peer Plas), Wim Dox (Victor) en Liesbeth Heijens (Veerle). Er kwamen leuke reacties uit de zaal. Jack zelf was blij ver-

rast met deze uitvoering. De spelers en de regisseur kregen dan ook bloemen uit de handen van Georgette en Jack sprak een diepgemeend dankwoord uit.

Op 28 november en op 5 december herhaalden wij deze voorstelling. Toen werd de zaal gevuld met echt Sint-Andriespubliek. Hoewel we eerst vreesden dat 5 december dunnetjes bevolkt zou zijn, groeide deze laatste voorstelling uit tot een bomvolle zaalbezetting! Hier merkten we acteur Gerd De Ley en regisseur Karel Hermans onder de belangstellenden. De toeschouwers die van het buitenland kwamen, waren familieleden van Jack uit het verre Den Haag in Nederland. Langs deze weg dankt het comité alle medewerkers die deze avonden tot een groot succes maakten.

(Foto's Hein Verdingh)

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" organiseert :

JACK VERSTAPPEN EN HET SINT-ANDRIESKWARTIER

Een tentoonstelling over de jeugd en de carrière van deze Vlaamse volksschrijver in de Antwerpse 4de wijk.

Van 5 januari tot en met 29 maart in de foyer van het Cultureel Wijkcentrum, Sint-Andriesplaats 24, 2000 Antwerpen op de werkdagen van 9 u. tot 17 u., gratis toegankelijk.

DE ZWARTE MARJAN

Deel 7 : De schaking van de jonkvrouw.

Wat Lambert, de jongste zoon van Zwarte Marjan, niet had durven hopen, was waarheid geworden. Maria, de dochter van de gravin, was verliefd op hem. In het begin wilden beiden hun gevoelens voor mekaar onderdrukken omdat zij er zeker van waren dat hun ouders een huwelijk nooit zouden toestaan. En dat was inderdaad zo. Lambert werd daar zo neerslachtig van, dat hij er ziek van werd. Dit kon de gravin na enige tijd niet langer aanzien en ze gaf haar toestemming voor de verloving van Lambert en Maria.

Zwarte Marjan had nog enig bezwaar omdat er verschil van stand was. Maar de gravin vond dat er voor het geluk van de kinderen en voor de genezing van Lambert geen enkel obstakel mocht bestaan. Uiteindelijk werd besloten dat het huwelijk kon voltrokken worden wanneer Maria meerderjarig zou zijn. Enige tijd later kwam er een tweede inval van de Fransen. Dit gebeuren zou het geluk van de jonge geliefden verstoren.

De nieuwe aanvoerder van de republikeinen, die veel gezag had, overwoog een manier om in het bezit te komen van de schat, die volgens zijn voorganger in de muur verborgen zat. De eerste poging om de miljoenen te bemachtigen was mislukt. Volgen hem bleef er nog maar één manier : de dochter van de gravin schaken. Hij wilde met de familie

Steenackers een beetje bevriend worden. Daarom vertelde hij Marinus, de zoon van Zwarte Marjan, dat hij vernomen had dat er weldra commissarissen zouden komen om de Franse vluchtelingen op te sporen. Omdat hij wist dat er in de afspanning "Het Wapen van Oostenrijk" twee edelvrouwen logeerden, stelde hij voor dat zij zich voortaan vrijer zouden bewegen en zouden leven alsof zij deel uitmaakten van het gezin, in plaats van zich schuil te houden op hun kamer. Daar de man zeer geloofwaardig overkwam, werd zijn voorstel aangenomen. Op een dag had de gravin haar voet verstuikt, waardoor ze enkele dagen moest rusten in een leunstoel. Lambert en Marten reden zoals

gewoonlijk naar de Kempen om hun aankopen te doen. Dit was de gelegenheid voor de republikein om zijn slag te wagen. Hij kwam zozegzegd zeer ongerust die avond de afspanning binnen om Zwarte Marjan te vertellen dat er binnen de twee uren commissarissen zouden komen om een onderzoek in te stellen.

Marinus werd dadelijk ingelicht, maar hij vond geen oplossing om de jonkvrouwen te verbergen.

Toen kwam de Franse aanvoerder met een plan. De gravin moest in haar bed gaan liggen en zij moest de commissarissen laten geloven dat zij in een zeer diepe slaap was. De dochter daarentegen mocht niet in de afspanning blijven. Zij zou een paar uren in de stad moeten rondwandelen. Omdat Zwarte Marjan radeloos was, werd dit plan ten uitvoer gebracht. De republikein trok zich terug om even later met de zogenaamde commissarissen terug te komen. Zodra zij de poort van de afspanning naderden, kwam Maria naar buiten. Inmiddels stond tegenover de poort een gesloten rijtuig. Zodra de koetsier zag dat er een vrouw buitenkwam, gaf hij een teken en twee mannen sprongen uit het voertuig. Maria die zich van geen gevaar bewust was, wandelde door de Kammenstraat in de richting van het Vleminkveld.

De mannen volgden haar en de koets reed er stapvoets achteraan. Toen er geen sterveling in de straat te bespeuren viel, grepen de beide mannen haar vast en stopten onmiddellijk een prop in haar mond. Door het gewelddadig gebeuren viel Maria in zwijm. Eén van de mannen ving haar op en droeg haar in de koets. Even later kletste een zweep op de rug van het paard en het rijtuig verdween pijlsnel in de duisternis naar een mysterieuze bestemming ...

Bron : Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries
(J. Buerbaum)

Wordt vervolgd.

Tegenover de poort stond een gesloten rijtuig...

De Ghulde Roose

Deel 1 :

WELDRA BLOEIT DE GHULDE ROOSE WEER OPEN !

Het is U ongetwijfeld niet ontgaan. Eindelijk gebeurt het - geen nauwelijks iemand nog voor mogelijk hield : 'de Ghulde Roose', het trapgeveltje op de Kleine Markt, op de hoek van de Bredestraat en de Happaertstraat, wordt gerestaureerd.

Dit pand leek wel veroordeeld tot instorting. Na het neerstorten van de top van de trapgevel in december 1993 leek het lot van 'de Ghulde Roose' - de historische benaming sedert de zestiende eeuw - wel bezegeld.

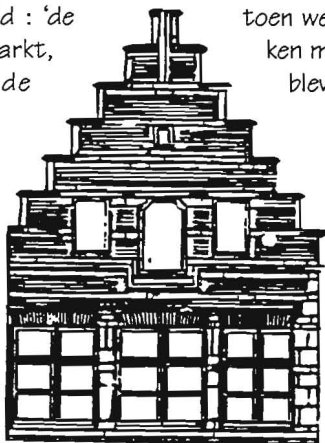
'De Ghulde Roose' had gedurende de laatste veertig jaar echter al zo veel verdragen dat zelfs dit niet het einde betekende van wat eens het sierraad moet geweest zijn - en het weldra weer zal zijn - van dit historisch pleintje.

Met de vzw de Gulden Roos - dat zich de restauratie en de instandhouding van 'de Ghulde Roose' als eerste opdracht heeft gesteld - heeft zich vanaf het begin van 1994 over dit pand ontfermd. 'De Ghulde Roose' werd haar in erfpacht voor 27 jaar toevertrouwd. Een nieuw ingediend restauratiedossier werd in augustus 1994 door Minister Johan Sauwens goedgekeurd. De restauratiewerken zijn in februari 1995 gestart. De verwijdering van de stellingen is voor oktober gepland. Het einde van de ellende is bijgevolg in zicht. Voor de afwerking worden nog enkele maanden uitgetrokken en in de lente van 1996 wordt het pand opengesteld voor het publiek.

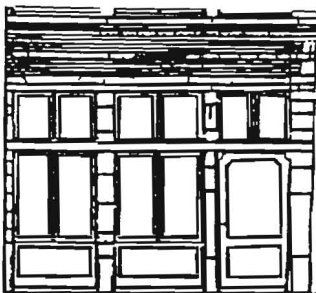
Over de toekomstplannen verneemt U later meer. Nu reeds enige informatie over het verleden en het heden van dit pand - én de aanpalende panden in de Bredestraat en de Happaertstraat - dat gedurende tientallen jaren, vooral voor buurtbewoners, een grote bron van ergernis is geweest.

Het beschermd monument 'de Ghulde Roose' is een typisch woon- en handelshuis, in traditionele stijl opgetrokken in

bak- en zandsteen, zoals er in de zestiende eeuw in het toen welvarend Antwerpen zeer veel werden opgetrokken maar waarvan er slechts weinig bewaard zijn gebleven.

DE GULDEN ROOS

Ridder Jan Happaert bouwde dit pand rond 1550, nadat hij dwars door zijn domein de Happaertstraat had getrokken. De oudste vermelding dateert van 1564, toen het pand samen met andere eigendommen door de erfgenamen van Ridder Happaert werd verkocht.

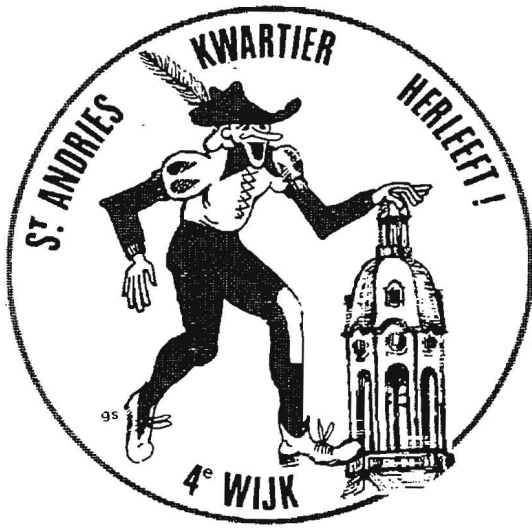
'De Ghulde Roose' ligt in het 'derde stadsuitbreidingsgebied' dat tussen 1295 en 1314 werd gerealiseerd. Gelegen aan het begin van de 'Breede Beghynestrade', tegenover de Kleine Markt, had het uitzicht op de belangrijke invalsweg vanuit Mechelen en Brussel. Via de Keizerspoort - of Sint-Jorispoort - het Vleminckveld, de Kleine Markt en de Kammenstraat trokken bezoekers naar het hart van de stad, de buurt van het stadhuis en de Onze-Lieve-Vrouwe-Kerk.

In de zestiende eeuw was de omgeving van de Kleine Markt - de Kammenstraat, de Lombardenvest en ... de Vrijdagmarkt - het centrum bij uitstek van de boekdrukkunst in de Nederlanden. Christoffel Plantin was wel niet de eerste maar wel de belangrijkste drukker die zich in de buurt kwam vestigen. Vanaf het midden van de zestiende eeuw hadden heel wat brouwers (cammers) de Kammenstraat (Cammerstrate) verlaten om zich in de Nieuwstad te gaan vestigen die door Pieter Van Schoonbeke was aangelegd.

Thans ligt 'de Ghulde Roose' op de rand van het stads-herwaarderingsgebied 'Sint-Andries' en maakt het deel uit van het beschermd stadsgezicht 'de Kleine Markt', met vijf beschermde monumenten en het beschermd Maria-beeld (Anno 1700) boven de veertiende-eeuwse Gortersput.

W. Pas

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 69

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

TRIJNTJE CORNELIS-WANDELING : 16 JUNI 1996, 14 uur

We vieren dit jaar de 400ste verjaardag van de geboorte van Constantijn Huygens. Deze schrijver was een begaafd musicus en componist en had grote interesse voor de bouw-, schilder- en beeldhouwkunst.

Hij was één van de bekendste letterkundigen van de 17de eeuw. Toen hij 55 jaar oud was schreef hij het toneelstuk "Trijntje Cornelis". Het verhaal van een Zaandamse schippersvrouw die tijdens haar wandeling door Antwerpen verdwaalde en in de Lepelstraat terecht kwam. Deze straat was in die tijd zeer berucht voor haar ontuchthuizen. In één van deze oorden werd Trijntje dronken gemaakt en beroofd van al haar bezittingen. Verkleed als een jonge man werd zij op een mesthoop gegooid.

Via het comité zijn we in contact gekomen met dr. Hermkens uit het Nederlandse Hilvarenbeek. Deze man heeft "Trijntje Cornelis" van Constantijn Huygens in vier kloeke banden uitgegeven.

Uit de tekst, uit oude kaarten en literatuur heeft hij de tocht van Trijntje Cornelis gereconstrueerd en is hij tot de vaststelling gekomen dat de mesthoop volgens Huygens moet gelegen hebben aan de IJzerenwaag. Trijntje ontwaakte na haar roes met haar gezicht gekeerd naar het klooster van de Witvrouwen in de Kammenstraat. Dat is nu het Rabboeni-huis. Trijntje zou daar bij de non-

De Schelde (16de eeuw)

nen liefdevol zijn opgenomen.

Op 16 juni gaan we deze tocht van Trijntje onder de deskundige leiding van dr. Hermkens bewandelen. We vertrekken aan het wijkhuis, Sint-Andriesstraat nr. 7 om 14 uur. De deelnameprijs is 120 Fr. per persoon. Hierin zijn twee consumpties inbegrepen. Inschrijven is verplicht en kan tot en met 10 juni. U kan Uw bijdrage afgeven bij IJssalon Van Hecke, Nationalestraat 88 of U kan storten via rekeningnummer 789-5662440-83

EEUWELINGEN IN DE WIJK

U herinnert zich misschien nog de serenade die het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" bracht aan Maria Coenen in 1994 toen ze 100 werd. Maria is niet langer meer de enige eeuweling in onze wijk.

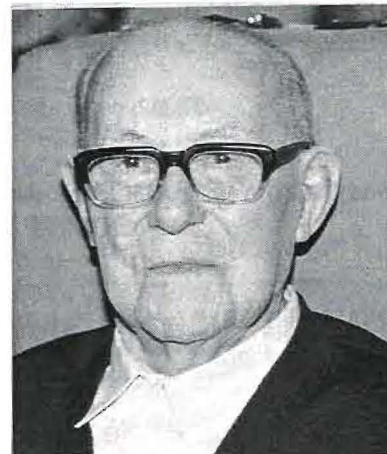

Germania Carpels
Foto : Mon Huysmans

Ze kreeg het gezelschap van Germania Carpels die op 10 februari 100 werd en van Constantinus Roelandt die op 6 maart 101 jaar jong werd. Germania Carpels vierde haar 100ste verjaardag in het rusthuis "de Gulden Lelie" in de Schoytestraat 17-19. De tweede verdieping was die dag feestelijk versierd. Nelly D'Hondt

zorgde voor de muzikale attractie waar Germania en haar familie erg van genoten. De andere bewoners van het rusthuis zongen de oude deuntjes uit volle borst mee. Germania verblijft sinds 1991 in het rusthuis van de Schoytestraat. We wensen haar van harte proficiat.

Constantinus Roelandt - beter gekend als "de Stan" - is een levensgenieter die steeds klaar staat voor het spelen van een kaartspel of voor het drinken van een geuze! Hij is nog actief lid van de biljartclub "Den Oever" en verblijft sinds 1988 in Fondatie "De Koninck" in Oever 11. Hij werkte als jonge man

Consantinus Roelandt
Foto : Karel Reinehr

"aan den baseng" en baatte later samen met zijn vrouw een kruideniers-winkeltje uit. Hij heeft vijf kinderen. Van twee dochters en drie zonen kwamen 13 kleinkinderen, 10 achter-

kleinkinderen en 11 achter-achterkleinkinderen. Op 6 maart werd het feest voor de 101-jarige gevierd in de grote zaal van het Dienstencentrum "De Oever" in de Korte Ridderstraat nr. 12. Een bomvolle zaal sympathisanten genoten van het optreden van een dansgroep. Ook voor de Stan een dikke proficiat !

*De Gym- en Fitnessclub De Hoop viert zijn
75 Jarig bestaan*

*Om dit feestjaar nog een extra tintje te geven
Organiseert het Trommelkorps een*

TAPTOE

OP 1 JUNI 1996

om 15 uur

**Sint Andriesplaats
te Antwerpen**

Met medewerking van verschillende korpsen.

DE ZWARTE MARJAN

Deel 8 : Een miljoen gulden losgeld.

Er heerste grote verslagenheid in de afspanning toen om kwart voor één Maria nog niet was thuisgekomen. Lambert en Marten waren van de Kempen teruggekeerd en vernamen het droeve nieuws. Maria was verdwenen. Lambert was er het hart van in. De mannen gingen nog in de straten kijken of ze een spoor van de jonkvrouw konden vinden, maar ze hadden niets ontdekt. De volgende dag gingen ze de ruïen onderzoeken, want een ongeluk was niet uitgesloten. Maar alles bleef vruchteloos. De dag nadien stond er een bode bij Zwarte Marjan. Hij gaf haar een brief af die geadresseerd was aan "Mevrouw de gravin bij de weduwe Steenackers in de St.-Antoniusstraat". Daar de brief in het Vlaams geschreven was, verzocht de gravin Zwarte Marjan om hem voor te lezen. In de brief stond dat de schaking gebeurd was door landgenoten en niet door republikeinen. En dat het de

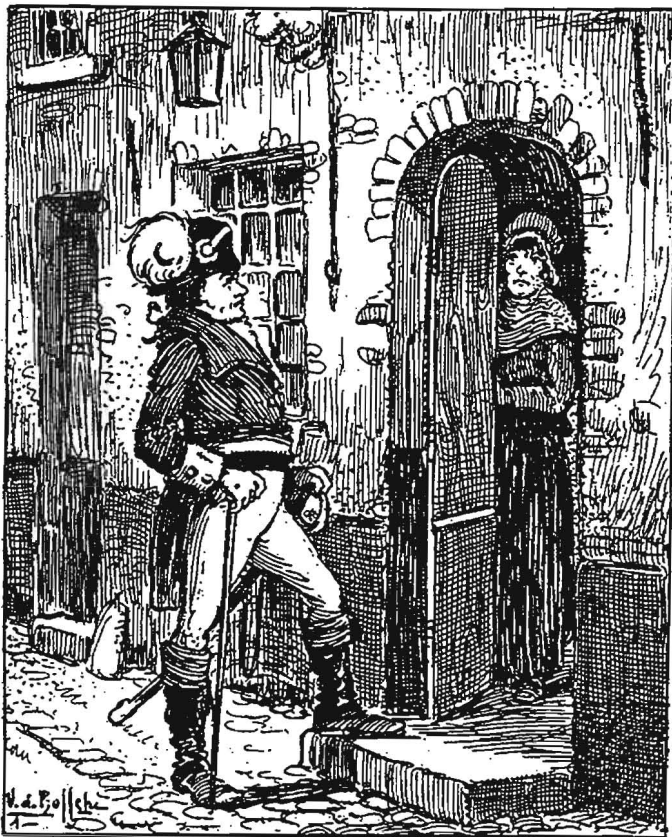
schuld was van de gravin door haar dochter 's avonds alleen op straat te sturen. Het was voor hen dus helemaal niet moeilijk om zich meester te maken van het jong meisje. Zij wisten dat de edele vrouwen een schat hebben van twee miljoen gulden. Welnu, zij eisten de helft in ruil voor de behouden terugkomst van Maria. Waar en wanneer het geld moest geleverd worden zouden zij nog laten weten. Iedereen was van godshand geslagen. Het was verschrikkelijk nieuws, maar langs de andere kant was men blij dat Maria nog leefde. Lambert dacht koortsachtig na en kwam tot de vaststelling dat de jonkvrouw zich ergens binnen de stadsmuren moest bevinden, daar 's avonds na negen uur de poorten van de stad gesloten waren.

In die tijd woonde er in de Grote Pieter Potstraat

een echtpaar van Hollandse afkomst. Hij was gezegd een koopman die riet en manden verkocht en zijn vrouw Barbara was een kaartlegster. Zij was rond de zestig jaar en zo lelijk als de nacht. Ze was zeer zwaarlijvig, moeilijk te been en haar ogen waren rood omkranst. Haar man, Hein,

stond bekend als een vechtersbaas van eerste rang. Het was bij deze mensen dat Maria terechtgekomen was. Zij werd gedwongen Barbara te volgen naar de kelder. Daar was een plaats afgesloten door middel van een houten schutsel. Daarachter lag wat stro met een deksel en er stond ook nog een kleine tafel. Dit zou haar verblijfplaats zijn voor de komende dagen. Maria durfde niet anders dan te gehoorzamen daar zij bevreesd was voor het afzichtelijk gelaat van de kaartlegster. Deze verbood Maria enig geluid te maken. Anders zou zij de jonkvrouw tot zwijgen brengen met haar vuisten en haar tot bloedens toe verwonden. De dag

nadien kwam de nieuwe aanvoerder van de republikeinen kennis nemen van de situatie bij Hein en Barbara. Hij beloofde hen tienduizend gulden te betalen wanneer het losgeld zou geleverd zijn. Twee dagen nadat de eerste brief werd afgegeven, volgde een tweede brief met de volgende inhoud : "dat er een kistje met het losgeld moest geplaatst worden op de hoek van de Munt- en Kloosterstraat en dit tijdens de nacht van donderdag op vrijdag. Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven stonden zij niet in voor een behouden terugkomst van Maria. Lambert had het plan opgevat om tijdens die nacht één van de bandieten te gijzelen om zo te weten te komen waar zijn geliefde Maria verborgen was.

'De nieuwe aanvoerder van de republikeinen komt bij Hein en Barbara.'

Tekening Roffiaen

Bron : Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries
(J. Buerbaum)

Wordt vervolgd.

De Ghulde Roose

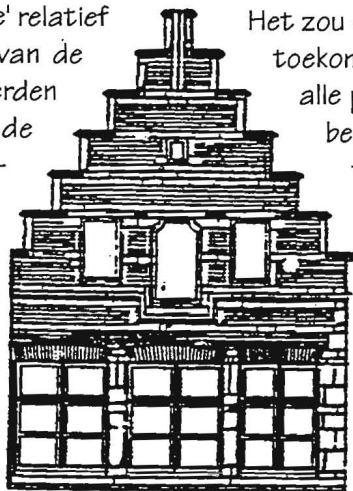
Deel 2 :

EEN MONUMENT GERED !

Al bij al was tot voor kort 'de Ghulde Roose' relatief goed bewaard gebleven. De ordonnantie van de gevels werd nauwelijks geschonden; wel werden in de achttiende of negentiende eeuw de kruismonelen - zo typisch voor de 'traditionele' bouwstijl van de zestiende eeuw - uitgebrouwen.

De kelder - met een veertiende-eeuws tongewelf - herbergt een Middeleeuwse waterput; de originele stenen straattrap naar de Bredestraat is nog aanwezig; onder de Happaertstraat ligt een straatkeldertje dat echter door de aanleg van de nutsleidingen - herstelbaar - werd geschonden; bij recente opgravingen werd onder de Happaertstraat de oude beerput van 'de Ghulde Roose' ontdekt. Een kelder met verrassingen! De kelder heeft opmerkelijk intact meer dan zes eeuwen geschiedenis doorstaan en is als waardevol te beschouwen.

Bouwfysisch was de toestand van het pand echter dramatisch. Na in 1966 door de vorige eigenaar te zijn aangekocht - te samen met een tiental aanpalende panden in de Bredestraat en de Happaertstraat - begon voor dit woningblok een droef verhaal van leegstand en kwaadwillige verminking die 'de Ghulde Roose' en de andere panden tot bouwvalige krotten hadden herleid. Meer dan zes eeuwen bouwgeschiedenis samengebald in één woningblok dreigden aan speculatie tenonder te gaan. De stad Antwerpen en het Vlaams Gewest hebben dit verijdeld en grepen in: 'de Ghulde Roose' en vier andere panden werden als monument en het geheel als stadsgezicht in 1979 beschermd.

DE GULDEN ROOS

Het zou echter nog tot in 1987 duren vooraleer de toekomst veilig werd gesteld. In dat jaar werden alle panden gerechtelijk verkocht. Een eerste - beschermd - pand werd reeds in 1988 geres- taureerd. De andere volgden. Het oudste pand, 'de Ghulde Roose' zou echter het langst op restauratie moeten wachten. Door allerlei verwickelingen sleepte het restauratiedossier jarenlang aan. Toen in december 1993 de top van de trap- gevel dwars door het nooddak in de diepte stortte, zag de toekomst van 'de Ghulde Roose' er erg somber uit. Het was niet de eerste maal dat toen van sloping werd gesproken ...

Op 6 januari 1994 werd de vzw De Gulden Roos opgericht. Deze stelde zich tot eerste opdracht, het be- schermd pand te restaureren en in stand te houden. Op 16 maart 1994 werd haar 'de Ghulde Roose' voor 27 jaar in erfpacht toevertrouwd.

Dit bracht de kentering : het nieuwe restauratiedossier werd op 22 augustus 1994 door Minister Johan Sauwens goedgekeurd.

Op 7 februari 1995 gingen de restauratiewerken van start.

Het pand wordt als tentoonstellingsruimte ingericht en wordt in het najaar van 1996 voor het publiek open- gesteld. Vooral de grafische kunstenaars zullen hier aan bod komen. Hiermee wordt aangeknoopt met het 'grafisch verleden' van de omgeving van de Kleine Markt.

W. Pas

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 70

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytstraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

TRIJNTJE CORNELIS-HAPPENING: ZONDAG 13 OKTOBER 1996, 14 UUR

Dit jaar wordt de 400ste verjaardag van de schrijver en componist Constantijn Huygens herdacht. Deze man schreef het toneelstuk "Trijntje Cornelis", het verhaal van een Zaanadamse schippersvrouw die in Antwerpen aan wal kwam en terecht kwam in de Lepelstraat. Deze straat was toen de rosse buurt van Antwerpen. Trijntje werd door de hoer Môij dronken gemaakt en van haar kleren en bezittingen beroofd. Nadien werd ze door de klant Francisco uit het bordeel gedragen en in mannenkleren op een mesthoop gelegd.

Dr. H.M. Hermkens uit het Nederlandse Hilvarenbeek heeft de wandeling van Trijntje aan de hand van oude literatuur en kaarten gereconstrueerd. Hij heeft tevens de plek aangewezen waar -volgens Huygens- de mesthoop moet gelegen hebben.

In de Week van de Volksontwikkeling die de Vlaamse Gemeenschap in het leven riep en die gesteund wordt door de stad Antwerpen en gepromoot wordt door de Culturele Raad wil het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" dit toneelspel evoceren.

*"Trijntje Cornelis, ontwaakt op de mesthoop",
een ontwerp voor glas-in-lood-raam door
Sibylle Gielen*

Met de medewerking van de Stadstrommelaars, de vendelzwaaiers uit Hoogstraten, het trommelkorps "De Hoop" wordt Trijntje opgepikt in de Lepelstraat en in optocht gedragen naar de IJzerenwaag, waar ze zal gedeponeerd worden op de mesthoop.

Het geschilderd portret van Huygens wordt meegedragen in de optocht.

Het is een werk van Nico Parassiadis.

Route die gevolgd wordt: *Sint-Jansvliet, Oever, Kloosterstraat, Korte Vlierstraat, Sint-Andriesplaats, Pachtstraat, Prekersstraat, Van Craesbeeckstraat, Willem Lepelstraat, Nationalestraat, Theodoor Van Rijswijkplaats.*

Programma van de folkloristische happening:

- Optreden van de Gelmelzwaaiers.
- Muziek van Huygens: de aubade "Le reveil de Calliste"
- Mesthoopscène uit "Trijntje Cornelis", gespeeld door Annemie Joris van het Multatuli-theater.
- Onthulling van de gedenkplaat met de tekst van dr. Hermkens.
- Gelegenheidslied door Lutje Visterin gecomponeerd en gezongen.
- Optreden van trommelkorps "De Hoop".
- In de infostand kan een brochure gekocht worden waarin "de omzwervingen van Trijntje Cornelis" beschreven zijn door dr. H.M. Hermkens. Prijs: 50 Fr.

De Kloosterstraat heraangelegd

De Kloosterstraat, die nu heraangelegd wordt, heeft een rijk verleden en dankt haar naam aan de vroeger aan deze straat gelegen Sint-Michielsabdij. Zij was, tot men de Boeksteeg verbreedde en omdoopte tot Nationalestraat (waarvoor de slopingswerken op 3 oktober 1878 startten), een belangrijke verbindingsweg tussen de oude stad en de zuidwaarts gelegen gebieden.

Waarschijnlijk was ze van oorsprong een Frankische heirbaan die van de burcht, via de Hoogstraat en de hoogten langs de Schelde, zuidwaarts doorliep tot aan het veer bij het Hellegat op de Rupel.

Aan deze verbindingsweg was, op één van de "hoogten", een (religieuze) nederzetting gebouwd. De oude St-Michielskerk, ontstaan in of vóór de 10de eeuw, was toen de enige kerk met parochiaal recht van Antwerpen en omgeving. (De burchtkerk hing af van de Sint-Michielskerk.)

In 1124 wordt er op de gronden van de kerk de Sint-Michielsabdij gesticht door de Norbertijnen. Binnen de abdij was er het Prinsenhof dat dienst deed als "Hotel" voor al de voornamen gasten die Antwerpen in die tijd aandeden. Deze taak werd achteraf overgenomen door het Hof Van Liere (gebouwd in 1516).

De abdij was aan de noordzijde begrensd door de Kromme Elleboogstraat en aan de zuidzijde door de Kaaistraat. Pas in 1253 worden de abdijgronden ommuurd. De Kloosterstraat en omgeving worden pas bij de derde stadsvergroting (1291-1341) binnen de stadsmuren opgenomen.

Het toenmalige stratenpatroon geleek zeer sterk op het huidige (zoals voor heel de oude binnenstad). Enkele straten in de 4de wijk hebben echter grote wijzigingen ondergaan. Zo zijn de Kaaistraat en de (vroegere) Kronenburgstraat, die de Kloosterstraat naar de Schelde toe verbonden, verdwenen. De Kaaistraat

moet men iets ten zuiden van het verlengde van de Prekerstraat situeren, de Kronenburgstraat leidde naar de Kronenburgtoren. Deze toren, (men moet hem iets ten zuiden van de huidige Scheldestraat situeren) werd gebouwd in 1314 en -bij de bouw van de Citadel- afgebroken in 1567. Tussen beide straten lag de (nieuwe) Eeck-hof. Van deze stads-gedeelten is nu niets meer te vinden.

Bij de Franse revolutie komt er een einde aan het bestaan van de Sint-Michielsabdij. Op 16 december 1796 worden de Sint-Michielsheren gewapenderhand uit hun abdij verdreven. De abdij wordt, na verkoop, afgebroken om plaats te maken voor scheepstimmerwerven. Op vraag van Napoleon wordt er gestopt met de verdere -nodeloze- afbraak van gebouwen, de kerk en het Prinsenhof blijven gespaard. De gebouwen worden gebruikt als opslagplaats.

Bij de onafhankelijkheid in 1830 worden de "Hollanders" uit de citadel verdreven. Tijdens de gevechten ontstaat er echter heel wat schade in dit stadsgedeelte. Door beschieting, vanuit de citadel en van op het water, ontstaat er op 27 oktober brand in de nog resterende kloostergebouwen. Alleen de kerktoren blijft nog tot in 1833 overeind.

Op de gronden van de abdij werden in 1842 een viertal straten getrokken. De namen Arsenaalstraat, Vlaanderenstraat, Verbrande Entrepotstraat en St-Michielstraat worden aangenomen op 30 oktober 1847.

De straatnamen van de Hoopstraat (15-3-1937: Goedehoopstraat) en Fortuinstraat krijgen hun naam in 1876. Hun namen refereren naar de schepen "de Fortuin" en "de Hoop" die in 1585 ingezet werden ter vernieling van de zgn. Farnesebrug.

Hein Verdingh

SINT-MICHIELSABDIJ

(B.J. VAN HOVE)

PROGRAMMA VAN DE FEESTELIJKHEDEN OP 12 OKTOBER.

- Officieel lintknippen ter hoogte van Steegsken en Muntstraat om 14 u.
- Antwerpe kunstenaars stellen tentoon, o.a. Bervoets, Bijl en Bruneau.
- Animatie met de harmonie "Arbeid en Kunst", het trommelkorps "De Hoop", stepdans met Vic Cuyt, flamenco van studio "Garcia Lorca" en een karate-demonstratie van Kyokushin. (tussen 11 u. en 18 u.)

DE ZWARTE MARJAN

Deel 9: De mishandeling van Maria.

Eindelijk was het zover: de nacht van donderdag op vrijdag. Het kistje met één miljoen moest op de hoek van de Munt- en Kloosterstraat geplaatst worden. Doch Lambert had voorgesteld om in het kistje een zware steen te leggen. Zodra één van de boeven zich zou bukken om het kistje op te rapen zou Lambert zich op hem werpen en hem overmeesteren terwijl Marten en Martinus zich zouden verschuilen om hun broer bij te staan wanneer dit nodig zou zijn. De gebroeders deden een witte voorschoot aan om elkaar te herkennen moest het tot een handgemeen komen. Zo gezegd, zo gedaan. Klokslag één uur plaatste Lambert het kistje op de grond. Hij keek eens goed rond of hij iemand bespeurde, maar hij kon enkel zijn broers bemerken die zich in het Scheldeken bevonden. Zij lagen plat op de grond met een groot mes voor zich. Even later zagen zij een gedaante voorbij komen en naar het kistje gaan. Dit was het moment van actie. Marten en Martinus snelden naar de hoek van de Muntstraat en overvielen de Sansculot.

Deze was uiteraard niet alleen naar de plaats van de afspraak gekomen. Plotseling verschenen drie Franse soldaten op het toneel gevolgd door Hein, de man van Barbara, bij wie Maria gevangen zat. De republikeinen waren gewapend met ijzeren stangen. Voor hen was het belangrijkste dat zij het kistje konden bemachtigen. Toen één van hen daarin slaagde en het hazepad koos, deden de gebroeders Steenackers de moeite nog niet om hem te volgen. Hein zag dat iemand wegliep met het kistje en volgde hem terstond. Marten hield de republikein Brunin zodanig tegen de grond in bedwang dat deze inzag dat verdere tegenstand zinloos

was. Tegen de kracht van de beenhouwer was hij niet opgewassen. De

Woedend stond Barbara voor Maria
tekening: ROFFIAEN

derde Sansculot die erg toegetakeld was, liep snel weg omdat hij zag dat hij de enige was die overbleef. Het was allemaal volgens plan verlopen: de familie Steenackers had haar gijzelaar en de anderen het kistje. De volgende dag werd het kistje geopend en bemerkten de boeven dat zij beetgenomen waren. In het kistje vonden zij alleen wat beenderen, en ook een brief. Hierin stond geschreven dat de familie Steenackers een gijzelaar had. Zij hadden deze man maar het mes op de keel te zetten om vlug te weten te komen waar Maria gevangen zat. Hein en Barbara werden woedend daar zij tienduizend gulden zouden ontvangen hebben, wanneer het miljoen in het kistje zat. Helemaal buiten zichzelf liep Barbara naar de kelder en greep Maria bij de haren. “Je moeder wil geen cent voor jou betalen en beweert arm te zijn”, bulderde zij tegen Maria en ze gaf haar een harde klap in het gezicht. “Ik kan niemand dwingen losgeld voor mij te be-

talen”, weende Maria. Barbara dwong Maria een brief te schrijven naar haar moeder, waarin zij liet weten dat zij mishandeld werd. “Als jouw moeder dit leest, zal het losgeld wel vlug volgen”, beweerde Barbara. Doch Maria weigerde dit te doen. Hierdoor werd Barbara zo woedend dat zij harteloos Maria’s kleren scheurde. Toen Barbara de tengere rug zag, werd zij zo driftig dat zij met volle vuist een harde slag toebrocht. “Zal je die brief schrijven?” vroeg ze wild en ze spuwde Maria in het gezicht. Doch deze was duizelig geworden van de harde klap. Omdat Maria bleef zwijgen begon Barbara als een bezetene met haar beide vuisten op de rug te slaan. Maria trilde over het ganse lichaam. Doch Barbara wist van geen ophouden. Zij greep Maria

hardhandig bij de haren en ze trok haar hoofd met een ruk naar achter. “Zal je die brief schrijven?” schreeuwde zij uit en ze spuwde nogmaals in Maria’s gezicht. Als een razende zette zij haar beulenwerk voort. Met haar grote ruwe vuist bleef zij als een duivelin op de rug slaan. Met een schok trok zij nogmaals aan Maria’s haren en ze bemerkte dat er op haar andere hand bloed kleefde. Zij had zodanig geslagen dat er een grote diepe wonde midden in de rug zichtbaar werd. Zij liet het haar los en ze zag dat er een pluk haar in haar hand lag. Woedend gooide zij Maria op de gammele stoel en met een grijns op haar monsterachtig gelaat verdween zij uit de kelder. Maria bleef bewusteloos achter.

Is er voor haar toekomst nog hoop?

Bron:

Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries. (J. Buerbaum).

Wordt vervolgd

De Ghulde Roose

Een greep uit het feestelijk programma dat n.a.v. de opening van het gerestaureerde pand Bredestraat nr 2 gepresenteerd wordt:

- Op 13 september te 19 u. Plechtige opening van "De Ghulde Roose" en van de tentoonstelling van het grafisch werk van Edgard Tytgat door mevrouw de burgemeester Leona Detiège.
- Op 21 en 22 september: Vier opvoeringen van het toneelstuk "Christoffel Plantin in het wonderjaar" op de Kleine Markt in een regie van Jos Yriens. Deze evocatie van Antwerpen in de 16de eeuw van Bruno De Vuyst wordt op beide dagen opgevoerd om 15.30 en 21 uur.
- Op 21 en 22 september een tentoonstelling rond de neergang en de renaissance van "De Ghulde Roose" in de Sint-Ludgardisschool.

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" presenteert:
EUGEN VAN MIEGHEM EN DE ANTWERPSE HAVEN

Zakkennaaiester en buildrager

Een tentoonstelling over deze verheerlijker van de haven, de schepen, de dokwerkers, de zakkennaaiesters, ...

Van vrijdag 13 september tot en met donderdag

12 december in de foyer van het Cultureel Wijkcentrum Sint-Andries, Sint-Andriesplaats 24.

Van 8.30 tot 16.30 uur (behalve op zondag).

Toegang gratis.

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK

- * Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5, elke donderdag, vrijdag en zaterdag om 20.30 u. van 14 september tot en met 21 december:
"In de zevende hemel" (Jan Christiaens).

Matinees op 15 sept., 13 okt. en 17 nov. om 15 u.

- * Augustijnertheater, IJzerenwaag 6:
 - op 5, 11 en 12 oktober te 20.15 u. en op 6 oktober te 15 u.:"Cactusbloem" (Barillet en Grédie).

- op 23, 29 en 30 november te 20.15 u. en op 24 november te 15 u.:
- "Andermans geld" (Jerry Sterner).

- * Noordteater, Steenhouwersvest 16:
 - Van 14 september tot en met 27 oktober: "40 karaat" van Barillet en Grédie.
 - Van 9 november tot en met 15 december: "Vanwege de duivel" van Bruce Graham.

Voorstellingen elke vrijdag en zaterdag te 20.30 u. en zondag te 15 u.

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 71

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 200 fr. per jaar.

HET COMITE IS MEERDERJARIG !

Video-projectie van 21 jaar initiatieven op groot scherm.

Dinsdag 28 januari te 20 uur in het Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5.

21 jaar geleden werd het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" geboren. Tal van initiatieven zijn de revue gepasseerd. Gaande van rally's, tentoonstellingen, geleide wandelingen, bezoeken aan de musea van de wijk, folkloristische stoeten, theateravonden rond belangrijke figuren uit het Sint-Andrieskwartier zoals Conscience, Theodoor Van Rijswijk en Victor Driessens. Speciale themawandelingen werden georganiseerd rond Lode Zielens, Constance Teichmann en Constantijn Huygens. We gaven reeds 70 nummers uit van dit driemaandelijks tijdschrift, waarin de nadruk ligt op de folklore en de historie van de Antwerpse 4de wijk. Maar we gaven ook onze medewerking bij het tot stand komen van publicaties o.a. bij andere tijdschriften, eindwerken van hogeschoolstudenten en onderzoeken van Buurt-opbouwwerk Binnenstad. Absolute topper was het uitgeven van het Conscienceboekje van André

Meulemans en de medewerking aan het boek "De Parochie van Plezier" van Jack Verstappen.

TRYNTJE CORNELIS.

K L U C H T.

DOOR

CONSTANTIN HUYGENS,

Heere van Zygtlichem.

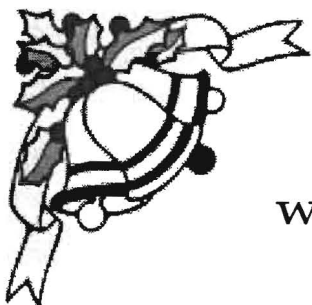
In 'sGRAVEN-HAGE.

By ADRIAN VLACK. 1657.

Met privilegie.

Op 28 januari bieden we U een video-avond aan op groot scherm. 8 mm-films van ruim 20 jaar geleden werden op video gezet en worden getoond, samen met reportages van de uitreiking van de Tweejaarlijkse Folkloreprijs van de stad Alveringem aan ons comité en de evocatie rond Trijntje Cornelis, die opnieuw volledig kan worden bekeken voor wie er op 13 oktober niet bij kon zijn of het zo fijn vond en er nog een keer terug van wil genieten.

Toegangskarten voor deze unieke video-avond kosten slechts 100 fr. in voorverkoop. U kan ze halen bij IJssalon Van Hecke, Nationalestraat nr. 88 of bestellen via rekeningnummer 789-5662440-83 tot uiterlijk 21 januari. De avond zelf betaalt U 150 fr. aan de kassa. We hopen U te mogen begroeten op onze video-avond !

De leden van het comité
"Sint-Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig 1997 !

LODE SEBREGTS, 90 JAAR !

Op 28 november ll. is de schrijver en schilder Lode Sebregts 90 jaar geworden. Een reden voor ons om hem even in de kijker te plaatsen. Lode werd in 1906 geboren in de Sint-Jansstraat nr. 22, de huidige Aalmoezenierstraat. Hij was een echt kind van Sint-Andries, want zijn beide ouders waren ook van deze wijk.

Zijn vader werd geboren in de Lepelstraat en zijn moeder, die strijkster was, danste in de "Mobile" in de Kloosterstraat op zondagavond. Ook na haar huwelijk bezocht zijn moeder de "Zilveren Hoek", gelegen op de hoek van de Begijnenstraat en de Sint-Jansstraat, een café-chantant, waar dronken vaders en bedrogen dochters niet van het podium te krijgen waren.

Vader Gust liep in zijn jeugd samen met andere straatbengels achter de natiewagens aan, om de cacaobonen die van de wagens vielen op te vangen. Vader werd havenarbeider aan de dokken en toen Lode geboren werd, woonde het gezin op één kamer. Op het gelijkvloers woonde "den Tetkop", een schoenlapper met een enorme vetbol op zijn hoofd. Deze werd later koster in de Sint-Andrieskerk. Vanuit zijn bedje kon de jonge Lode een binnenplaats

zien die men bereikte langs een grote poort. In een lange donkere gang, waarvan de deuren dag en nacht open bleven, kwamen dronkaards hun behoeften doen, wat de poort de bijnaam "strontpoort" gaf. In deze gang woonden visleurster Zatte Nel en oud papier-verzamelaar Piet Karton. Schuin tegenover de ouderlijke woning bevond zich een snoepwinkel "Bij Fien Dom", waar Lode "zuurbollen" ging kopen. Naast de Bogaerdestraat was het speelgoedwinkeltje "In 't Bazarreke" waar je pistonnekes en jeuk-

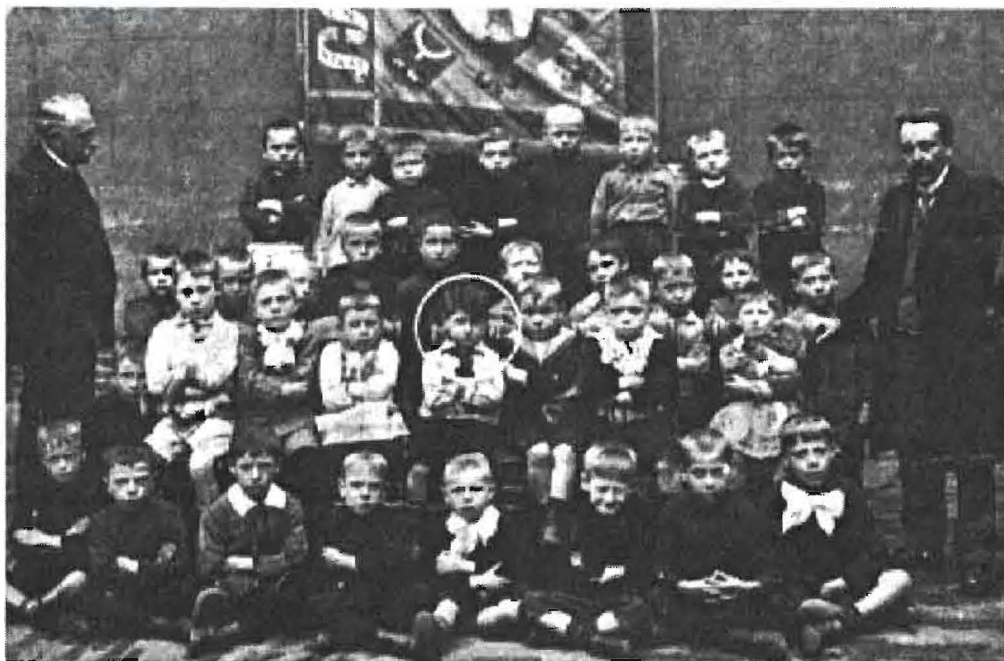
poeder vond. Als kleine jongen zag Lode leursters met warme "kreukels" en voddenkoopmannen voorbijtrekken. De melk kwam van een echte koeienstal die zich wat verder in de straat bevond. Ze kwam recht van de uier in de kan terecht.

Op zijn zesde volgde Lode lessen in de Parochiale Jongensschool in de Sint-Jansstraat. Toen het tweede leerjaar begon ging hij naar de stadsschool in de Pachtstraat. Het gezin bleef nog tot in 1916 wonen in de Sint-Jansstraat.

In 1976 publiceerde Sebregts zijn belevenissen in het boek "Drie generaties Sinjoren, familie-kroniek 1850 - 1925".

Zijn carrière als kunstschilder bezorgde hem een boel bewonderaars van binnen en buiten de grenzen van ons land. Zo droeg hij de Antwerpse cultuur uit naar Nederland, Duitsland, Griekenland, Finland en de Verenigde Staten.

Hij was ook leraar aan Studio Herman Teirlinck en aan het Stedelijk Instituut voor Sierkunsten en Ambachten, decor- en kostuumontwerper bij de KNS en ontwerper van grafische affiches voor het Antwerps stadsbestuur.

LODE SEBREGTS in het eerste klasje van de Parochiale Jongensschool, St.-Jansstraat

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK.

- * Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5, vanaf 10 januari tot en met 29 maart, elke donderdag, vrijdag en zaterdag om 20.30 u. en de zondagen 9 februari, 2 en 16 maart te 15 u. : "Eerst is eerst" van Derek Benfield.
- * Augustijnertheater, IJzerenwaag 6, 18, 24 en 25 januari te 20.15 u. en 19 januari te 15 u. : "Als bonen in de winter" van Pierre Soetewey.

DE ZWARTE MARJAN

Deel 10 : De bevrijding van Maria.

De gebroeders Steenackers hadden hun gijzelaar goed opgesloten in de kelder van de afspanning "Het Wapen van Oostenrijk". Ze moesten kost wat kost het adres te weten komen waar Maria gevangen zat. Na een lange en moeilijke ondervraging van de Franse soldaat waren ze dan toch te weten gekomen dat Maria vastgehouden werd in de Grote Pieter Potstraat, in een kelder van een huis, ongeveer midden in de straat, als men van de Vlasmarkt komt. De sansculot vertelde ook nog dat er een kaartlegster in woonde en dat ze een kleine grijze haarvlecht droeg.

Lambert en Marinus hadden een plan bedacht om in de woning van Barbara te geraken. Zij verkleedden zich als vrouwen en onder het voorwendsel dat zij raad nodig hadden van een kaartlegster, begaven zij zich op pad. Het was reeds na tien uur toen zij aan het huis aanklopten, waarvan zij dachten dat daar Maria gevangen zat. Nadat Barbara de deur geopend had, vertelde Lambert, met verdraaide stem, dat zijn zuster een vreselijke heesheid had overgehouden aan een lange verkoudheid. Lambert had een listig gesprek bedacht en wist na een lange tijd dat er in het huis geen Franse soldaten aanwezig waren. Barbara had een paar keren de kaarten gelegd en kon mededelen dat de heesheid niet blijvend was en wel herstellen zou. Toen het moment gekomen was om te vertrekken, bleek dat de vrouwen de stad niet meer konden verlaten om naar hun woning te gaan die zogezegd in Borgerhout gelegen was. Tegen een vergoeding mochten zij van Barbara op een paar dekens op de grond de nacht doorbrengen in haar huis. De kaartlegster verliet de kamer om te gaan slapen. Zij was nauwelijks buiten of Lambert en Marinus ont deden zich van de vrouwenkleden. Na enige tijd in de duisternis te verblijven, keken zij door het raam om te zien of Marten nog niet in de straat verschenen was. Het was de bedoeling dat hij door het venster naar binnen kwam om dan, tegen de morgen, Maria te bevrijden. Toen het begon te dagen, was het

ogenblik aangekomen dat de zonen van Marjan tot handelen konden overgaan. Zij zochten koortsachtig naar de deur van de kelder, maar vonden enkel een deur die toegang gaf tot een achterkoer. Door het gerucht dat zij gemaakt hadden, was Barbara wakker geworden en ze bleef bovenaan de trap wachten. Zij had ondertussen een geweer genomen en ze vuurde een kogel af, doch niemand werd gewond, daar de gebroeders zich over de gang hadden verspreid. Toen Marinus met een breekijzer de deur bewerkte kwam Barbara razend naar beneden. Het was een peulschilletje voor de mannen om haar te overmeesteren. Hein,

Marinus keek door het raam om te zien of Marten er al was.

Tekening ROFFIAEN

haar man, die haar gevolgd was, werd in een mum van tijd buiten gevecht gesteld. Met de kolf van het geweer, dat Marinus van Barbara afgenomen had, kreeg Hein een flinke dreun op het hoofd. Dan werd Barbara kordaat ondervraagd om te weten te komen waar Maria verborgen was. Toen de duivelin vernam dat zij te doen had met de zonen van Marjan, werd zij angstig en ze nam de mannen mee naar de kelder. Doch in deze kelder was geen spoor te vinden van de jonkvrouw. Lambert

hoorde op zeker ogenblik een licht gekerm in de aanpalende kelder. Op de vraag hoe hij daarin kon geraken, kreeg hij natuurlijk geen antwoord. De drie gebroers begonnen een gat te kappen met al het bruikbare materiaal dat in de kelder aanwezig was. Toen het gat groot genoeg was, kroop Lambert erdoor. Hij riep Maria maar kreeg geen antwoord. Het was hartstikke donker in de kelder. Hij beval Barbara om licht te gaan halen. De kaartlegster liep naar boven en haalde alles wat er nodig was om de kelder te verlichten. Dit gooide zij in de kelder. Van die gelegenheid namen zij en haar man gebruik om de benen te nemen. Zij wisten goed genoeg dat zij niet opgewassen waren tegen de familie Fleeckers.

Toen Marinus licht had gemaakt, vonden zij Maria in een erbarmelijke toestand. Zij lag op stinkend stro. Haar kleden waren verscheurd en over haar hele lichaam kleefde geronnen bloed. De gebroeders waren zeer onder de indruk toen zij de grote diepe wonde op haar rug zagen. Marten liep snel naar boven en gooide een matras met hoofdkussens en lakens naar beneden. Lambert en Marinus legden Maria zeer voorzichtig op de matras.

Ondertussen was Marten in de kelder gekomen. Hij had azijn en water bij om het bloed van Maria's lichaam af te vegen. Daarna werd zij in een laken gewikkeld. Men besloot in de afspanning een kar met paard te gaan halen, om haar, liggend op de matras, naar huis te voeren. Zwarte Marjan en gravin de Marové stonden vol ongeduld in de poort van "Het wapen van Oostenrijk" te wachten op de komst van hun kinderen. Zeer voorzichtig werd de matras naar de keuken gedragen. Men legde hem daar op een lange tafel. Het weerzien was hartverscheurend. De gravin had haar kind terug, maar in welke toestand? Snel werd de dokter erbij gehaald, die Maria onderzocht. Hij verbond haar wonden met een helende zalf. Op vraag of zij geheel zou herstellen, kon hij helaas nog geen bevestigend antwoord geven.

Bron : Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries. (J.Buerbaum)

Wordt vervolgd.

JAAROVERZICHT 1996

Op 7 januari opende we het nieuwe jaar met een thematentoonstelling in het Cultureel Wijkcentrum Sint-Andries. Onder de titel "Jack Verstappen en het Sint-Andrieskwartier" organiseerden we een expo met foto's uit 1934 en 1948, met een reportage van de hulde-avonden n.a.v. de 80ste verjaardag van de auteur en uiteraard een selectie uit het zeer omvangrijke oeuvre van de schrijver, met o.a. het boek "Geert de Simpele" dat in 1938 bekroond werd door het Willemfonds.

Op 26 maart stelden we de roman voor van Knarf Van Pellecom. Het boek "Tussen de plooiën" werd ingeleid door Jack Verstappen. Knarf werd voorgesteld aan ons wijkpubliek als regisseur van het toneelstuk "Vader is baas". De avond werd muzikaal opgeluisterd door Lutje Visterin. Er was mogelijkheid om boeken te laten signeren door de auteur.

Op 23 maart namen we deel aan de Seminiviering van de vereniging "Aksie". Ons comité werd vereremerkt met de oorkonde van "De Ludieke Orde van Semini". We gaven bloemen en Semini-brood aan de pas getrouwde echtparen in het Antwerpse stadshuis.

In juni gaven we onze medewerking aan de expo "Dienstpersoneel in Vlaanderen 1750-1995" die georganiseerd werd door Kadoc en plaats had in het Centrum voor Kunst en Cultuur te Gent.

Op 16 juni leidde dr. H.M. Hermkens een 40-tal geïnteresseerden langs de route die Trijntje Cornelis in het Sint-Andrieskwartier aflegde volgens de 16de eeuwse auteur Constantijn Huygens.

In augustus namen we traditiegetrouw deel aan de Rederijkers-ommegang die de stad Antwerpen organiseerde n.a.v. het begin van de Antwerpse Kermisweek. Onze groep beeldde de burgerij en het dienstpersoneel uit anno 1900.

Op 12 september opende we onze tentoonstelling "Eugeen Van Mieghem en de Antwerpse haven" in het Cultureel Wijkcentrum Sint-Andries. Conservator Erwin Joos van het Eugeen Van Mieghem-museum sprak de openingsrede uit.

Als absoluut hoogtepunt van het voorbije jaar ging de viering door van de 400ste verjaardag van de geboorte van Constantijn Huygens. Onder een warme herfstzon werden in optocht het portret van Huygens en een dronken Trijntje megedragen vanuit de Lepelstraat naar de IJzerenwaag, waar een evocatie plaats had met de medewerking van de Stadstrommelaars, het Trommelkorps "De Hoop" en de vendeliersgroep "De Gelmelzwaaiers". Lutje Visterin componeerde en zong een gelegenheidslied en Annemie Joris was een schitterende Trijntje Cornelis in de mesthoopscène van Huygens. Langs deze weg willen we alle medewerkers aan dit initiatief van harte danken.

Knarf Van Pellecom en Jack Verstappen

Constantijn Huygens

1613 c. LVII.

Constantijn Huygens

BANKIEREN IS ONZE NATUUR

BACOB BANK CV - GENERAAL LEMANSTRAAT 27 - 2018 ANTWERPEN - TEL. 03/240.02.11

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Tijdschrift nr. 72

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 200 fr. per jaar.

TENTOONSTELLING "DE VIERDE WIJK VROEGER EN NU" 31 MEI - 22 JUNI 1997 CULTUREEL WIJKCENTRUM SINT-ANDRIES.

Nog nooit voordien getoonde documentatie over de Antwerpse 4de wijk zal tentoongesteld worden in een zeer boeiende expo die in de grote zaal en de wandelgang van het Cultureel Wijkcentrum zal plaatsvinden. De duplexverdieping wordt gebruikt voor dia-voorstellingen. Als nevenactiviteiten worden wandelingen voorzien die geleid worden door ervaren stadsgidsen. Coördinator Guido Mannaerts kan beschikken over 55 panelen met een totale oppervlakte van 156 m². Nog nooit zijn zoveel instanties en verenigingen betrokken geweest bij een wijktenoontelling. Wij vermelden het Stadsarchief, het Instituut voor Tropische Geneeskunde, het Kranten- en Tijdschriftenarchief, het Cultureel Wijkcentrum Sint-Andries, het Volkskundemuseum, de Stedelijke Reinigingsdienst, de vzw Sint-Andries 2000, de Koeiholderij Salm-Salm, het OCMW, het Politiemuseum, muziekverenigingen, het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft", de Stad Antwerpen, huis Draecke, het Dagbladmuseum, de Maesganck, de Dienst Opgravingen, huis "De Rooden Coninck", de Dienst Bevolking, de Stadstrommelaars, turnkring "De Hoop", het Museum voor Fotografie, de Volksspelen "Jan zonder Vrees", de Rode Burcht, de rijkswacht, de

privé-collectie van Frans Lauwers en de levensgrote folkloristische poppen van Marika Feldenkirchen.

De thema's die aan de orde komen zijn : de ontwikkeling van de wijk, het militaire aspect, de justitie, de rampen, de stoeten, de verenigingen, de jeugdbewegingen, de danszalen, de cinema's, het openbaar vervoer,

het kerkelijke leven, de merkwaardige gebouwen, de haven, de standbeelden en monumenten, de folkloristische figuren, de nijverheid, de sociale woningbouw, de stadsreiniging, de schrijvers en schilders van de wijk, de stadsreiniging, de gezondheidszorg, sport en spel, onderwijs, markante figuren, theaters, halfvastengroepen, musea en typische straatbeelden.

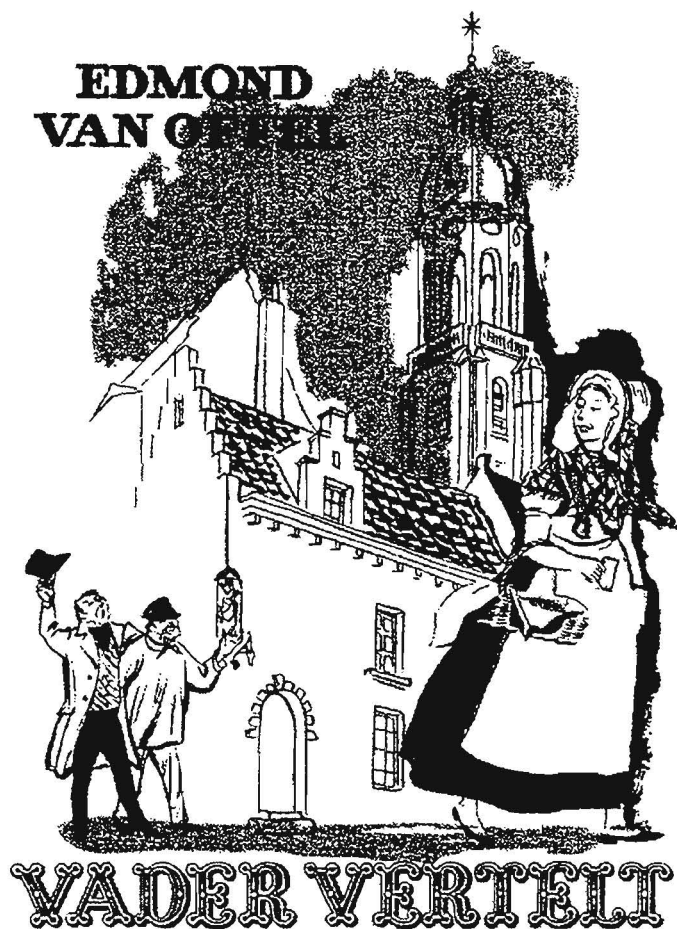
De coördinator is reeds van april '96 bezig met de vele instanties en verenigingen contacten te leggen om zo een volledig beeld van de 4de wijk te kunnen samenstellen. Alle medewerkers zijn enorm enthousiast en geloven in het slagen van dit experiment.

Mevrouw de Burgemeester zal de tentoonstelling officieel komen openen. Wij hopen vele toeschouwers en bezoekers te mogen begroeten. De tentoonstelling is toegankelijk van 10 u. tot 16u30. De inkom is gratis.

Foto : Dominique JANSSEN

125 JAAR GELEDEN WERD EDMOND VAN OFFEL GEBOREN !

De Sikkels-Antwerpen

CITAAT UIT HET BOEK "VADER VERTELT"
(Edmond Van Offel)

De Boeksteeg was een lange, bochtige straat, smal en vuil, met opeengedrongen ellendige huizekens, gangetjes en steegjes, fel bevolkte, drukke levensader van de stad, van 't Sint Andriesskwartier in 't bijzonder, de Parochie van miserie zoals men die wijk noemde. Daar zaten bijeen, geslacht na geslacht, bewoners van een oude stad, eigenlijk het plebs, lawaaierig, onstuimig, met eigen, slepende taal, waarin reeds eeuwenlang onveranderd dezelfde klanken voortgalmen met de neerslag van vervormde Spaanse, Franse, Duitse en andere vreemde woorden.

De vader van Edmond Van Offel werd geboren in het huis op de hoek van de Zwaardstraat en de IJzerenwaag, als laatste kind na vijf zusters en één broer. Grootvader Pierre Van Offel kocht een huis op de hoek van de Steenbergstraat en de Boeksteeg (de huidige Nationalestraat). Hier opende hij een winkel van ellegoederen en kledingstoffen.

Als driejarige kleuter ging vader Edmond naar "L'école française" op de hoek van de Sleutelstraat. De lessen begonnen daar met een "Onze Vader" in het Frans waarvan de kinderen geen snars begrepen. Naar deze school ging vader anderhalf jaar. Nadien viel de keus op de school van mijnheer Schilders op de Vrijdag-

markt. Daar hij reeds "deux plus deux font quatre" kon uitkramen, mocht hij onmiddellijk naar de derde klas. 's Middags zat het gezin Van Offel met negen aan tafel. Om beurt lazen ze voor uit de romans van Hendrik Conscience.

In de toenmalige Vliersteghe bevond zich de Fonteynegang. Daar kocht grootvader Pierre Van Offel nog een huis, waar hij een werkplaats inrichtte. De huurders lieten soms veel te wensen over. Bij streng winterweer aarzelden ze niet om een paar treden van de trap op te breken en op te branden. In dit huis woonde o.a. Warme Jef die oude kleren, schoenen en boeken verkocht.

Vader Van Offel vergezelde kolonel Grégoire van de Burgerwacht op zijn dagelijkse wandeling naar diens

Tekening Edmond Van Offel

woning in de Bredestraat.

Vader overleed in 1930 aan de gevolgen van een longontsteking.

In 1871 werd Edmond geboren. Zoon Edmond werd een kunstenaar met tekenpen en penseel. Hij ontwierp landschappen uit reisherinneringen, prachtige danseressen die de schoonheid van het menselijk lichaam verheerlijkten en interieurs van dans- en schaatsbanen. De gemeente Schilde, waar deze kunstenaar de laatste 25 jaar doorbracht van zijn leven, herdacht hem met een knappe overzichtstentoonstelling van zijn oeuvre. Een monografie werd gerealiseerd door dr. Emiel Willekens, eredirecteur van de Stedelijke Bibliotheek van Antwerpen en de heer Marc Somers, wetenschappelijk medewerker van het AMVC te Antwerpen.

DE ZWARTE MARJAN

Deel 11 : De komst van de Engelsman

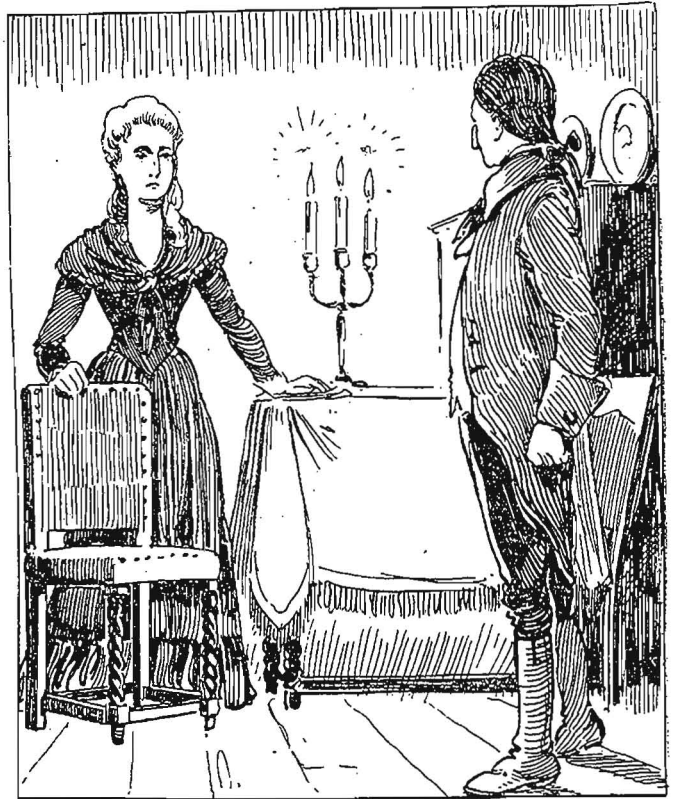
Ondanks de vele mishandelingen die Maria ondergaan had, was zij opgegroeid tot een beelschone jonge vrouw. De genezing van de jonkvrouw was moeizaam verlopen. Haar wonden waren allemaal genezen, maar haar linkerarm was verlamd. Het was reeds vier jaar geleden dat zij door de gebroeders Steenackers bevrijd werd uit de kelder van de Grote Pieter Potstraat. Maria was ondertussen al meerderjarig geworden. Maar Lambert en zij konden nog niet in het huwelijk treden, omdat de toestand van de samenleving zeer slecht was. De priesters werden door de Fransen vervolgd en de kerken werden gesloten. Geen enkel bedehuis bleef gespaard van de alomgekende beeldstormerij van de jaren 1797.

Tijdens de strenge winter van 1798 kwam er in de afspanning "Het Wapen van Oostenrijk" een Engelse lord logeren. Omdat gravin de Marové de Engelse taal sprak, fungeerde zij als tolk. De man maakte zich bekend als James Jackson, een bankier, die in Antwerpen verschillende kunstschaten kwam opkopen. Hij vertelde dat hij het adres van de afspanning had gekregen van een Antwerpse bisschop, monseigneur de Nelis. Deze had gedurende drie weken in zijn kasteel te Westminster gelogeed. De gravin vertrouwde de Engelsman en omdat hij moeilijk met Engels geld kon betalen, beloofde zij het om te wisselen in Frans geld. Om hem gerust te stellen dat het geld veilig bij haar was, vertrouwde zij hem toe dat haar fortuin verborgen zat in de muur. De lord huurde twee kamers, één voor hem en één voor de aankopen die hij zou doen. Deze laatste was de kamer waar de schat verborgen was. De Engelsman logeerde in de andere kamer. De tijd brak aan dat Lambert de muur openbrak om het kistje eruit te nemen. Hij achtte het niet verstandig om het geld terug in de muur te plaatsen. De lord zou toch regelmatig geld komen wisselen. Hij vond het beter het kistje op een andere plaats weg te bergen en hij metselde het gat gewoon terug dicht.

Enige dagen later werd er voor James een koffer afgeleverd. Omdat die zo zwaar was, werd er aan Marinus gevraagd om ze naar boven te dragen en ze in de kamer te zetten die de lord gehuurd had om zijn aankopen te bewaren. Het werd laat en James besloot om te gaan slapen. Om middernacht ging hij de kamer binnen om de koffer te openen. De koffer bevatte echter geen kerkelijke sieraden. In plaats daarvan kwam een man te voorschijn. De list was gelukt. De kleine republikein werd ongezien in de afspanning gesmokkeld. Beide mannen keken naar de plaats waar het gat dichtgemetseld was. Het was een kleine kunst om de mortel zacht weg te krabben. Hun teleurstelling was groot toen zij vaststelden dat het kistje weg was. Woedend gingen zij naar de andere kamer en overlegden wat hun volgende stappen zouden zijn. Zij moesten kost wat kost te weten komen waar het geld verborgen was. Uitgeput vielen zij in slaap. De volgende morgen ging James naar de gravin om geld te wisselen. Weer vroeg hij haar of het geld op een veilige plaats was. Om hem nogmaals gerust te stellen vertelde de gravin dat het kistje op een andere plaats gezet was, namelijk achter een losse plank boven een deur op de gang.

Marten was die dag naar de Kempen gegaan om vlees te kopen. Klokslag tien uur ging Marinus de poort sluiten. Hij was zeer verwonderd dat het slot verwrongen was. Om veiligheidsredenen verving hij het slot door een ketting. Het was stil in de afspanning. Plots schoot Marjan wakker. Hoorde zij geen gerucht op de gang? Inderdaad, James stond op een stoel en prutste aan de losse plank om zich meester te maken van de schat. De republikein hield een oogje in het zeil. Toen Marjan het gerucht weer hoorde, stond zij op en opende de deur. Vooral zij begrepen had wat er eigenlijk gebeurde, stortte de republikein zich op haar en greep haar bij de keel. Ondertus-

sen had James het kistje genomen en vluchtte in zijn kamer. Hij liet zich door het venster langs een koord naar beneden glijden. Vlug liep hij naar de poort. Hij brak de ketting los en rende door de St.-Antoniusstraat. Het sloeg juist twee uur op de kerkklok, toen James Jackson op de Suikerrui in de duisternis verdween. De republikein, die Marjan nog steeds bij de keel vasthield, wist nog niet dat zijn compagnon gevlucht was. De zwarte Marjan ging als een razende tekeer en sloeg met beide handen op de rug van de Fransman. Door de hevige slagen van Marjan, verzwakte de greep om haar keel en kon zij zich meester maken van de man die haar overviel. Door al dit lawaai kwamen Lambert en Marinus toegelopen. Marinus bekommerde zich om zijn moeder en de republikein. Lambert daarentegen ging op zoek naar de Engelsman. Hij opende de logeerkamer maar die was leeg. Toen hij op de binnenkoer kwam, zag hij dat de poort open was. De lord was verdwenen met de twee miljoen gulden. Gravin de Marové werd op de

*Lord James Jackson in gesprek met de gravin de Marové
Tekening ROFFIAEN*

hoogte gebracht van de diefstal. Zij had onbezonnen gehandeld toen zij de plaats aanduidde waar het geld verborgen lag. Haar vertrouwen in de Engelsman werd op een laffe manier misbruikt. Zij beseft nu dat ze arm geworden waren. Hoe kon zij ooit haar dochter nog een bruidschat geven? Een terugkeer naar Frankrijk zat er nu ook niet meer in. Voor Lambert en Maria maakte het geen verschil of zij nu arm of rijk waren. Zij hadden elkaar lief en zij waren toch vast van plan om met elkaar te trouwen zodra de kerken terug opengingen.

Bron : Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries. (J. Buerbaum). Wordt vervolgd.

WIST GE ... ?

- Dat Constance Teichmann 100 jaar geleden overleed ? Zij woonde in het huis, Oever nr. 4. Deze "Engel van Antwerpen" trok tijdens de cholera epidemieën van 1849, 1853 en 1866 als verpleegster van deur tot deur om de slachtoffers te verzorgen. In 1870 ging ze tijdens de Frans-Duitse oorlog gewonden helpen. Haar praalgraf in de Sint-Eligiuskerk is gesierd met de belangrijke taferelen uit het leven van deze moedige vrouw. Een brochure over Constance Teichmann werd samengesteld door stadsgids André Meulemans en is nog te koop aan de prijs van 100 fr. U kan ze bekomen door geld over te maken op rekeningnummer 789-5662440-83.

- dat beeldhouwer Pol Van Esbroeck 85 jaar werd ? Hij maakte het beeld "Netje" dat de moeder Antoinette voorstelt uit het boek "Moeder waarom leven wij ?" van Lode Zielens. Het beeld prijkt al 20 jaar in de groene zone voor de Sint-Andrieskerk. De kunstenaar kreeg uit de handen van burgemeester Leona Detière de stadsmedaille uit erkentelijkheid voor zijn oeuvre.

- dat het Antwerps Instituut voor Tropische Geneeskunde een beschermd monument werd ? Het gebouw aan de Nationalestraat werd in 1924 opgetrokken naar een ontwerp van Spitael en Le Bon.

- dat Bert De Bruyne, koksbaas van restaurant "De Gouden Eku", Sint-Michielsstraat 11, de 72 jarige gastronom Jan Lambin huldigde n.a.v. het feit dat deze wandelende culinaire encyclopedie 15 jaar geleden aan de basis lag van de Academie voor Streekgebonden Gastronomie ? Omwille van zijn grote verdiensten eert Bert hem met een muurplaat in zijn huiskamerrestaurant, waarop het gedicht "Koken is kunst" van de Bruyne zelf te lezen staat.

- dat kunstenaar Lode Sebregts de titel "Pijpenier van het Jaar" kreeg ? De 90jarige schrijver ontving een gouden pijp namens de "Sinjoren Pijpeniersgilde". Langs deze weg wensen we hem van harte proficiat !

Constance Teichmann.

Zoals iedereen maar al te goed weet, kosten onze activiteiten soms meer dan ze kunnen opbrengen. Ons doel is en blijft al 21 jaar de folklore en het cultureel erfgoed van, voor en door mensen van het Sint-Andrieskwartier te laten herleven.

Aan de sympathisanten van buiten de wijk is reeds de mogelijkheid geboden om abonent, steund lid of erelid te worden. Graag willen we U, wijkbewoner, ook de kans geven ons te steunen bij het realiseren van onze initiatieven.

**Indien U dit tijdschrift graag op naam in de bus krijgt, vragen we U een bijdrage van 200 fr. per jaar. U kan ook een steunlidmaatschap aanvragen van 500 fr. of een erelidmaatschap vanaf 1000 fr. In beide laatste gevallen zal U uiteraard een aangepast diploma ontvangen als bewijs van onze erkentelijkheid. Alvast onze dank bij voorbaat !
Ons rekeningnummer is 789-5662440-83.**

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Tijdschrift nr. 73

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 200 fr. per jaar.

DE GEDENKPLAAT VOOR CONSTANTIJN HUYGENS WORDT ONTHULD!

11 oktober - 14 uur

Het is zover ! Een jaar na de evocatie die we hielden n.a.v. de 400ste verjaardag van de geboorte van dichter, pedagoog, staatsman, toneelschrijver en componist Constantijn Huygens wordt ter ere van hem de gedenkplaat door onze burgemeester onthuld.

Huygens was secretaris van de stadhouders Frederik-Hendrik, Willem II en Willem III. Toen leefde en werkte hij in de Lange Voorhout 44 te Den Haag. De gedenkplaat toont de tekst van dr. H.M. Hermkens, Huygens-kenner uit het Nederlandse Hilvarenbeek. Er is trouwens nog steeds de brochure "De barre tocht van Trijntje Cornelis door Antwerpen" in voorraad. Zij die er nog geen exemplaar van hebben kunnen bemachtigen kunnen het zich aanschaffen op 11 oktober tijdens de viering. De brochure bevat de tekst van dr. Hermkens, die uit literatuur en oude kaarten de route heeft samengesteld die Trijntje in Antwerpen gewandeld heeft. Via het bezoek aan de tentoonstelling "De vierde wijk, vroeger en nu" in het cultureel wijkcentrum kwamen we in contact met de Rotterdamse bewonersorganisatie "Cool". Uit gesprekken bleek al gauw dat deze buurtgroep sterke vergelijkingen vertoont met ons comité "Sint-Andrieskwartier herleeft". De vereniging heeft dezelfde doelstellingen wat cultuur, folklore en historiek van het eigen stadsdeel betreft. Komt daar nog bij dat Antwerpen en Rotterdam twee havensteden zijn. Dat is nog een binding. Daarom

Lutje Visterin

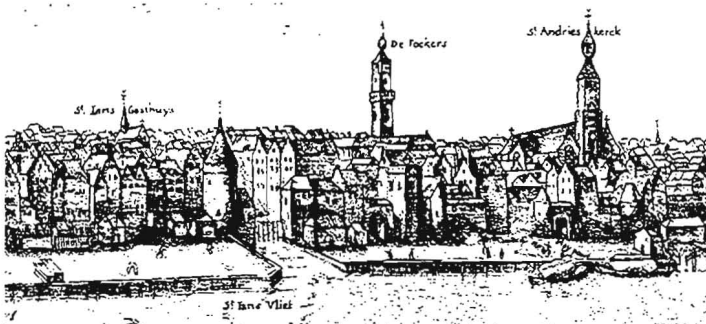
werd besloten ter ere van Huygens in het feestprogramma een Rotterdamse bijdrage te leveren. Langs deze weg houden we eraan de Dienst voor Werken van de Stad Antwerpen te feliciteren en te danken voor het plaatsen van de sokkel met de gedenkplaat aan de IJzerenwaag.

Het geschilderd portret van Huygens wordt meegedragen door het Trommelkorps "De Hoop". Het is een werk van wijkbewoner Nico Parassiadis. We hopen

U op 11 oktober aan de IJzerenwaag te mogen ontmoeten.

PROGRAMMA

1. Welkomwoord door Guido Smulders, voorzitter.
2. Lied "Trijntje Cornelis" door Lutje Visterin.
3. Toespraak "Wie is Constantijn Huygens" door Pierre Van den Bergh.
4. Optreden van Arjan Bus, Rotterdamse volkszanger.
5. Gedicht "Lied voor Sterre" door actrice Annemie Joris.
6. Optreden van Pierre Van Duyl, Rotterdamse volkszanger
7. Onthulling door burgemeester L. Detiège.
8. Dans door de groep "Rosalia de Castro" van de vereniging "O Lar Gallego" uit Gallicië.
9. Slot door het Trommelkorps "De Hoop".

NICO PARASSIADIS WERD 50!

Acteur, tekenaar en wijkbewoner Nico Parassiadis werd op 3 juli precies een halve eeuw oud. Langs deze weg wensen we hem proficiat en drukken we onze dank uit voor de jarenlange goede samenwerking. Nico maakte voor het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" tekeningen, schilderde spandoeken en speelde de hoofdrol in het toneelstuk "Vader is baas" van Jack Verstappen. Deze auteur schreef een artikel over de kunstenaar Nico dat we hier t.g.v. zijn vijftigste verjaardag afdrucken...

Zo dikwijls hebben wij de werken van deze kunstenaar bekeken en telkens heeft hij ons beroerd. Bij alles wat Nico scheidt verkrijgt hij een spontane, natuurlijke beweging, bezielde door een fantasierijke geest. Zijn technische verworvenheden helpen hem om in contour te brengen wat hem overstelpt, helpen hem om ons een boodschap over te brengen van uit het illusionaire rijk waarin hij leeft, een domein dat alleen hij volkomen doorgronden kan. En wanneer zijn boodschap tot ons overkomt, dan kunnen wij ons gelukkig achten deel te hebben genomen aan het schoonheidsgevoel, het geluk en de scheppingsdrang die hem beheersen bij elk van zijn doeken. Met zijn werk worden zij geconfronteerd met een stukje onbegrensde wereld van gaafheid en stilte, met hetgeen hij heeft kunnen redden uit de moderne zondvloed van wat men niet zelden met kunst vereenzelvigd. Maar de stijl van een schilder is niets anders dan zijn aard en per-

soonlijkheid. En het werk van Nico is zoals hij in wezen zelf is: altijd wat kwetsbaar, altijd wat meditatief, maar toch helder en blij. Want kunst beoefenen is niet in de eerste plaats ernaar streven de eerste te zijn of de beste, maar vooral zichzelf te zijn en te blijven. Met een ongewone kunstvaardigheid beoefent hij de waterverftechniek, die bij uitstek het uitdrukkingmiddel is van gevoelige schilders. En de eenvoudige symbolen van zijn onderwerpen zijn zo prangend en eerlijk dat wij als vanzelf dromen van het verloren paradijs.

Deze kunstenaar laat zich kennen als een gedreven observator en een bespiegelende natuur. Doorheen het spectrum van beide begrippen moet je heel zijn werk benaderen. Daarbij is het onderwerp voor hem niet zo maar een alibi, maar een pregnante realiteit van alles wat leeft in zijn geest. Deze humane houding dwingt hem te zoeken naar vorm en interpretatie, die voldoen aan deze

gesteltnis, zodat zijn werk een halo verkrijgt van fijnheid. Hij drukt zijn stempel van oorspronkelijkheid op zijn creatieve arbeid, laat zich leiden door een artistieke vonk, die hem van binnenuit vervoert. Aldus verkrijgen zijn creaties een stimulerende glans, een zekere reflexie van voorname vakmanschap, waardoor de vormgeving overgoten wordt door een kwalitatieve en representatieve waarde. Nico Parassiadis is een schoon kunstenaar die met volharding werkt aan een oeuvre waar niemand voorbij mag en kan gaan.

RUBENS EN HET SINT-ANDRIESKWARTIER

Het comité "Sint-Andrieskwartier herleeft" organiseert in de foyer van het Cultureel Wijkcentrum van 5 september tot en met 15 december een tentoonstelling over "Rubens in het Sint-Andrieskwartier". Deze expo richten we in n.a.v. het feit dat dit jaar het gerestaureerde Rubenshuis 50 jaar bestaat.

In de tentoonstelling wordt de aandacht gevestigd op 3 feiten:

1. Het atelier van Rubens was tijdelijk in de Kloosterstraat, bij zijn schoonvader Jan Brant, de vader van Isabella, zijn eerste vrouw.
2. Rubens huwde in de Sint-Andriesabdij.
3. Twee van zijn kinderen zijn gedoopt in de Sint-Andrieskerk.

De tentoonstelling is toegankelijk tijdens de openingsuren van het Cultureel Wijkcentrum.

DE ZWARTE MARJAN.

Deel 12: Een heuglijke dag voor Maria en Lambert.

Op een zondagnamiddag zat Lambert in de keuken van Zwarte Marjan. Hij was triest en zijn kin rustte op zijn borst. Maria sloeg hem gade en vroeg zich af waarom Lambert zo droef was. "Lambert," zei ze, "waarom kijk je zo ongelukkig?" Hij vertelde haar dat hij zeer ongerust was over hun huwelijk. Het was nu bijna tien maanden geleden dat zij hadden besloten om zo snel mogelijk te huwen zodra de kerken open waren. Hij hield nog steeds erg veel van haar. Wat was dan de reden van die grote vertraging? Wat hem betrof zouden zij morgen al trouwen, maar hoe was het met

*De priester zegent het huwelijk in van Maria en Lambert
Tekening : Roffiaen*

Maria gesteld? Was zij niet meer zeker van haar liefde voor hem? Maria zei dat zij hem innig liefhad, maar dat er wel een reden was die haar de laatste tijd weerhield om over hun huwelijk te praten. Lambert vroeg haar om er met hem over te praten. Maria vertelde hem dat het haar moeder betrof. Sinds de dag van die diefstal dacht mevrouw de Marové er ernstig aan om terug te keren naar haar vaderland. Zij had al veel over Frankrijk gelezen en de toestand was er zeer ongunstig. Het zou onverstandig zijn om thans naar daar terug te keren. Zij voelde zich ook vernederd, zij waren nu arm en de familie Steenackers daarentegen was welstellend. Lambert vond dit geen enkel bezwaar en besloot een gesprek aan te gaan met mevrouw de Marové. Maria vroeg hem niet te hard te zijn voor haar moeder omdat zij zeer gevoelig was. Lambert ging naar de gravin en vroeg haar op de man af waarom zij nog niet had toege-

stemd in hun huwelijk. De gravin was verwonderd over deze vraag. Ze zei dat ze geruime tijd de gedachte koesterde om terug naar haar vaderland te gaan. Lambert merkte op dat als zij inderdaad naar Frankrijk zouden terugkeren hij bereid was om Maria haar vrijheid terug te geven. De edelvrouw schrok hevig van deze uitspraak. Dit kon zij haar kind niet aan doen, zij wist hoe erg veel Maria van hem hield. Zij moest Frankrijk voorgoed vergeten en erin berusten dat zij nu niet meer rijk waren. Lambert vond dit een zeer wijs besluit en vroeg haar de tweede maal om de hand van haar dochter. Mevrouw de Marové was zeer ontroerd en wou niet langer in de weg staan voor het geluk van haar kind. Zij nam Lambert in de armen en fluisterde hem zachtjes toe dat zij zeer vereerd was dat hij de echtgenoot van haar dochter werd. Maria die alles op de gang had afgeluisterd stormde de kamer binnen en omhelsde haar moeder zo onstuimig dat zij wankelde. Het nieuws werd gauw aan moeder Steenackers verteld. Zij was uiterst gelukkig en nam haar zoon en Maria innig in de armen.

Het duurde toen niet lang meer dat op een zaterdag de afspanning "Het Wapen van Oostenrijk" een ganse dag gesloten was. Alleen de voermannen mochten binnengaan, omdat dit niet kon vermeden worden.

Eindelijk was de dag aangebroken dat Maria en Lambert in het huwelijk zouden treden. De bruid was eenvoudig gekleed zoals elk ander Antwerps burgermeisje zou gedaan hebben. Het was een kleine maar gelukkige stoet die zich naar de St.-Andrieskerk begaf. De jonkvrouw kon bijna niet geloven dat het ogenblik gekomen was dat zij eindelijk haar geliefde het ja-woord mocht geven. Het huwelijk werd ingezegend door de onderpastoor, eerwaarde heer Steenackers, die tevens de broer van de bruidegom was. Lambert lachte gelukzalig toen hij samen met Maria naar voren schreed. Het orgel dreunde prachtige akkoorden toen zij voor het altaar neerknielden. Dit was prachtig versierd met mooie kunststukken die men listig uit de handen van de republikeinen wist te redden. De beide moeders volgden zeer ontroerd de aandoenlijke plechtigheid. Toen bruid en bruidegom elkaar de eeuwige trouw beloofden en de ringen aan de vingers schoven weenden zij beiden van onuitsprekelijk geluk. Zij waren voor altijd verenigd. Ook de moeders konden hun ontroering niet bedwingen en lieten hun tranen van geluk de vrije loop. Na de plechtigheid keerde men terug naar de afspanning. Hier namen Lambert en Maria hun beide moeders in de armen. Zij bevestigden dat zij de parels waren van de kroon van hun liefde. Bij het horen van deze woorden achtte mevrouw de Marové zich zeer gelukkig dat zij lid geworden was van een zeer eerbiedwaardige familie.

De wijn werd geschonken en het feest kon beginnen. Het ging er warm en gemoedelijk aan toe tot laat in de avond. Het bruidspaar bleef niet lang wonen in "Het Wapen van Oostenrijk". Zij wilden een zelfstandig leven leiden en openden een kruidenierswinkel in de Kloosterstraat.

Bron: Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries. (J. Buerbaum)

Wordt vervolgd.

WIST GE

- dat er 12 ereleden zijn van ons comité ? 7 sympathisanten van buiten de wijk en 5 van Sint-Andries zelf. En dat er 34 steunende leden geregistreerd zijn ? 32 van buiten de wijk en 2 van Sint-Andries. Langs deze weg danken we hen voor het vertrouwen. Met hun steun kunnen we onze initiatieven realiseren.
- dat de v.z.w. "Lange Wapper" de "Wakkere Wapper"-prijs jaarlijks uitreikt aan handelszaken die gekozen hebben voor een Nederlandstalige benaming ? Vijf winkeliers uit Sint-Andries zijn gelauwerd met deze prijs. We wensen hen proficiat en drukken een foto van hun handelszaak af bij wijze van hulde.

Symforosa

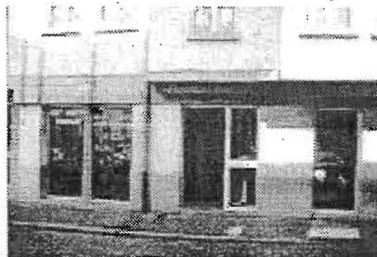
Kleine Markt 8
2000 Antwerpen

De Kaasmeester

Nationalestraat 103
2000 Antwerpen

Het Witte Konijn

Steenhouwersvest 3
2000 Antwerpen

Huize De Roode Catte

Steenhouwersvest 24
2000 Antwerpen

De Gouden Ecu

Sint-Michielsstraat 11
2000 Antwerpen

- dat de Antwerpse zingende vuilnismannen "De Mannen van de Pacht" door de verkoop van hun cd's 75.000 fr. konden overhandigen aan de Clini-clowns ? Het was reeds de vijfde maal dat zij een goed doel steunden.

- dat onze bijdrage aan de Semini-viering van 22 maart II. door de vereniging "Aksie" (Antwerps komitee Semini in ere) zeer gewaardeerd werd ? We gaven bloemen en Semini-brood aan de pasgetrouwde paartjes in het stadhuis.

Foto : Mon Huysmans

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytestraat 60
2000 Antwerpen

Tijdschrift nr. 74

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen
Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 200 fr. per jaar.

LODE SEBREGTS-AVOND 13 JANUARI 1998 20 UUR

MULTATULI-THEATER, LANGE VLIERSTRAAT 5

In ons 71ste nummer publiceerden we een artikel n.a.v. de 90ste verjaardag van schrijver-schilder Lode Sebregts. Hij bracht immers zijn jeugd jaren door in de Sint-Andrieswijk.

Door de drukte rond de expo "De vierde wijk vroeger en nu" (waar we het werk van Lode wel onder de aandacht van de bezoekers brachten en zijn boek tentoongesteld werd) en de verlate onthulling van de gedenkplaat voor Constantijn Huygens (Lode maakte het decor en de kostuums voor "Trijntje Cornelis", KNS-speeljaar 1974-1975) hebben we de gelegenheid nog niet gehad de ondertussen 91jarige kunstenaar te huldigen.

Dit gaan we goed maken met een gevarieerd totaalspektakel op 13 januari a.s. in het Multatuli-theater. In een tijdsdocument 1906-1916 zullen de kindjaren van Lode in Sint-Andries centraal staan.

Er zijn optredens van Nelly D'Hondt, de zingende vuilnismanen "De Mannen van de Pacht", Lutje Visterin, Winand Van den Bergh, Paul Van Duren, Kristof Van Rossem en Jo Van Bouwel.

Een diamontage belicht de tijdgenoten van Lode. Kinderliedjes uit grootmoeders tijd worden gezongen door een gelegenheids-

koortje. Een plezierig en tegelijk ontroerend toneelfragment uit "De Parochie van Miserie" (John Wilms) wordt opgevoerd. Gedichten van Paul Van Ostaijen, Willem Elsschot, Johan

Zwijsen, Remi de Cnodder, Jack Verstappen en Gust Van Brussel worden door Knarf van Pellecom en Gaby Guldix voorgedragen.

Vrolijke folklorefragmenten van Jan De Schuyter en Edward Poffé doorspekken de avond op een amusante wijze.

U kan Lode ook zelf zien en horen in een videofilm, gemaakt door Harry Van Bokhoven. Ook u kan deze avond bijwonen. U kan telefonisch kaarten bestellen via Guido Smulders, nummer 231 64 34, u kan ze ook rechtstreeks betalen bij IJssalon Van Hecke, Nationalestraat 88 tussen 11 u. en 18 u. (behalve op zondag) of u kan via de bank reserveren op het rekeningnummer

789-5662440-83 voor 6 januari 1998. De inkomprijs is 150 fr. per persoon bij voorverkoop. Indien u de avond zelf betaalt is de toegangsprijs 200 fr. Wij verwachten u.

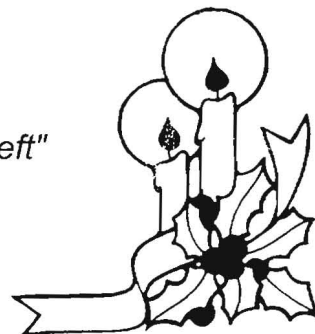
De Mannen van de Pacht

Paul Van Duren

*De leden van het comité "Sint- Andrieskwartier herleeft"
wensen alle lezers een gelukkig '98*

ZUSTER ANDREA ASAERT, KAPUCINES ST.-ROCHUSSTRAAT 43 ANTWERPEN.

Toen ik na een bezoek aan zuster Andrea, eind januari 1997, de zware kloosterpoort achter me dichttrok, had ik het gevoel dat dit de laatste keer was dat ik zuster Andrea gezien had. Waarom, wist ik niet.

“Kijk”, zei ze nog bij het buitengaan, “je mag wel eens even door de open deur naar het mooie kloosterpand

Postulante

kijken, maar verder dan de drempel mag je niet komen”. De kloosterregel was haar heilig.

Zuster Andrea werd geboren op 20 april 1908 in het hartje van het Sint-Andriesskwartier en wist zich al vroeg tot het kloosterleven aangesproken. Het vroegtijdig overlijden van haar vader en de oorlogsjaren vertraagden de stap. Tot haar 38 jaar

werkte ze als kantoorbediende bij de firma MEGA, ze werd hoofd van de facturatie, om dan op 25 maart 1946 in te treden bij de kapucinessen in de Sint-Rochusstraat. “Als ik nu niet intreed, willen ze me misschien niet meer”, zei ze tegen haar moeder.

In het klooster van de monialen-kapucinessen, naar het voorbeeld van de H. Franciscus van Assisi, wilde zij het evangelie radicaal beleven in gebed en werk. Zo ging ze als religieuze meer dan 51 jaar lang de weg van Jezus.

Zuster Andrea had haar charisma. Als geen één kende en begreep zij het wel en wee dat in de wereld en in het hart van de mensen leefde.

Dagelijks, jaar in, jaar uit, kwamen de mensen van het Sint-Andriesskwartier (en van ver daarbuiten)

steun vragen in hun stoffelijke en morele noden. Hoeveel mensen heeft deze zuster niet opgevangen en be-

Novice

luisterd? Met haar gezond verstand -en zij had ook zoveel jaren in de wereld gestaan- gaf ze raad. Haar liefde openbaarde zich in eenvoudige dingen: een vriendelijk gezicht, een volks, maar hartelijk woord, een kleine attentie, een opbeurend telefoongesprek. Zij was een wondermens omdat ze zo begaan en toch zo gewoon was met iedereen.

Zuster Andrea haalde de krantenkoppen niet, kwam niet op TV, maar deed in stilte haar werk. Zulke mensen zijn de oasen in onze woestijn.

Haar pastorale brieven die ze samen met haar medezusters op de grote liturgische feesten over gans Vlaanderen verstuurde aan geïnteresseerden, getuigden van een diep geloof. Zij was de stichteres van de H. Ritaverering in de kloosterkapel. Onnoemelijk vele mensen hebben hierbij

troost, bemoediging en kracht verkregen in de moeilijke dagen van hun leven.

Zuster Andrea, rasechte Antwerpse van het Sint-Andriesskwartier, hoe mooi ze ook Nederlands sprak, je moest niet vragen van waar ze kwam. Ze had ook fijne humor. Toen één of andere vicaris haar eens vroeg: “Maar zuster toch, je blijft zwart haar hebben ondanks uw leeftijd!”, antwoordde ze: “Kende gij ‘ça-va-seul’, eerwaarde?”

Toen de kloosterregel met de jaren wat aangepast werd, hield zuster Andrea zich aan haar vroegere afspraken. Ik zei het al: de kloosterregel was haar heilig.

Aan het begin van de grote vakantie is zuster Andrea begraven. Ze zou net geen negentig worden. Tot op het einde was ze nog helder van geest, maar moe. “Ik ben er klaar voor”, zei ze aan haar medezusters.

De kerk zat eivol, mensen moesten tot op straat de dienst volgen.

Geen grote personaliteiten volgden de dienst, maar eenvoudige mensen uit de buurt, voor wie zuster Andrea zoveel heeft betekend.

Zuster

DE ZWARTE MARJAN.

Deel 13 (slot): Hoe het verder ging met familie Steenackers.

Maria en Lambert werkten zeer hard in hun kruidenierswinkel in de Kloosterstraat. Van 's morgens vroeg tot 's avonds stonden zij ten dienste van hun klanten. Hun winkel werd één van de belangrijkste van Antwerpen. Ook gravin de Marové vond het prettig om nu en dan achter de toonbank te staan. Met een grote voorschoot om haar lichaam gebonden verkocht zij de waren van haar dierbare dochter en schoonzoon. 's Zondags was de winkel alleen in de voormiddag open. 's Namiddags gingen Maria en Lambert naar de afspanning om een bezoek te brengen aan de familie Steenackers en de moeder van Maria. Iedereen was zeer tevreden en men dacht niet meer aan die nare tijd van het verleden.

Al gauw ging er een jaartje voorbij. Op een zekere zondag zaten Maria en Zwarte Marjan even alleen in de familiekamer. Het was stil en moeder Steenackers hield haar schoondochter in het oog. Maria keek voor zich uit en merkte dat Zwarte Marjan naar haar keek. Zij bloosde. Zij had haar schoonmoeder iets te vertellen en dat viel haar niet gemakkelijk. Moeder Steenackers vroeg aan Maria wat de oorzaak kon zijn van die bloes op haar wangen. Maria bloosde nog meer en sloeg verlegen haar ogen neer. Toen Zwarte Marjan naast haar kwam zitten fluisterde Maria haar in het oor dat zij binnen enkele maanden ook moeder zal zijn. Zwarte Marjan was blij verrast en bedankte Maria omdat zij grootmoeder zou worden. Zij omhelsde haar schoondochter en zei dat er geen enkele reden was om zo te blozen. Op dit moment kwamen Lambert en de gravin binnen. Lambert vroeg wat de reden was van die omhelzing, er was toch niemand jarig. Het verwonderde Marjan dat haar zoon die vraag stelde. Maria lachte, zij kon nu niet langer verzwijgen dat er een afstammeling van de familie op komst was. Lambert was in de zevende hemel en de gravin was zeer gelukkig omdat zij ooit haar kleinkind in de armen zal drukken. Daar moest op gedronken worden en er werd spoedig de beste wijn uit de kelder gehaald. Maanden gingen voorbij en op een zondagnamiddag kwam Lambert geheel buiten adem de afspanning binnengelopen. Bleek en ontsteld bracht hij zijn moeder op de hoogte dat er een tweeling geboren was. Moeder Steenackers was zeer verbaasd en drukte fier haar zoon aan het hart. Beiden haastten zich naar de Kloosterstraat. Het was voor Marjan het mooiste schouwspel dat zij ooit gezien had. Maria lag in bed met haar twee lieve zontjes. De kinderen werden vertroeteld door de beide grootmoeders die dit voor geen geld ter wereld zouden willen missen.

De jaren vlogen voorbij. Maria en Lambert waren zeer gelukkig in hun huwelijk. Hun kroostrijk gezin telde niet minder dan negentien kinderen. De gravin achtte zich zeer gelukkig dat zij met veertien kleinkinderen de mis kon bijwonen in de St.-Andrieskerk. Iedereen kon zien dat zij zeer fier was op de kinderen van haar doch-

ter. Zij waren de schatten van haar adellijke trots.

Het was in al die tijd niet rustig gebleven in Antwerpen. Dat in juni 1815 Napoleon I de veldslag van Waterloo verloor stemde iedereen tevreden.

Drie jaar later overkwam Marinus een zwaar ongeval. Hij werd verpletterd onder een zwaar geladen vrachtwagen. Zwarte Marjan overleed twee jaar nadien. Na haar dood bestond de afspanning "Het Wapen van Oostenrijk" in de St.-Antoniussstraat niet meer.

In 1830 brak de omwenteling los. De baron Chassé bombardeerde de stad Antwerpen omdat de orde verstoord was. Toen laat in de avond Lambert naar huis ging, viel er een bom voor zijn voeten. Zijn beide benen werden verbrijzeld. Dit gebeurde op de Oever. Hij werd naar zijn woning gebracht en overleed daar nadat een andere bom het dak van zijn huis vernield had.

De beenhouwer Marten bleef zijn beroep uitoefenen tot hij in 1835 overleed. Hij was nooit getrouwd geweest.

Maar het geslacht Steenackers was niet uitgestorven. De kinderen van Lambert hadden zich over heel Antwerpen verspreid. Zij werden door de samenleving zeer geëerd. Eén werd zelfs schepen van de stad. Een ander was een zeer geducht advocaat. Hij trad in de loop van 1850 op in één van de meest geruchtmakende processen van de eeuw.

De jongste zoon van Lambert Steenackers en Maria de Marové was één van de kerkmeesters van de Onze-Lieve-Vrouwparochie. Tijdens de processie kon men hem gemakkelijk opmerken. Hij was groot van gestalte en had een lange sneeuw witte baard. Hij leefde nog toen het boek "Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries" voor het eerst verscheen.

Bron: Zwarte Marjan, de heldin van Sint-Andries. (J. Buerbaum)

De 13 delen van "De Zwarte Marjan" worden gebundeld en zijn binnenkort verkrijgbaar aan de prijs van 60 fr.

tekening Roffiaen

THEATERAGENDA VAN DE 4DE WIJK.

- Noordteater, Steenhoudersvest 16: van 17 januari tot en met 1 maart "Theft" (Inbreuk), een komische thriller van Eric Chappell in een regie van Eddy Van der Auwera, elke vrij- en zaterdag te 20.30 u. en elke zondag te 15 u. Reservatie: 231 20 08
- Augustijnertheater, IJzerenwaag 6: op 17, 23 en 24 januari te 20.15 u. en op 18 januari te 15 u. "Elektra", een tragedie van Jos Houben in een regie van Luc Brauwera, Reservatie: 541 00 13
- Multatuli-theater, Lange Vlierstraat 5: van vrijdag 5 december tot en met zaterdag 24 januari te 20.30 u zondag 21/12 en 18/1 om 15u.: "De zevende hemel" van Jan Christiaens in een regie van Martin Gyselinck en Simonne Pierry. Reservatie: 231 68 14

DE GEDENKPLAAT ONTHULD.

Lutje Visterin en Annemie Joris droeg het gedicht "Lied voor Sterre" indrukwekkend voor.

Mevrouw Knockaert, die burgemeester Detiège verving, onthulde met een roffel van de trommelaars van "De Hoop" de gedenkplaat door de vlag van de sokkel weg

Het frisse herfstweer kon op 11 oktober het enthousiasme van artiesten en publiek niet verstoren. Het lied "Trijntje Cornelis" kreeg een spontane vertolking van te nemen. Dit gebeurde onder luid applaus.

De Rotterdamse bewonersorganisatie "Cool" was met veel sympathisanten naar Antwerpen gekomen. Ook zij de-

den een duit in het artistieke zakje met een optreden van de zanger Tony Raymonti en de groep Los Rumberos. Omdat Constantijn Huygens de gevierde feesteling was, drukken we hier twee van de puntgedichten af die Eddy Elsdijk tijdens de plechtigheid las:

HOUD TRIJN KWAAD IN DE LEPELSTRAAT
CONSTANTIJTJE AAN HET LIJNTJE
"LAAT ME GAAN", ZEGT HIJ, "AL IS HET LAAT,
NU HEB IK EINDELIJK MIJN KWATRIJTJE".

BELEVEN WIJ DE TIJD WAARIN ALLES MAG ?
IK LAS CONSTANTER'S PUNTDICHT EN ZAG:
ONS ONDEUGEND CABARET MAG BUIGEN,
HET KAN ER NOG EEN PUNTJE AAN ZUIGEN.

Foto's
Hein
VERDINGH

Ter gelegenheid van de opening van het vernieuwde Bacob-kantoor in de Nationalestraat 124 op 6 december 1997.
VAN ANTWERPSE VOLKSSPAARKAS TOT BACOB BANK.

Op 7 december 1920 werd de Antwerpse Volksspaarkas (A.V.) opgericht door het Verbond van Werkmanskringen van Antwerpen-stad.

Namen als Fierens, Gillis, Deckers, Bryon, Rotthiers en Bloquaux klinken menigeen vertrouwd in de oren. Het

was de tijd van sparen op zaterdagavond en zondagmorgen. De dienst werd verzorgd door onbezoldigde vrijwilligers.

Van "het kaske van de pastoor" via de "Spiegelpoort" en de "Kring", evolu-

eerde de A.V. naar B.A.C. en tenslotte naar BACOB BANK

Met de tijd veranderden de namen en verbeterde de dienstverlening. Vandaag krijgt niet alleen het sparen de aandacht, maar worden alle bancaire diensten verzorgd binnen BACOB.

Het vernieuwde Bacob-kantoor in de Nationalestraat 124 mag een juweeltje genoemd worden, zowel qua architectuur, als serviceverlening naar de cliënteel.

Maar liefst 9 kantoormedewerkers (zie foto) staan ten dienste van de cliënteel. Tel daar bovenop nog de 3 multimatietoestellen (bancontacten met meer mogelijkheden) en je begrijpt dat de Bacob Bank de trein van de 21ste eeuw niet heeft gemist, ook niet in onze 4de wijk. Wij zijn fier dat Bacob Bank deze prachtige investering in onze "Parochie van Misericordie" heeft willen realiseren en wij wensen alle medewerkers van harte succes. Proficiat !

ST. ANDRIES KWARTIER HERLEEFT !!

Verantw. uitg.:
Guy Smulders
Schoytstraat 60
2000 Antwerpen

Tijdschrift nr. 75

Rekeningnummer : BACOB St. Andries 789-5662440-83

COMITE ST.-ANDRIESKWARTIER HERLEEFT Korte Vlierstraat 7 - 2000 Antwerpen

Gratis verdeeld in het Sint-Andrieskwartier. Op naam : 200 fr. per jaar.

MET SINT-ANDRIES NAAR DE POESJE VAN DE REEP.

WOENSDAG 18 EN DONDERDAG 19 MAART 1998.

Hendrik Conscience, een kind van de Pompstraat, beschreef in "De geschiedenis mijner jeugd" de poesje-voorstellingen, die hij als kleine jongen vanaf 1820 op zondag en soms ook op donderdag meemaakte in de Bogaerdestraat, toen nog Boomgaardstraat.

De Antwerpse kroniekschrijver Amand de Lattin noemde het Sint-Andrieskwartier de burcht van de poppenspelers. Er vonden opvoeringen plaats op alle mogelijke feesten en kermissen. Vanaf 30 september 1839 vermindert het aantal poppentheaters in de Parochie van Miserie, door toedoen van advocaat Kramp, die beweerde dat poppenspelen schadelijk en gevaarlijk waren voor het volk. Daarom was men niet meer zo gretig om toelatingen te verstrekken voor deze poppenspelen. Nochtans mocht Jean-Baptist De Paus in januari 1840 een poppentheater openen in de Steenbergstraat.

In 1888 volgde een nieuwe "njet" van de politie voor een poppenspel in het St.-Andrieskwartier. In die tijd had Sels zijn poppentheater in de Schoytstraat. Dat van Toon was in de Augustijnenstraat. De "Poesje van St.-Andries" ontstond in 1935 onder de parochiekerk in de Augustijnenstraat. De eerste voorstelling had plaats op 25 oktober 1936. De poppenspelers waren Edward Jacquain, Frans De Weerd en Karel Van Der Hoeght.

De Neus is één van de belangrijkste poppen van de poesje. Die van de Reep is 82 cm lang en weegt 4,5 kg. Hij is een behulpzame schavuit die geen onrecht verdragen kan en opkomt voor wie het moeilijk heeft. De Neus kan tegelijkertijd brutaal en dapper zijn en toch ontzettend

joviaal en naïef. Velen vinden hem de verpersoonlijking van de Sinjoor.

Het bronzen beeldje van deze stangpop werd gemaakt in opdracht van de VZW "De Vrienden van de Neus" naar een ontwerp van de beeldhouwster Ine Peetermans. De rechterarm kan bewogen worden. De sokkel is in blauwe steen en werd gemaakt door de leerlingen van de school SITO 6.

Je kan hem nu begroeten op het pleintje aan de Nationale-, Prekers- en Lange Vlierstraat waar hij in volle glorie prijkt.

Degenen die de voorstelling van de "Poesje" willen bijwonen op 18 of 19 maart komen bijeen in het café "Multatuli" Lange Vlierstraat 9, te 19 u. Onder begeleiding van een accordeonist vertrekken we om 19.15 u naar de "Poesje" van de Reep.

Men kan betalen via de bank op het nummer 789-5662440-83. Gelieve de keuzedatum te vermelden en het aantal personen, uiterlijk vóór 13/3/98. Men kan ook kaarten bekomen in het ijssalon "Van Hecke", Nationalestraat 88, alle dagen van 11 u tot 18 u. (Behalve op zondag). De prijs bedraagt 150 fr. in voorverkoop, kassa 200 fr. Enkel snelle beslissers kunnen deelnemen, er zijn telkens maximum 60 personen toegelaten.

Momenteel loopt er een tentoonstelling in het "Volkskundemuseum" in de Gildekamerstraat 2-6, over "Poesje - poppen - figuren" tot 19 april 1998. Het museum is open van 10 tot 17 uur en gesloten op maandag en Pasen. De toegangsprijs bedraagt 150 fr. en 50 fr. voor groepen.

De Neus

DE SINT-ANDRIESKERK : EEN "OPEN" HUIS IN DE WIJK.

Het Sint-Andriesskwartier heeft steeds in de schaduw geleefd van een aloude kerkgebouw, waarvan het ontstaan zich situeert in het begin van de zestiende eeuw. Aan de Sint-Andriesskerk ontleende de wijk ook haar benaming "Sint-Andriesskwartier", een wijk met een eigen geschiedenis, een

legendarische wijk, die lange tijd in de volksmond "de parochie van miserie" genoemd werd.

De toren van de Sint-Andriesskerk is een baken in het Antwerps panorama. De kerk is echter meer dan dat: een religieuze ontmoetingsplaats met een cultuur-

historische dimensie. Een rijk cultureel patrimonium is in de kerk aanwezig.

Een en ander lag aan de basis van een nieuw initiatief uitgaande van mensen die begaan zijn met het behoud van dit monumentaal historisch gebouw. Zij richtten hiermede een uitnodiging tot alle wijkbewoners, jong en oud, om eens te komen kennismaken met het cultureel erfgoed van de kerk.

Op zaterdag 25 april 1998 te 15 uur worden alle belangstellenden van harte welkom geheten voor een bezoek met rondleiding doorheen de kerk. Met veel genoegen zullen dan alle gewenste inlichtingen verstrekt worden in ons en uw "open huis".

Dit initiatief gaat uit van de VZW. SINT-ANDRIES 2000, een vereniging die zes jaar geleden het levenslicht zag en het cultuur-historisch aspect van de kerk aan het publiek kenbaar wil maken.

EEN GESLAAGDE LODE SEBREGTS-AVOND !

Het was een hartverwarmende hulde op 13 januari. Van in het begin was de sfeer te proeven in de bomvolle zaal van het Multatuli-theater. Na de diamontage die de kinderjaren van Lode in het Sint-Andriesskwartier belichtte, zongen de aanwezigen spontaan mee met de kinderliedjes uit grootmoeders tijd. Knarf Van Pellecom bracht gedichten van Elsschot, Van Ostaijen en Verstappen en Gaby Guldix van Zwijsen, de Cnodder en Van Brussel. Jo Van Bouwel zong op een zeer aparte wijze het scharenslijperslied en Lutje Visterin bracht haar "Lied van Sint-Andries". Eén van de hoogtepunten was de vertolking van Nelly D'Hondt van "Het hutje bij de zee", het lijflied van moeder Sebregts. Het dooplied van onze wijkreus Zotte Rik en het lied van Sint-Andriesskwartier in de versie uit het boek "Drie generaties sinjoren" van Sebregts werd door de zaal uit volle borst meegezongen.

Na de nieuwjaarsbrief van de beerders werd de Stadsreiniging vertegenwoordigd door "De Mannen van de Pacht". Het havenlied werd gebracht door Winand Van den Bergh. Paul Van Duren leidde muzikaal een fragment uit "De Parochie van Miserie" van John Wilms in. Hier mag terecht een proficiat geuit worden voor Jozef Mertens die de rol van Zotte

Rik daags van tevoren overgenomen heeft van Leon Snoeys, die twee dagen voor de voorstelling een ongelukkige val maakte.

Alle aanwezigen gingen met een voldaan gevoel de zaal uit en velen bleven nog tot in de vroege uurtjes napraten over deze uitzonderlijke avond. We wensen Lode nog vele jaren in een goede gezondheid! Langs deze weg houden wij eraan alle medewerkers aan deze voorstelling hartelijk te danken.

Lode Sebregts en zijn echtgenote Lucienne.

DE ZWARTE MARJAN.

Geïnteresseerden kunnen zich de dertien delen van de gepubliceerde artikels aanschaffen tegen de prijs van 60 fr. Deze brochure kan betaald worden via bankrekening

789-5662440-83 met vermelding van "Zwarte Marjan". De brochure wordt u dan thuis bezorgd.

100 JAAR STADSTROMMELAARS : 14 MAART 1998.

Ter gelegenheid van de Antoon Van Dijck-feesten en onder het burgemeesterschap van Jan Van Rijswijk werd in de zitting van het Schepencollege op 17 mei 1899 besloten een trommelaars- en trompetterskorp op te richten. De grote promotor was schepen Frans Van Cuyck die het ontwerp van de uniformen tekende. Deze uniformen werden te Brussel vervaardigd.

De 12 wit-metalen roertrommels en trompetten werden door de Brusselse firma "Mahillon" geleverd, aan de prijs van 60 fr. per stuk. Dat van de tamboer-majoor kostte 64 fr. omwille van de zilveren versiersels.

De eerste repetities onder de leiding van de tamboer-majoor Louis Neels gingen door in de meisjesschool van de Lange Leemstraat.

Na de eerste wereldoorlog werd het korps van stadstrommelaars terug opgericht, maar zonder trompetters. De oude uniformen met de zware helmen werden vernieuwd in 1927. Ze werden gedragen tot in 1952.

Ter gelegenheid van de blijde intrede van koning Boudewijn in Antwerpen werd het korps in 1952 in een volledig nieuw uniform gestoken. De ontwerpen voor de nieuwe kostuums werden getekend door leerlingen van de Academie voor Schone Kunsten onder de directie van de heer J. Creytens.

Uit die ontwerpen werd het rood-wit kleurig uniform gekozen. Dertien van deze kostuums werden vervaardigd door het atelier van de KNS in de Bourla-schouwburg. Mevrouw Justine was toen de overste in de naaikamer.

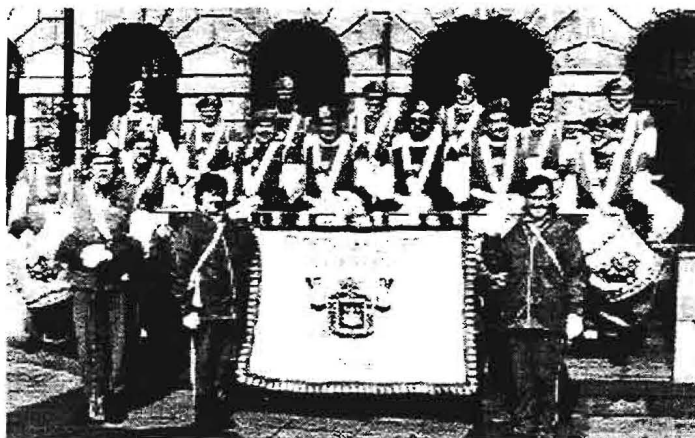
In het vooruitzicht van de wereldtentoonstelling in 1958 en met het oog op nog meer luister in de geplande ommegangen toe te voegen besloot de Stad

Antwerpen terug een aantal trompetters aan het korps toe te voegen.

In 1956 werden de trompetten van de zolder van het stadhuis gehaald en opgepoetst. Nieuwe trompetters werden aangeworven.

De zwaar metalen roertrommels werden in 1965 vervangen door veel lichtere. De nieuwe trommels werden besteld bij de firma "De Prins" in de Bervoetstraat te Antwerpen.

In 1966 werd het voltallig korps opnieuw in een nieuw pak gestoken. In zijn geschiedenis kende het korps 5 tamboer-majors: naast de al eerder genoemde Louis Neels, Jan Lamorrie, Philippe Wuyts, Léon Bocklam en de huidige tamboer-majoor Jean Bocklam.

Op 14 maart 1998 om 10.00 u gaat er een folkloristische feeststoet door het stadscentrum: St.-Andriesplaats, Pachtstraat, Prekersstraat, Van Craesbeeckstraat, Kronenburgstraat, Nationalestraat, Groenplaats, Schoenmarkt, Eiermarkt, Melkmarkt, Lange Koepoortstraat, Kaasrui en Grote Markt (ontbinding).

VOLKSFIGUREN UIT DE PAROCHIE VAN MISERIE.

In samenwerking met het Cultureel Wijkcentrum St.-Andries, St.-Andriesplaats 24. De wijk St.-Andries kende enkele bijzondere volksfiguren zoals Zotte Rik, Lange Sander, Mie Citroen, Zatte Nel, Blinde Mus, Janneke De Zolderzeiker...

De tentoonstelling met als thema "Volksfiguren uit de Parochie van Miserie" gaat over deze oud-inwoners van de wijk die op een merkwaardige manier bekend zijn geworden en gebleven. We trachten hun leven te schetsen aan de hand van foto's, teksten en kledingstukken.

De tentoonstelling loopt nog tot zondag 29 maart in het Cultureel Wijkcentrum. De toegang is gratis.

Rik Van Aken (Zotte Rik)

Nico Parassiadis

95 JAAR HARMONIE "ARBEID EN KUNST" : 16 EN 17 MEI 1998

CULTUREEL WIJKCENTRUM SINT-ANDRIES, SINT-ANDRIESPLAATS 24.

De stichting in 1903.

In 1903 werd onder bijzondere omstandigheden de harmonie "Arbeid en Kunst" gesticht. Het was niet de eerste socialistische muziekmaatschappij in Antwerpen. Reeds kende men "De Vredekring", gesticht in 1881 en in 1893 werd daar nog de harmonie "De Werker" aan toegevoegd. Maar de Zuidersectie die toen toch de belangrijkste socialistische afdeling te Antwerpen was, bezat geen eigen harmonie. Dit werd terecht als een gemis gevoeld, vooral omdat er een grote muzikale belangstelling bestond. Bewijs hiervan, de bestaande koren en zangkringen.

Die bijzondere omstandigheden waarvan hierboven sprake hadden te maken met de inrichting van een veldfeest. Dat op een dergelijk openluchtfeest, waar veel attracties en spelen aan de leden en belangstellenden werden geboden, muziek zou ontbreken bleek men terecht voor een onmogelijkheid te houden.

Voorzitter, schepen John Wilms, schrijver van "De Parochie van Miserie".

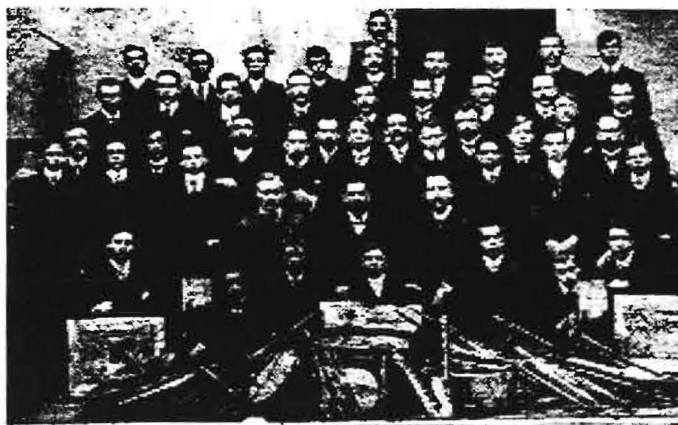
De financiën waren zijn grote zorg, hij hield een waakzaam oog op de kas en dat was wel nodig. Want alle lofwaardige initiatieven ten spijt, bleek toch dat er financiële zorgen bleven. Bijdragen van vrienden en supporters volstonden niet. Vandaar dat voorzitter John Wilms zelf een initiatief nam en overging tot het inrichten van een jaarlijks "Bal van de Voorzitter". Dat was niet zomaar een Bal; het was ZIJN bal, met een reuzetombola. Zeggen dat hij er belang in stelde is hem schromelijk onderschatten; hij leefde er gewoon voor. Nog was één bal niet ten einde of hij was al aan het plannen voor het volgende, prijzen aan het vergaren voor de tombola, maatregelen aan het verzinnen om de opbrengst te verhogen.

En al die moeite was niet tevergeefs, want elk bal van de voorzitter was een succes. Een financieel succes ten eerste, maar ook een succes als sociaal evenement, waarnaar vele partijgenoten elk jaar met belangstelling uitkeken.

Dit bracht mede dat "Arbeid en Kunst" na enkele jaren wel niet een "rijke" harmonie werd, maar toch kon bogen op een stevige financiële ruggesteun. Wat echter niet betekende dat het geld "door deuren en

vensters" mocht gegooid worden, want zijn streng oog rustte altijd en zonder verpozen op de stand van beschikbare middelen en investeringen.

Het boekhoudkundig plan werd door hemzelf ontworpen en wee ! de schatbewaarder, die niet op enkele franken na, de toestand van zijn kas kon verrechtvaardigen.

Socialistische Harmonie "ARBEID EN KUNST"
Ter herinnering van den Internationalen Werkersdag
18 Juli 1909

De harmonie in de vierde wijk.

Kort na de oorlog werd onderdak gevonden in de Nationalestraat. Vandaar ging het naar de Kloosterstraat waar in de Moulin Rouge ("De Rode Molen") bij gebrek aan beters intrek werd genomen. Al gauw ondervond men dat ook hier blijven onmogelijk was. Regen en sneeuw vielen door het dak. De muzikanten waren verplicht met hoed en jas aan de lessenaar te zitten.

Bij Piet Jacobs, op de hoek van de Scheldestraat en Kloosterstraat, werd de harmonie vriendelijk onthaald om tijdelijk in het café, want een zaal was er niet, de herhalingen voort te zetten.

Onmiddellijk na de bevrijding vond voorzitter John Wilms een noodoplossing. Als voorzitter van de Propagandakring van de 4de wijk kreeg hij het gedaan dat "Arbeid en Kunst" in het partijlokaal "De Prick" kon repeteren.

In het gedenboek uit 1953 lezen we dat in het lokaal "De Prick", bij het ledigen van een glaasje, afscheid genomen werd na oprechte dankwoorden aan de lokaalhoudster, de zo gedienschte Maria Gilliams.

Bank u wel.